

Het leven van David

door C.H. Mackintosh

Inhoud:

Inleiding
De zalving van David
Het Terebintendal
De spelonk van Adullam
Nabal en Abigail
Ziklag
De terugkeer van de Ark
Davids huis en het huis van God
De samenzwering
Davids danklied en zijn laatste woorden

C.H. Mackintosh
1820-1896

Inleiding

In de eerste hoofdstukken van Samuël wordt ons een bijzonder ernstig beeld van de toestand van Israël onder de aandacht geplaatst. Het gezin van Elkana wordt beschreven als een illustratie van Israël naar het vlees en Israël naar de Geest. “Deze had twee vrouwen: de ene heette Hanna en de andere Peninna; Peninna had kinderen, maar Hanna had geen kinderen” (1 Sam. 1:2).

In de huiselijke kring van deze Efraïmiet speelt zich als het ware de vroegere geschiedenis van Sara en Hagar opnieuw af. Hanna was onvruchtbaar en ze werd daar gevoelig bij bepaald, want “haar mededingster tergde haar voortdurend, om haar tot drift te prikkelen, omdat de Here haar moederschoot toegesloten had”. Een onvruchtbare vrouw is in de Schrift het beeld van de verdorven en machteloze toestand van de natuurlijke mens. Het is onmogelijk iets voor God te doen, er is geen kracht om enige vrucht voor Hem voort te brengen; er is slechts dood en onvruchtbaarheid. Zo is de werkelijke toestand van ieder kind van Adam. Wat zijn eeuwige bestemming betreft, kan hij niets doen voor God en evenmin voor zichzelf. Hij is zonder kracht; hij is een dorre boom, “een kale struik in de steppe” (Jer. 17:16).

De Here zorgde echter dat zijn genade overvloedig werd over al Hanna’s zwakheid en nood, en gaf een loflied in haar mond. Hij maakte het haar mogelijk te zingen: “Mijn hoorn is verhoogd in de Here; wijd opent zich mijn mond tegen mijn vijanden, want ik verheug mij in uw hulp”. God schiept er vreugde in een onvruchtbare vrouw blij te maken. Hij alleen kan zeggen: “Jubel, gij onvruchtbare, gij die niet gebaard hebt; breek uit in gejubel en juich, gij die geen weeën gekend hebt, want de kinderen der eenzame zijn talrijker van de kinderen van de gehuwde, zegt de Here” (Jes. 54:1).

Hanna besepte dit, en in de toekomst zal Israël het ook beseffen, “want haar man is haar Maker, Here der heerscharen is zijn naam; en haar lossen is de heilige Israëls” (Jes. 54:5). Het mooie lied van Hanna is de dankbare erkenning van Gods handelen met betrekking tot Israël. “De Here doodt en doet herleven, Hij doet naar het dodenrijk neerdalen en daaruit opkomen. De Here maakt arm en maakt rijk; Hij vernedert, ook verhoogt Hij. Hij heft de geringe op uit het stof, Hij heft de arme op uit het slijk, om hem te doen zitten bij edelen, en een erzetel te doen verwerven” (1 Sam. 2:6-8). Dit alles zal ten volle van toepassing zijn op Israël in de eindtijd; en het is nu van toepassing op ieder die door genade vanuit zijn natuurlijke, verdorven toestand is gebracht in een positie van zegen en rust in Christus.

De geboorte van Samuël vulde een grote leegte op, niet alleen bij Hanna, maar ongetwijfeld bij iedere gelovige Israëliet die een hart had voor de ware belangen van het huis van de Heer en de reinheid van zijn offer, die beide met voeten getreden werden door de zonen van Eli. In Hanna's verlangen naar "een mannelijke nakomeling", zien we niet alleen de innerlijke gevoelens van een *moeder*, maar die van een *Israëliet*. Ze had ongetwijfeld het verval gezien van alles wat met de tempel van de Here verbonden was, en daarover getreurd. De zwakke ogen van Eli, de afschuwelijke daden van Hofni en Pinehas, de zwakker wordende lamp, de ontwijde tempel, het verachten van de offers, dit alles overtuigde Hanna ervan, dat er een grote nood was, een nood die slechts gelenigd kon worden door een mannelijke nakomeling geschonken door de Here. Daarom zegt zij tot haar echtgenoot: "Als de jongen gespeend is, dan zal ik hem brengen en *zal hij verschijnen voor het aangezicht des Heren en daar voor altijd blijven*". "Voor altijd!" Niets minder dan dat kon het verlangen van Hanna bevredigen. Samuël was niet alleen kostbaar voor haar omdat hij haar smaad wegnam. Neen! Zij verlangde ernaar, dat er een betrouwbare priester voor de Here zou staan; en door het geloof rustte haar oog op iemand die daar voor altijd zou blijven. Wat een geloof! Daardoor werd Hanna uitgetild boven de drukkende invloed van de zichtbare en tijdelijke dingen, naar het licht van de onzichtbare en eeuwige dingen.

In hoofdstuk 3 wordt het verschrikkelijke einde van het huis van Eli voorspeld. "In die tijd had Eli zich eens op zijn gewone plaats ter ruste begeven - *zijn ogen begonnen zwak te worden, hij kon niet meer zien*. Nog was de lamp Gods niet uitgegaan. Samuël had zich ter ruste begeven in de tempel des Heren, waar de ark van God was. *Toen riep de Here Samuël*". Dat is veelzeggend: Eli's ogen zijn "zwak", en de Here roept Samuël. Met andere woorden, Eli's huis gaat voorbij, en een betrouwbare priester staat op het punt op het toneel te verschijnen. Samuël snelt naar Eli, maar helaas, alles wat deze kon zeggen, was: "Leg u weer neer". Hij had geen boodschap voor de jongen. Oud en verzwakt bracht hij zijn tijd door in slaap en duisternis, terwijl de stem van de Heer zo dicht bij hem klonk. Wat een ernstige waarschuwing! Eli was een priester van de Here, maar hij was niet waakzaam, hij bestuurde zijn huis niet volgens de verordening van God, en hij berispte zijn zonen niet. "Toen zeide de HERE tot Samuël: Zie, Ik ga in Israël iets doen, zodat een ieder die ervan hoort, de beide oren tuiten zullen. Te dien dage zal Ik aan Eli in vervulling doen gaan al wat Ik over zijn huis gesproken heb, van het begin tot het einde. Want Ik heb hem te kennen gegeven, dat Ik over zijn huis voor altijd gericht zal oefenen om de ongerechtigheid, waarvan hij geweten heeft; immers zijn zonen brachten een vloek over zich en hij heeft hen niet eens berispt" (1 Sam. 3:11-13). "Wat een mens zaait", zegt de apostel, "dat zal hij ook oogsten". Dat is waar in het leven van ieder mens en van ieder kind van God. Wat wij zaaien, zullen we ook maaien. Eli moest deze les leren, evenals u en ik. Als wij toegeven aan verkeerde gedachten, als we in een verkeerd gedrag volhardden, moeten we onvermijdelijk de vruchten daarvan vroeg of laat plukken. Laten we dus "voor de Geest zaaien", opdat we uit de Geest eeuwig leven mogen oogsten (Gal. 6:8).

Hoofdstuk 4 bevat een verootmoedigende schildering van Israëls toestand in verbinding met het verval van het huis van Eli. "En het woord van Samuël kwam tot geheel Israël. Israël trok ten strijde tegen de Filistijnen en legerde zich bij Eben-Haëzer; de Filistijnen echter hadden zich gelegerd te Afek. De Filistijnen stelden zich in slagorde op tegenover Israël. De strijd werd algemeen en Israël leed de nederlaag tegen de Filistijnen; en dezen versloegen in de slag op het open veld ongeveer vierduizend man" (1 Sam. 4:1, 2). Hier begon Israël de vloek van een verbroken wet te voelen (zie Deut. 28:25). Zij konden niet stand houden tegenover hun vijanden, daar ze zwak en krachteloos waren door hun ongehoorzaamheid.

En let u eens op waarop ze vertrouwden in deze tijd van verdrukking: "Toen het volk in de legerplaats terugkeerde, zeiden de oudsten van Israël: Waarom heeft de HERE ons heden de nederlaag laten lijden tegen de Filistijnen? Laten wij de ark van het verbond des HEREN uit Silo halen, zodat die midden onder ons kome en ons verlosse uit de macht onzer vijanden" (vs. 3). Geen woord over *de Here zelf*. Ze dachten niet aan Hem als de bron van hun sterkte; ze stelden niet *Hem* tot hun schild en pantser. Welnee! Ze vertrouwden op de ark, en ze verbeeldden zich dat die hun kon redden. Maar daar was natuurlijk geen sprake van. Hoe kon *die* hen redden, als de Here der heirscharen, de God van de legers van Israël er niet Zelf bij was? Maar Hij was daar niet langer; Hij had hen verlaten, bedroefd over hun onbeledenen en ongeoordeelde zonde. Geen enkel symbool of gebruik kon ooit zijn plaats innemen.

Israël beeldde zich in dat de ark alles voor hen in orde zou maken; en groot was hun vreugde, zij het zonder enige grond, toen deze in hun midden verscheen; niet vergezeld door Jahweh, maar door de goddeloze priesters Hofni en Pinehas. “Zodra de ark van het verbond des HEREN in de legerplaats kwam, hief geheel Israël een gejuich aan, zo luid, dat de aarde dreunde” (vs. 5). Dat alles maakte een geweldige indruk; maar het had absoluut geen inhoud. Hun triomfketen waren ongegrond en ongepast; als zij zichzelf beter gekend hadden, zouden ze niet zo’n lege vertoning op touw hebben gezet. Hun gejuich was bijzonder weinig in overeenstemming met hun laagstaande morele toestand voor God. Mensen die zichzelf het slechtst kennen, hebben de meeste pretenties, en matigen zich de hoogste positie aan. De farizeeër keek trots en onverschillig neer op de ootmoedige tollenaar; van zichzelf had hij een erg hoge dunk en de tollenaar sloeg hij niet zo hoog aan. Maar God oordeelde heel anders over die twee! Een verbroken en berouwvol hart kiest God als woonplaats. Hij weet als geen ander hoe Hij zo’n hart kan opheffen en vertroosten. Dat is iets wat Hij graag doet.

Maar de mensen van deze wereld zullen altijd belang toekennen aan hoge pretenties. Voor mensen die zich aanmatigen iets te zijn heeft men wel sympathie en achting, maar wie zichzelf werkelijk vernedert, wordt nog verder naar beneden geduwd. De Filistijnen kenden niet weinig belang toe aan het geroep van de Israëlieten. Het sloot bij hun eigen aard aan, en daarom konden ze het aanvoelen en begrijpen. “En de Filistijnen, die dat gejuich hoorden, zeiden: Wat betekent toch dat luide gejuich in de legerplaats der Hebreëen? Toen zij vernamen, dat de ark des HEREN in de legerplaats gekomen was, werden de Filistijnen bevreesd, want zij zeiden: God is in de legerplaats gekomen” (vs. 6, 7).

Ze meenden dat het triomfgeroep een reële grond had: ze zagen niet wat er onder de oppervlakte schuilging; ze begrepen niet wat een verontreinigd priesterschap, een veracht offer, een ontwijde tempel betekenden. Zij zagen het uiterlijke symbool, en verbeeldden zich dat het van kracht vergezeld ging; vandaar hun angst. Weinig beseften zij dat voor hun angst en voor Israëls triomf geen enkele grond was. “Grijpt moed”, zeiden zij, “en zijt mannen, gij Filistijnen, opdat gij geen slaven der Hebreëen wordt, zoals zij van u geweest zijn. Zijt mannen en strijdt!” (vs. 9). Daar haalden de Filistijnen hun kracht vandaan - weest *mannen*.

Israël kon dit niet doen. Als zij door hun zondige toestand verhinderd waren om Gods kracht aan te spreken in hun omstandigheden, waren zij zwakker dan andere mensen. Israël kon alleen op God hopen. Als God er niet was, als het louter een gevecht van man tegen man was, was een Israëliet geen partij voor een Filistijn. Dat bleek weer eens duidelijk in deze geschiedenis. “Toen streden de Filistijnen en Israël werd verslagen” (vs. 10). Hoe kon het ook anders? Israël kon alleen maar verslagen worden, nu hun schild en pantser, God Zelf, niet in hun midden was. Zij werden verslagen; hun eer was weg; de ark was buitgemaakt: zij waren van hun kracht beroofd; in plaats van triomfgeroep schreeuwden zij nu in hun ellende. Een schandelijke nederlaag was het; en de oude Eli, de tegenwoordiger van het bestaande systeem, viel tegelijk met dat systeem, en werd in de puinhopen ervan begraven.

De hoofdstukken 5 en 6 omvatten de periode waarin op het volk Israël “Ikabod” geschreven stond. In deze tijd handelde God niet meer openlijk ten gunste van Israël, en de ark van zijn tegenwoordigheid werd van de ene stad naar de andere gesleept in het gebied van onbesneden Filistijnen. “De Filistijnen hadden de ark Gods buitgemaakt en haar van Eben-Haëzer naar Asdod gebracht. Toen namen de Filistijnen de ark Gods, brachten haar in de tempel van Dagon en zetten haar neer naast Dagon” (1 Sam. 5:1, 2). Hier worden we geconfronteerd met het trieste en verootmoedigende resultaat van Israëls ontrouw. Nonchalant en onverschillig hadden zij gewaakt over de ark van God, zodat die uiteindelijk ondergebracht werd in de tempel van Dagon. Diep had Israël gefaald. Zij hadden alles maar op zijn beloop gelaten; zij hadden datgene, wat het meest heilig was, opgegeven, om het te laten ontwijden en bezoedelen door de onbesnedenen.

De ark van Jahweh, die behoorde tot de heiligste van alle dingen, werd door de Filistijnen in het huis van hun god geplaatst. De schaduw van Dagon zou de plaats innemen van de vleugels van de cherubim en de stralen van de Goddelijke heerlijkheid. Dat dachten de vorsten van de Filistijnen; maar zo waren Gods gedachten niet!. Enerzijds was Israël tekort geschoten in de verdediging van de ark; zij hadden niet onder ogen gezien dat de ark in verbinding stond met de tegenwoordigheid van God onder hen. Anderzijds zouden de vorsten der Filistijnen kunnen menen, dat ze het heilige sym-

bool van de Goddelijke tegenwoordigheid te schande kon maken, door het op goddeloze wijze te associëren met Dagon.

Kortom, de Israëlieten waren trouweloos en de Filistijnen waren goddeloos. Maar de God van Israël blijft altijd trouw aan Zichzelf, trouw aan zijn eigen heiligheid, en Dagon moest voor de ark van Gods tegenwoordigheid op zijn gezicht vallen. “Toen de Asdodieten de volgende morgen vroeg opstonden, zie, Dagon was op zijn gezicht ter aarde gevallen vóór de ark des HEREN; en zij namen Dagon en zetten hem weer op zijn plaats. Maar toen zij de volgende morgen vroeg opstonden, zie, Dagon was op zijn gezicht ter aarde gevallen vóór de ark des HEREN, maar het hoofd van Dagon en zijn beide handen lagen afgehouden op de drempel, slechts de romp was nog over” (vs. 3 en 4).

We kunnen ons nauwelijks iets verootmoedigenders voorstellen dan de toestand tijdens deze crisis van Israël. De Israëlieten hadden gezien hoe hen de ark ontnomen was; ze hadden bewezen dat ze niet in staat waren de plaats van Gods getuigenis in te nemen voor de ogen van de volken rondom hen; en de vijanden van de waarheid hadden genoeg reden om zich te beroemen: de ark was in de tempel van Dagon. Enerzijds was dit werkelijk verschrikkelijk, maar tegelijk is het prachtig mooi wanneer we het van de andere kant bezien! Israël had gefaald, en alles wat heilig en kostbaar was, was hen ontglipt. Ze hadden toegelaten dat de vijand hun eer en hun roem vertrapte. Maar God stond boven en achter dat alles; Hij bleef volkomen soeverein. Ieder die trouw gebleven was, kon hieruit troost putten. Als Israël de waarheid van God niet verdedigde, moest God het Zelf doen; en dat deed Hij dan ook. De vorsten der Filistijnen hadden Israël overwonnen; maar de goden van de Filistijnen moesten neervallen voor de ark, die vroeger de wateren van de Jordaan had teruggedreven. Hier hebben we een Goddelijke overwinning. In de duisternis en eenzaamheid van het huis van Dagon, waar geen oog het zag, geen oor het hoorde, verdedigde de God van Israël die grote beginselen van de waarheid die Israël niet had weten te handhaven. Dagon viel, en in zijn val verkondigde hij de eer van de God van Israël. De duisternis van het moment gaf de Goddelijke heerlijkheid slechts de gelegenheid om in volle glans te schijnen. De mens was om zo te zeggen nergens meer, zodat de Schepper nu Zichzelf kon tonen in zijn eigen karakter. Het falen van de mens maakte ruimte voor de openbaring van Goddelijke trouw. De Filistijnen hadden bewezen, dat zij sterker waren dan Israël; maar Jahweh was sterker dan Dagon.

Dat heeft ons vandaag de dag heel wat te zeggen, nu de christenheid op een zo droevige wijze afwijkt van de toewijding en afzondering die hen zou moeten kenmerken. Wij mogen de Heer prijzen voor de volkomen zekerheid van zijn trouw. “Zichzelf kan Hij niet verloochenen” (2 Tim. 1:13); “Het vaste fundament van God staat en heeft dit zegel: de Heer kent die de zijnen zijn, en: Ieder, die de naam van de Heer noemt, onttrekke zich aan ongerechtigheid” (2 Tim. 2:20).

In de donkerste tijden handhaaft Hij zijn waarheid, en voorziet in een getuigenis voor Zichzelf, al is het in het huis van Dagon. Christenen mogen dan afwijken van Gods beginselen, maar die beginselen blijven hetzelfde: hun zuiverheid, hun kracht, hun hemelse waarde worden op geen enkele wijze aangetast door de grilligheid en de tweeslachtigheid van trouweloze belijders, en ten slotte zal de waarheid zegevieren.

De poging van de Filistijnen om de ark in hun midden te houden bleek volledig te mislukken. Ze konden Dagon en Jahweh niet samen laten wonen - het was godslasterlijk om het te proberen! “Welke overeenstemming is er tussen Christus en Belial?” (2 Kor. 6:15). Geen enkele! De norm van God kan nooit verlaagd worden tot hetzelfde peil als de beginselen waardoor de mensen van deze wereld zich laten leiden; en als we proberen met de éne hand Christus vast te houden en met de andere hand de wereld, komen we bedrogen uit. En toch, hoeveel mensen proberen dat niet! Hoevelen zijn er niet, die graag zoveel mogelijk van de wereld willen houden zonder de naam en de voorrechten van christenen op te geven! Dat is een dodelijk kwaad, een gevaarlijke valstrik van Satan. Het is de meest geraffineerde vorm van egoïsme. Het is erg genoeg als mensen hun weg gaan in bandeloosheid en in de verdorvenheid van hun harten; maar kwaad verbinden met de heilige naam van Christus is het toppunt van schuld. “Zo zegt de HERE der heerscharen, de God van Israël ... Zie, gij stelt uw vertrouwen op bedrieglijke woorden, zonder bate. Wat? Stelen, doodslaan, echtbreken, vals zweren, voor de Baäl offers ontsteken en andere goden achternalopen, die gij niet gekend hebt - en komt gij dan staan voor mijn aangezicht in dit huis, waarover mijn naam is uitgeroepen, en zegt: Wij zijn geborgen! ten einde al deze gruwelen te bedrijven?” (Jer. 7:3, 8-10).

Eén van de speciale kenmerken van de laatste dagen zal zijn, dat de mensen “ogenschijnlijk godsvrucht bezitten maar de kracht daarvan verloothenen” (2 Tim. 3:5). Een uiterlijke vorm is nog wel aantrekkelijk, want daarmee houdt men zijn geweten rustig, en intussen geniet men van de wereld en al haar aantrekkelijkheid. Wat een zelfbedrog. “Wend u van dezen af!” Satans meesterstuk is het vermengen van dingen die ogenschijnlijk christelijk zijn met dingen die beslist onheilig zijn. Dit is zijn meest effectieve manier om te bedriegen, en er is dan ook meer geestelijk onderscheidingsvermogen nodig om dit te ontdekken.

Israël was de ark dus kwijt. Die trieste situatie duurde geruime tijd; en intussen leed hun geestelijke toestand onder de invloed van afgoderij. Maar tenslotte begonnen ze de Here te zoeken. Bij deze ervaring bleek echter pas hoe diep ze in de dood gezonken waren. Dit is altijd het geval. Toen Jakob geroepen werd om naar Bethel te gaan vanuit de verontreiniging van Sichem, had hij nauwelijks een idee hoezeer hij en zijn familie verstrikt waren geraakt in de netten van de afgoderij. Maar de oproep: “Trek naar Bethel!” maakte zijn slapende energie wakker, deed zijn geweten herleven, en scherpte zijn moreel onderscheidingsvermogen. Daarom zei hij tot zijn gezin en tot allen die bij hem waren: “Doet weg de vreemde goden die in uw midden zijn, reinigt u en verwisselt uw klederen” (Genesis 35:1, 2). De gedachte aan Bethel, waar God hem verschenen was, had een verfrissende invloed op Jakob; en nu hijzelf weer opnieuw tot leven gebracht was, werd hij in staat gesteld om ook anderen in nieuwe kracht te leiden.

Zo gaat het ook met het nageslacht van Jakob in dit hoofdstuk. “Toen zeide Samuël tot het gehele huis Israëls: Indien gij u met uw gehele hart tot de HERE bekeert, doet dan de vreemde goden en de Astartes uit uw midden weg en *richt uw hart op de HERE* en dient Hem *alleen*; dan zal Hij u redden uit de macht der Filistijnen” (1 Sam. 7:3). Met Israël was het bergafwaarts gegaan tezamen met het huis van Eli. De eerste stap in de verkeerde richting is te vertrouwen op een uiterlijke vorm, los van God, los van die beginselen die de vorm waardevol maken. De volgende stap is het oprichten van een afgodsbeeld. Israël zei dan ook van de ark: “... zodat *die* midden onder ons kome en ons verlosse uit de macht onzer vijanden” (1 Sam. 4:3). Maar nu luidt het woord van de profeet: “doet dan de vreemde goden en de Astartes uit uw midden weg”.

In dit alles ligt een ernstige waarschuwing voor de belijdende kerk. Juist in de tegenwoordige tijd heeft men meer oog voor de uiterlijke vorm dan voor kracht. De geest van koud en leeg formalisme beweegt zich aan de oppervlakte van de troebele wateren van de christenheid, en spoedig zullen allen inslapen in de dodelijke rust van valse belijdenis, die slechts verbroken zal worden door “de stem van een aartsengel en de bazuin van God”.

De houding die Israël aanneemt in hoofdstuk 7 vormt echter een groot contrast met het tafereel in hoofdstuk 4. “Toen zeide Samuël: Roept geheel Israël bijeen te Mispá; dan zal ik voor u tot de HERE bidden. “Te Mispá bijeengekomen, putten zij water en goten het uit voor het aangezicht des HEREN” (een uitdrukking van hun zwakke, hulpeloze toestand), “Ook vastten zij op die dag en zeiden daar: Wij hebben tegen de HERE gezondigd” (1 Sam. 7:5, 6). Dit was realiteit. Hier was God Zelf tegenwoordig. Er was geen sprake van vertrouwen op een symbool of een levenloze vorm; er was geen aanmatiging, geen geschreeuw of gepoeh zonder grond. De dringende oproep, het uitgegoten water, het vasten, de belijdenis - dit alles spreekt van de machtige verandering die plaats gevonden had in Israëls morele toestand. Ze nemen nu hun toevlucht tot de betrouwbare priester, en door hem tot de Here Zelf. Ze spreken nu niet over de ark. Wat ze wel zeggen is: “Laat niet na voor ons tot de Here, onze God, te roepen, opdat *Hij* ons verlosse uit de macht van de Filistijnen. Toen nam Samuël een melklam en offerde het in zijn geheel de Here tot een brandoffer. En toen Samuël voor Israël tot de Here riep, antwoordde de Here hem”. Hier was de bron van Israëls kracht. God voorzag genadig in hun nood, en dat veranderde alles. Het was het keerpunt in hun geschiedenis.

De Filistijnen schijnen volledig onwetend te zijn geweest van wat er gebeurde tussen Jahweh en Israël. Ongetwijfeld dachten zij, omdat ze geen triomfkreet hoorden, dat de Israëlieten zo mogelijk er nog ellendiger aan toe waren dan tevoren. De aarde dreunde niet meer zoals in hoofdstuk 4; maar in stilte gebeurde iets wat geen Filistijn nog kon zien, en geen Filistijns hart kon waarderen! Wat kon een Filistijn weten van het berouw, de gebeden, het uitgegoten water, of het geofferde melklam? Niets. De mensen van deze wereld kunnen slechts kennis nemen van wat aan de oppervlakte ligt. Uiterlijk vertoon, aanmatiging van kracht en grootheid in het vlees zijn dingen die de wereld

goed begrijpt; maar ze weten niets van de realiteit van wat er omgaat in iemand die voor God geoffend wordt. Toch is dit laatste voor een christen het belangrijkste; het is kostbaar in het oog van God. Bij zo iemand kan Hij te allen tijde wonen. Laten we ons niet aanmatigens iets te zijn, maar eenvoudig onze eigen plaats voor God innemen. Dan zal Hij zeker onze bron zijn van kracht en energie, in overeenstemming met wat wij nodig hebben.

“Terwijl Samuël bezig was het brandoffer te brengen, rukten de Filistijnen op ten strijde tegen Israël, maar de HERE deed te dien dage machtig de donder rollen over de Filistijnen en bracht hen in verwarring, zodat zij tegen Israël de nederlaag leden” (1 Sam. 7:10). Dat was het prachtige resultaat van een eenvoudig vertrouwen op de God van de legers van Israël; het was enigszins te vergelijken met de glorierijke tentoonspreiding van Jahweh’s macht op de oevers van de Rode Zee. “De Here is een krijgsheld” (Ex. 15:3), als zijn volk Hem nodig heeft, en in het geloof kunnen ze op Hem rekenen, die altijd klaar staat om te helpen in tijd van nood. Steeds als Israël zich met een waarachtig hart tot Jahweh wendde, stond Hij gereed om ten gunste van hen op te treden; maar *alle* roem moet Hem toekomen. Israëls triomfgeroep moest tot zwijgen gebracht worden, opdat de stem van Jahweh duidelijk gehoord kon worden. En wat een zegen brengt het om stil te zijn, en Jahweh te laten spreken! Wat ligt er een kracht in zijn stem om vrede aan zijn volk te brengen, en om zijn vijanden vrees in te boezemen!

In hoofdstuk 8 wordt al één stap gedaan in de richting van de aanstelling van een koning in Israël. “Toen Samuël oud geworden was, stelde hij zijn zonen aan tot richters over Israël ... Maar zijn zonen wandelden niet in zijn wegen; zij waren op winstbejag uit, namen geschenken aan en bogen het recht” (1 Sam. 8:1, 3). Een droevig beeld, maar helaas een beeld van mensen uit alle tijden. De mens verderft zichzelf en alles wat aan hem toevertrouwd is, zodra hij de kans krijgt. Mozes en Jozua voorzagen Israëls afwijking na hun heengaan (Deut. 31:29; Jozua 23:15, 16); Paulus kon zeggen tot de oudsten te Efeze: “Want dit weet ik, dat na mijn vertrek wrede wolven bij u zullen binnenkomen, die de kudde niet sparen”. Zo ook hier. Israël was nauwelijks hersteld van de gevolgen van de losbandigheid van de zonen van Eli, of ze kregen de verschrikkelijke gevolgen van de hebzucht van de zonen van Samuël te voelen. Zo haastten zij zich voort op de weg die zou eindigen met de verwerping van Jahweh en de aanstelling van Saul. “Toen Samuël oud geworden was, stelde hij zijn zonen aan tot richters”. Dat was heel iets anders dan Gods aanstelling. Dat Samuël trouw geweest was, was geen garantie dat zijn zonen het ook zouden zijn. Iets soortgelijks vinden we in de leer van de apostolische successie. Wat voor soort opvolgers hebben we gezien; in hoeverre leken zij op hun voorgangers? Paulus kon zeggen: “Ik heb niemands zilver of goud begeerd” (Hand. 20:33). Kunnen die zogenaamde opvolgers dit ook zeggen? Samuël kon zeggen: “Hier ben ik. Getuigt tegen mij in tegenwoordigheid des HEREN en in tegenwoordigheid van zijn gezalfde: wiens rund heb ik genomen? Wiens ezel heb ik genomen? Wie heb ik verdrukt? Wie heb ik verongelijkt? Uit wiens hand heb ik een geschenk aangenomen en heb daarom mijn ogen toegedaan?” (1 Sam. 12:3). Maar helaas, Samuëls zonen en opvolgers konden dit niet zeggen! Voor hen was vuil gewin de voornaamste drijfveer van hun handelen.

De Israëlieten grijpen het kwaad van Samuëls zonen aan als voorwendsel om een koning te vragen. “Zie, gij zijt oud geworden en uw zonen wandelen niet in uw wegen; stel nu een koning over ons aan om ons te richten, *als bij alle andere volken*” (8:5). Wat een vreselijk verval! Israël was tevreden met het niveau van de volken rondom hen. En dat alles omdat Samuël oud was en zijn zonen hebzuchtig. De Here laten ze er buiten. Als ze tot Hem opgezien hadden, zouden ze geen reden gehad hebben om ernaar te streven zichzelf onder de hoede van een man van vlees en bloed te plaatsen. Maar bij dit alles werd er weinig gedacht aan het vermogen van de Here om hen te leiden en te behoeden. De Israëlieten keken alleen maar naar Samuël en zijn zonen. Als er bij hen geen hulp gevonden kan worden, verlaten ze direct hun hoge positie - zij hadden immers Jahweh als hun Koning - en stellen ze zichzelf onder een menselijk hoofd, evenals de volken rondom hen. De houding van vertrouwen op en afhankelijkheid van God kan door de natuurlijke mens niet volgehouden worden. Uiterlijk hadden ze God als hun Koning erkend. Nu was dat afgelopen: een koning moest hu hun hoofd zijn. We zullen spoedig het droevige resultaat van dit alles zien.

De hoofdstukken 9-14 verhalen ons het karakter van Saul, zijn zalving en het begin van zijn regering. Ik zal daar niet bij stilstaan in deze inleiding; het gaat me er nu alleen om te wijzen op de stappen die geleid hebben tot het aanstellen van een koning over Israël.

Saul was nadrukkelijk de man naar Israëls hart. Hij had alles wat het vlees kon begeren - "jong en schoon; onder de Israëlieten was er niemand schoner dan hij: hij stak een hoofd uit boven al het volk" (1 Sam. 9:2). Dit alles maakte veel indruk op degenen die slechts oog hadden voor de uiterlijke verschijning; maar wat bevond zich onder die aantrekkelijke buitenkant! Sauls hele leven wordt gekenmerkt door egoïsme en trots, onder een dekmantel van nederigheid. Het is waar, de Geest kwam op hem als op iemand die afgezonderd was als ambtsdrager temidden van het volk van God; maar hij was in alle opzichten iemand die zichzelf zocht. De naam van God gebruikte hij slechts voor zijn eigen doeleinden, en de dingen van God als een voetstuk voor zijn eigen heerlijkheid. De geschiedenis te Gilgal is hiervan een bijzondere illustratie, en laat veel zien van de beginselen van Sauls handelen. Omdat hij geen geduld heeft om op Gods tijd te wachten, gaat hij zijn eigen gang, en offert hij een brandoffer; daarom moet hij van Samuëls lippen deze ernstige woorden horen: "Gij hebt dwaas gehandeld; gij hebt niet in acht genomen het gebod van de HERE, uw God, dat Hij u geboden heeft, anders zou de HERE uw koningschap over Israël voor altijd bevestigd hebben. Maar nu zal uw koningschap niet bestendig zijn. De HERE heeft Zich een man uitgezocht naar zijn hart en de HERE heeft hem tot een vorst over zijn volk aangesteld, omdat gij niet in acht genomen hebt wat de HERE u geboden had" (1 Sam. 13:13, 14). Dit is precies het kernpunt, voorzover het Saul betreft. "Gij hebt dwaas gehandeld; gij hebt niet in acht genomen het gebod van de HERE; uw koningschap zal niet bestendig zijn". Een ernstige zaak! Saul, de man naar het hart van de mens, wordt opzij gezet om plaats te maken voor de man naar Gods hart. De kinderen Israëls hadden ruimschoots de gelegenheid om het karakter te leren kennen van de man die zij hadden gekozen om voor hen aan te gaan, en voor hen te strijden. Het riet, waarop ze zo graag wilden leunen, was gebroken, en stond op het punt hun hand te doorboren. Wat was zo'n mensenkoning nu eigenlijk waard? Hoe gedroeg hij zich in een noodsituatie? Al zijn handelen werd slechts gekenmerkt door eigenbelang. Geen spoor van waardigheid, van heilig vertrouwen op God, van handelen volgens de duidelijke beginselen van de waarheid. Alleen zichzelf had hij op het oog, in de meest ernstige situaties, terwijl hij ogenschijnlijk optrad voor God en zijn volk. Zo was de koning, die de mens verkoren had.

Het prachtige hoofdstuk 14 maakt de tegenstelling duidelijk tussen de manier waarop Israël zich meende te kunnen redden en het *oude beginsel* van eenvoudig geloof in God. Saul zat onder een granaatappelboom, lege praal ten toon spreidend zonder enige werkelijke kracht; terwijl Jonathan, die in de geest van geloof handelde, het instrument was om voor Israël redding te bewerkstelligen. Israël had in ongelooft om een koning gevraagd om voor hen te strijden, en ongetwijfeld hadden ze het idee dat, wanneer ze eenmaal een koning hadden, geen vijand meer tegen hen kon standhouden. Maar was dat zo? Eén woord in hoofdstuk 13 vers 7 geeft het antwoord: "Al het volk bleef *bevende* in zijn gevolg". Wat een verandering! Wat een verschil met het machtige leger, dat vroeger Jozua gevolgd was naar de vestingen van Kanaän! En toch hadden zij nu hun koning bij zich, waarnaar ze zo verlangd hadden - maar God was niet bij hen, vandaar hun beven.

Mensen mogen de mooiste, de meest indrukwekkende instelling hebben: zonder het gevoel van Gods aanwezigheid zijn ze de zwakheid zelf. Maar als iemand verzekerd is van Gods aanwezigheid in kracht, dan kan niets hem weerstaan. Mozes had vroeger wonderen gedaan met een eenvoudige staf in zijn hand; maar Israël kon, met de man naar hun hart voor hun ogen, alleen maar beven voor hun vijanden. "Al het volk bleef bevende in zijn gevolg" (1 Sam. 13:7). Een diep trieste zaak is dit! "Neen, toch moet er een koning over ons zijn; ... onze koning zal ons richten, *vóór ons* uitrukken en onze oorlogen voeren" (1 Sam. 8:19, 20). Inderdaad, het is beter "bij de Here te schuilen dan op edelen te vertrouwen". Jonathan heeft dit op een prachtige manier bewezen. Hij trok tegen de Filistijnen op in de kracht van het woord: "De Here kan evengoed verlossen door weinigen als door velen" (1 Sam. 14:6). Zijn hart was vol van de Here, en daarom maakten "velen of weinigen" voor hem geen verschil. In het geloof hield hij geen rekening met de omstandigheden, maar met God. En let eens op de verandering die bij Israël plaatsvindt op het moment dat het geloof in hen gaat werken. De schrik ging van Israël over op de Filistijnen. "Toen kwam er schrik in de legerplaats, op het veld en onder al het volk. Ook de wachtpost en de plundersaars schrokken, en de aarde beefde, zodat het werd tot een schrik Gods" (1 Sam. 14:15). De ster van Israël was nu zeker rijzend, alleen omdat Israël handelde op basis van geloof. Jonathan verwachtte de bevrijding niet van zijn vader Saul, maar van Jahweh; hij wist dat Hij een krijgsheld is, en op Hem steunde hij voor de bevrijding van Israël in de dag van verdrukking. Het is mooi om die afhankelijkheid bij Jonathan te zien. Menselijk-

ke instellingen gaan te gronde - menselijke hulpbronnen verdwijnen - maar “die op de Here vertrouwen, zijn als de berg Sion, die niet wandelt, maar voor altoos blijft” (Psalm 125:1). “Het werd tot een schrik Gods”, want God legde zijn verschrikking in hun harten, en vervulde Israël met vreugde en triomfgeschal. Het geloof van Jonathan werd door God erkend, wat bleek toen degenen die eerst van het slagveld de bergen in waren gevluht, weer moed vatten. Zo gaat het altijd. Wanneer iemand in de kracht van het geloof wandelt, is dat een bemoediging voor anderen; en anderszinds is één man die de moed laat zakken voldoende om een groot aantal af te schrikken. Het ongehoorzaamheid drijft iemand altijd van het arbeidsveld af, terwijl het geloof juist iemand daarheen leidt.

Maar wat zien we van Saul bij dit alles? Hoe werkte hij samen met de man van het geloof? Hij was absoluut niet in staat om op zo'n manier op te treden. Hij zat onder de granaatappelboom, niet in staat diegenen te bemoedigen die hem als leider gekozen hadden; en toen hij het waagde om iets te doen, en zelf actief werd, belemmerde hij alleen maar de resultaten van het geloof door zijn onbezonnenheid en dwaasheid.

Hoofdstuk 15 toont hoe Saul de laatste beproeving ondergaat en terzijde gesteld wordt. “Ga nu heen, versla Amalek”. Deze beproeving maakte de morele toestand van het hart van Saul werkelijk openbaar. Als hij in de goede houding tegenover God gestaan had, zou hij Gods oordeel over Amalek hebben uitgeoefend. Maar de afloop liet zien dat Saul te veel met Amalek gemeen had om in zijn vernietiging de wil van God te volbrengen. Wat had Amalek gedaan? “Zo zegt de HERE der heerscharen: Ik doe bezoeking over wat Amalek Israël heeft aangedaan, hoe hij zich hem in de weg heeft gesteld, toen het uit Egypte trok” (1 Sam. 15:2). Kortom, Amalek was het eerste grote obstakel voor de voortgang van de verlost van Egypte naar Kanaän; en wij weten wel wat nu een soortgelijk obstakel is voor degenen die de Heer Jezus willen volgen: het vlees, het eigen ik.

Welnu, Saul had zojuist getoond dat hijzelf een obstakel was op de weg van de man van het geloof; ja, zijn hele levensweg stond vijandig tegenover de beginselen van God. Hoe kon hij dan Amalek vernietigen? Dat was onmogelijk; hij spaarde Agag. Saul en Agag pasten goed bij elkaar, en Saul had niet de kracht om het oordeel van God te voltrekken aan deze grote vijand van zijn volk. En let nu eens op de onwetendheid en zelfingenomenheid van deze ongelukkige man.

“Toen Samuël bij Saul kwam, zeide deze tot hem: Wees gezegend door de HERE; *ik heb het bevel des HEREN uitgevoerd*” (vs. 13). Het bevel van de Here uitgevoerd, terwijl Agag, de koning der Amalekieten, nog in leven was! Tot welk toppunt van zelfbedrog komt iemand die niet recht voor God wandelt! “Wat betekent dan dat geblaas van kleinvee, dat in mijn oren klinkt, en het geloei van runderen, dat ik hoor?” (vs. 14). Dat was een ernstige vraag! Tevergeefs neemt Saul zijn toevlucht tot de geloofwaardige verklaring van “offers voor de Here”. Een miserabele uitvlucht van deze ongehoorzame man - alsof de Here een offer zou aanvaarden van iemand die rechtstreeks in opstand is tegen zijn bevel. Velen zijn Saul daarin nagevolgd en hebben hun ongehoorzaamheid getracht te bedekken met de zo geloofwaardig lijkende mantel van “offers voor de Here”. Het antwoord van Samuël is algemeen in zijn toepassing: “Maar Samuël zeide: Heeft de HERE evenzeer welgevallen aan brandoffers en slachtoffers als aan horen naar des HEREN stem? Zie, gehoorzamen is beter dan slachtoffers, luisteren beter dan het vette der rammen. Voorwaar, weerspanning is zonde der toverij en ongezeggenheid is afgoderij en dienen van terafim” (1 Sam. 15:22-23). De Here zoekt geen offers, maar gehoorzaamheid; dat zal Hem meer verheerlijken dan het vee op duizend bergen.

Het is uiterst belangrijk dit goed op ons geweten te laten inwerken, nu zoveel mensen allerlei soorten ongehoorzaamheid verontschuldigen met het woord “offer!” “*Gehoorzamen is beter dan slachtoffers*” (1 Sam. 15:22). Het is veel beter ons aan God te onderwerpen dan zijn altaar te beladen met de kostelijkste offers. Als onze wil onderworpen is krijgt alles vanzelf zijn juiste plaats; maar iemand wiens wil in opstand is tegen God en daarbij praat over offeren aan Hem misleidt zichzelf op een verschrikkelijke manier. God kijkt niet naar de omvang van het offer, maar naar de gezindheid van degene die het brengt. Mensen die in de geest van Saul spreken over offeren aan de Here houden altijd zelfzucht daarachter verborgen: een Agag bijvoorbeeld, de beste van de schapen, of iets dat aantrekkelijk is voor het vlees, dat meer invloed heeft dan de dienst of verering van God.

Alleen als onze wil volledig aan God onderworpen is, zullen we die rust ervaren die de Here Jezus beloofde aan allen die belast waren; de rust, waarin Hij Zelf kon zeggen: “Ik prijs U, Vader ... *want zo is het Uw welbehagen geweest*” (zie Matt. 11:25-30). God had gewenst dat Saul Amalek vernie-

tigde, maar hij wilde liever iets sparen, dat, in *zijn* ogen tenminste, goed en aantrekkelijk was. Hij was bereid om de wil van God te doen zolang het ging om dingen die waardeloos en ondeugdelijk waren, maar hij dacht dat hij wel wat uitzonderingen kon maken. Alsof hijzelf kon bepalen waar de grens lag tussen wat “ondeugdelijk” en “goed” was, en alsof niet alleen God dat kon beoordelen die de enig juiste kijk op Amalek had! God zag in Agag iemand, die, met al zijn beminnelijkheid, altijd een vijand van Israël zou blijven, en dit was reden genoeg om Amalek te haten. Maar daarvoor kon Saul geen enkel begrip opbrengen.

Het slot van dit hoofdstuk toont ons maar al te duidelijk in welke richting Sauls gedachten en wensen gingen. Zojuist had hij de ernstige vermaning van Samuël gehoord, en de aanklachten die God tegen hem inbracht, die besloten werden met deze ernstige woorden: “De Here heeft heden het koningschap over Israël van u afgescheurd en heeft het gegeven aan uw naaste, die beter is dan gij”. Deze verdovende woorden hadden net in zijn oren geklonken; toch was hij zo vervuld met zichzelf, dat hij kon zeggen: “*Bewijs mij nu toch eer* in tegenwoordigheid van de oudsten van mijn volk en van Israël” (1 Sam. 15:30). Dat was Saul, ten voeten uit. “Het volk”, zei hij, “spaarde wat vernietigd had moeten worden”; het was hun fout, maar “bewijs mij eer”. Wat is het verschrikkelijk om deze man te zien, een man vol ongerechtigheid, die eer zoekt van zijn medemensen. Door God als ambtsdrager verworpen, houdt hij vast aan de gedachte van menselijk eerbetoon. Het lijkt wel alsof hij er zich maar weinig om bekommerde wat God van hem dacht, als hij zijn plaats in de achting van zijn volk maar kon behouden. Maar hij was door God verworpen, het koningschap was van hem gescheurd, evenmin hielp het hem veel dat Samuël achter hem terugkeerde, en erbij stond toe Saul deed alsof hij de Here vereerde, opdat hij zijn invloedrijke positie onder het volk niet zou verliezen.

“Toen zeide Samuël: Breng Agag, de koning van Amalek, bij mij. Welgemoed ging Agag naar hem toe, want hij zeide: Voorwaar, de bitterheid van de dood is geweken. Maar Samuël zeide: Zoals uw zwaard vrouwen kinderloos maakte, zo zal onder de vrouwen uw moeder kinderloos worden. Daarop hieuw Samuël Agag aan stukken voor het aangezicht des HEREN te Gilgal” (1Sam 15:32-33). Agags beminnelijkheid kon niet iemand bedriegen die door God onderwezen was. Het is opmerkelijk dat Samuël Agag aan stukken hieuw *in Gilgal!* Gilgal was de plaats waar de smaad van Egypte van Israël werd weggenomen; en wanneer we de geschiedenis naspeuren, wordt telkens die plaats in verbinding gebracht met overwinning over het kwaad. Hier kwam deze Amalekiet aan zijn einde door de hand van de rechtvaardige Samuël. Dit is bijzonder leerzaam. Het besef van volkomen verlossing uit Egypte, door de kracht van dood en opstanding, is het beste uitgangspunt om het kwaad te overwinnen. Als Saul iets geweten had van de geest en het beginsel van Gilgal, zou hij Agag niet gespaard hebben. Hij was zeker bereid daarheen te gaan om “het koningschap te hernieuwen” (11:14), maar absoluut niet om datgene wat naar het vlees zweemde, opzij te zetten. Maar Samuël handelde, in de energie van de Geest van God, met Agag overeenkomstig de beginselen van de waarheid. Zo stond het immers geschreven: “De Here heeft een strijd tegen Amalek van geslacht tot geslacht” (Ex. 17:16). De koning van Israël had dat moeten weten.

De zalving van David

Wanneer we de Schrift doorbladeren, zien we hoe wonderbaar God steeds uit het kwade het goede voortbrengt. Het was Israëls zonde dat ze hun Koning, Jahweh, verwierpen, en een mens over hen wilden aanstellen. In die mens, die als eerste over hen de scepter zwaaide, hadden ze geleerd hoe zinloos de hulp van een mens was. De Here stond nu op het punt voor zijn volk zegen voort te brengen uit al hun boosheid en dwaasheid. Saul was terzijde gesteld, in de regeringswegen van God; hij was gewogen en te licht bevonden. Zijn koningschap zou hem uit handen genomen worden, en een man naar Gods eigen hart zou op de troon gezet worden, tot eer van God en tot zegen voor zijn volk. “De Here zeide tot Samuël: Hoe lang zult gij nog leed dragen over Saul, en Ik heb hem toch verworpen, dat hij geen koning meer over Israël zal zijn?” (1 Sam. 16:1). Deze woorden laten ons Samuëls droefheid zien over Saul, tijdens de lange periode dat hij van hem gescheiden was. In het laatste vers van hoofdstuk lezen we: “Samuël zag Saul niet meer tot de dag van zijn dood, maar Samuël droeg leed over Saul”. Dat was heel begrijpelijk. Er was veel reden om verdriet te hebben over de trieste val van deze ongelukkige man. Eens had hij aan Israël de kreet ontlokt: “De koning leve” (1 Sam. 10:24). Menigeen had ongetwijfeld enthousiast en met welgevallen geke-

ken naar de jongeman, die “jong en schoon” was, en nu was dit alles weg; Saul was verworpen, en Samuël zag zich genoodzaakt een positie van volkomen afzondering tegenover hem in te nemen, als tegenover iemand die door God is terzijde gesteld. Dit was de tweede ambtsdrager, die Samuël zijn ambtskledij had zien ontnomen worden. Aan het begin van zijn loopbaan had hij Eli een ernstige boodschap moeten brengen; en nu, aan het einde daarvan gekomen, werd hij geroepen om Saul het oordeel aan te kondigen. Maar God wilde dat Samuël zijn gedachten aangaande Saul zou begrijpen. “Hoe lang zult *gij* nog leed dragen over Saul, en *Ik* heb hem toch verworpen?” Gemeenschap met God brengt ons er altijd toe om in zijn wegen te berusten. In plaats van sentimenteel te treuren over gevallen grootheid, is het beter in het geloof vast te houden aan de grote waarheid dat Gods onfeilbare raadsbesluit volvoerd wordt, en dat Hij zal doen wat Hem behaagt. Door het geloof stortte Samuël geen traan over Agag, toen hij deze in stukken hieuw voor het aangezicht van de Heer; evenmin moest hij nog langer treuren over een verworpen Saul.

Wij zijn maar al te zeer geneigd om ons door louter sentiment te laten leiden, en dat is dikwijls heel gevaarlijk. Ons gevoel vloeit voort uit onze menselijke natuur, en moet dus wel op een ander terrein liggen dan dat van de gedachten van de Geest van God. De meest effectieve remedie tegen het werken van louter sentiment is een sterke, diepe, grondige en blijvende overtuiging van de werkelijkheid van Gods wil. Wanneer we dat voortdurend voor ogen hebben, zal ons gevoel misschien op en neer gaan, maar ons geloof leeft en bloeit in de atmosfeer van Gods wil. Dat is de les die we kunnen trekken uit het eerste vers van hoofdstuk 16. “Hoelang zult *gij* nog leed dragen ... Vul uw hoorn met olie en ga heen: Ik zend u naar de Betlehemiet Isaï, want onder zijn zonen heb Ik Mij een koning uitgezocht” (vs. 1).

Mensen blijven zich zorgen maken totdat ze rust vinden in de rijke hulpbronnen van God. De leegte die het leven laat in ons hart kan slechts gevuld worden door de kracht van het geloof in het prachtige woord: “*Ik heb Mij een koning uitgezocht*”. Dat is het einde van alle problemen. Wanneer wij rusten in de voorziening van Gods liefde, komt er een einde aan alle zorgen. Geve God dat wij allen de kracht en de toepassing van deze waarheid kennen; dat we weten wat het is onze tranen te laten drogen en onze hoorn te laten vullen door de overtuiging dat de Vader wijs en barmhartig in alles voorziet. Slechts weinig wordt die zegen ervaren. Het is moeilijk om volledig uit te stijgen boven de sfeer van menselijk denken en voelen. Zelfs een man als Samuël heeft, zoals we zien, een weerwoord als God hem iets beveelt, en legt een zekere traagheid om eenvoudig te gehoorzamen aan de dag. De Here zei: “Ga heen”, maar Samuël zei: “Hoe zou ik kunnen gaan?” Wat een vreemde vraag! Toch komt zo de morele toestand van het menselijk hart volkomen aan het licht. Samuël had leed gedragen over Saul, en nu hij bevel krijgt heen te gaan en een ander te zalven om de open plaats in te nemen, is zijn antwoord: “Hoe zou ik kunnen gaan?” Zo’n vraag komt nooit uit geloof voort. In het woordenboek van het geloof is geen als “hoe?” Nee, God laat pas het pad zien als er geloof is om dat gehoorzaam te bewandelen, zonder zich van moeilijkheden iets aan te trekken.

Maar de Here komt in genade zijn dienstknecht in deze moeilijkheid tegemoet. “Gij zult een jonge koe meenemen en zeggen: ik ben gekomen om de HERE een slachtoffer te brengen” (1 Sam. 16:2). Zo begaf hij zich met een volle hoorn en een offer naar de stad van David, waar een onbekende jongeman aan wie niemand dacht, een paar schapen weidde.

Isaï had knappe zonen, op wie Samuël, als hij op zijn oordeel afging, het oog zou hebben laten vallen om uit hen Israëls troonopvolger te kiezen. “Toen zij binnenkwamen, en hij Eliab zag, dacht hij: Zeker staat hier voor de HERE zijn gezalfde” (vs. 6). Maar dat was niet zo. Natuurlijke aantrekkelijkheid speelde geen enkele rol bij de keus van de Here. Hij kijkt door de governiste buitenkant van mensen en dingen heen, en oordeelt naar zijn eigen onfeilbare maatstaven. We lezen iets over Eliabs trotse en zelfgenoegzame karakter in hoofdstuk 17.

Maar de Here stelt geen vertrouwen in mensen, dus was Eliab niet zijn uitverkoren vat. Het is opmerkelijk dat we Samuël in dit hoofdstuk op een verkeerde weg zien. Het feit dat hij leed draagt over Saul, zijn aarzeling om David te gaan zalven, zijn verkeerde gedachte inzake Eliab, uit dit alles blijkt dat hij vaak niet zag wat de weg van de Here was. Hoe ernstig is het woord van de Here: “Let niet op zijn voorkomen noch op zijn rijzige gestalte, want Ik heb hem verworpen. Het komt immers niet aan op wat de mens ziet; de mens toch ziet aan wat voor ogen is, maar de HERE ziet het hart aan” (vs. 7). Dat is het grote verschil: enerzijds “wat voor ogen is”, en anderzijds “het hart”. Zelfs

Samuël zou zich door het eerste op een dwaalspoor hebben laten brengen, als God niet genadig had ingegrepen om hem de waarde van het laatste te leren. “Let niet op zijn voorkomen”. Dat zijn woorden die we goed moeten onthouden! “Toen riep Isai Abinadab en liet hem aan Samuël voorbijgaan, maar hij zeide: Ook deze heeft de HERE niet verkoren. Daarna liet Isai Samma aan hem voorbijgaan, maar hij zeide: Ook deze heeft de HERE niet verkoren. En Isai liet *zijn zeven zonen* aan Samuël voorbijgaan, maar Samuël zeide tot Isai: De HERE heeft dezen niet verkoren” (1 Sam. 16:8-10). Alle glorie van de natuurlijke mens ging als het ware langs de profeet, maar tevergeefs; de natuurlijke mens kan niets voor God en zijn volk voortbrengen. En, wat nog opmerkelijker is, Isai dacht bij dit alles helemaal niet aan David! Die was in de eenzaamheid van de woestijn, met de schapen, en had geen plaats bij deze parade. Maar Gods oog rustte op deze verachte jongeman. Hij zag in hem degene uit wie, wat het vlees betrof, Christus zou voortkomen, om voor altijd over het huis van Israël te heersen.

Inderdaad, God ziet de dingen heel anders dan wij ze zien, want Hij “heeft het dwaze van de wereld uitverkoren om de wijzen te beschamen; en het onaanzienlijke van de wereld en het verachte heeft God uitverkoren, en wat niets is, om wat iets is teniet te doen, opdat geen vlees zou roemen voor God” (1 Kor. 1:27-29). Als Eliab of Samma of Abinadab of iemand anders van de “zeven zonen” van Isai met de olie gezalfd zou zijn, zou een mens roem gehad hebben voor God; maar op het moment dat David - de vergeten David - op het toneel verschijnt, kent hij alle roem toe aan Hem die op het punt stond hem de scepter in de hand te geven. Kortom: David is een type van de Heer Jezus, die, toen Hij onder de mensen verscheen, werd veracht, over het hoofd gezien en vergeten. Bij het verder studeren van Davids geschiedenis zullen we zien wat een prachtige voorafschaduwung hij is van de ware geliefde van God.

“Hierop zeide Samuël tot Isai: Zijn dit al de jongens? Deze antwoordde: De jongste ontbreekt nog; zie, hij weidt de schapen. Toen zeide Samuël tot Isai: Laat hem halen, want wij zullen niet gaan aanzitten, voordat hij hier gekomen is. Daarop liet hij hem halen. Hij nu was rossig, ook had hij mooie ogen en een schoon voorkomen. Toen zeide de HERE: Sta op, zalf hem, WANT DEZE IS HET” (1 Sam. 16:11-12).

“De jongste ontbreekt nog”. Die kon toch niet de uitverkorene zijn, dacht Isai. De mens kan de wegen van God niet verstaan. Het instrument waarvan God juist gebruik wil maken, wordt over het hoofd gezien of veracht. “Sta op, zalf hem, want deze is het”, is Gods antwoord op de gedachten van Isai en Samuël.

En wat is het mooi te letten op Davids beroep: “zie, hij weidt de schapen”. Later herinnerde de Heer hieraan, toen Hij tot David zei: “Ik heb u gehaald uit de weide van achter de schapen, om vorst te zijn over mijn volk, over Israël” (2 Sam. 7:8). Niets illustreert duidelijker Gods gedachten over het koningschap dan het werk van een schaapherder. Koning David bracht dat ook in de praktijk, zoals blijkt uit de woorden: “Deze schapen, wat hebben zij gedaan?” (2 Sam. 29:17).

Het volk bestond uit de schapen van de Here, en David weidde ze op de bergen van Israël, als de herder van de Here, zoals hij in de afzondering van Bethlehem de schapen van zijn vader weidde. Zijn karakter veranderde niet toen hij van de schaapskooi naar de troon kwam, en de herdersstaf voor de scepter inwisselde. Neen, hij was nog steeds herder, en voelde zichzelf verantwoordelijk om de kudde van de Here te beschermen tegen de leeuwen en beren die altijd rond de schaapskooi zwierven.

De profetische toespeling op de ware David is eigenlijk ontroerend mooi.

“Ik zal mijn schapen verlossen, opdat zij niet langer tot een prooi zijn; Ik zal rechtspreken tussen het ene schaap en het andere. Dan zal Ik één herder over hen aanstellen, die hen weiden zal: mijn knecht David. Die zal hen weiden, die zal hun herder zijn. Ik, de HERE, zal hun tot een God zijn, en mijn knecht David zal vorst wezen in hun midden. Ik, de HERE, heb het gesproken” (Ez. 34:22-24). In Johannes 10 stelt onze Heer zichzelf voor als de trouwe en goede Herder die zijn schapen liefheeft en voor hen zorgt; en ook in Johannes 6 zinspeelde Hij ongetwijfeld min of meer op zijn karakter als Herder. “En dit is de wil van de Vader, Die Mij gezonden heeft, dat Ik van alles wat Hij Mij gegeven heeft, niets verlies, maar het opwek op de laatste dag” (Joh. 6:39). Onafhankelijk van zijn eigen persoonlijke liefde voor de schapen - die in zijn leven en sterven zo wonderbaar tentoon-

gespreid werd - stelt de Heer Jezus in de hierboven vermelde passage zichzelf voor als iemand die ten opzichte van de Vader - en natuurlijk vrijwillig - verantwoordelijk is om elk lid van de kudde door alle wisselvalligheden van het leven te helpen, en ze in opstandingsheerlijkheid voor te stellen op de laatste dag. Zo is de Herder aan wie de hand van de Vader ons heeft toevertrouwd. Wat heeft Hij bijzonder voor ons gezorgd voor tijd en eeuwigheid, door ons in de handen te geven van een altijd levende, eeuwig liefhebbende, almachtige Herder, wiens liefde vele wateren niet kunnen uitblussen; tegen wiens kracht geen vijand op kan; die de sleutels van de dood en de hades in handen heeft, en zich het recht heeft verworven om de kudde te hoeden, door zijn leven ervoor af te leggen. Wij kunnen naar waarheid zeggen: "De Here is mijn Herder, mij ontbreekt niets". Hoe kan ons iets ontbreken als de Heer Jezus ons voedt? Dat is onmogelijk. In onze dwaasheid kunnen wij soms verlangen naar schadelijk voedsel, en onze Herder moet in zijn genadige zorg ons soms verbieden dat voedsel te nemen, maar één ding is zeker, dat degenen die door de Heer Jezus gevoed worden niets *goeds* zal ontbreken.

Het karakter van de schaapherder stemt precies overeen met Gods karakter. De Vader, de Zoon en de Heilige Geest worden in de Schrift "herder" genoemd. Psalm 23 moeten we allereerst lezen als de ervaring van Christus, die zich verblijdt in de zekerheid dat de Vader als Herder zorgt. In Johannes 10 wordt de Zoon voorgesteld als de goede Herder. Ten slotte zien we in Hand. 20 en 1 Petrus 5 de Heilige Geest handelen in die hoedanigheid, door geschikte herders te verwekken en voor het werk met gaven toe te rusten. Onze God stelt Zichzelf voor in de meest innige verbinding, die er vooral op gericht is ons vertrouwen te winnen en onze genegenheid op te wekken. Geprezen zij zijn naam voor altijd! Al zijn wegen zijn volmaakt; er is niemand als Hij.

Ik wil nog de aandacht vestigen op het contrast tussen de omstandigheden waarin Samuël David vond en waarin hij Saul aantrof. U zult zich herinneren dat Saul op zoek was naar de ezellen van zijn vader toen hij met Samuël in aanraking kwam. Ik geef daar nu geen verklaring voor, ik vermeld het slechts.

Het zegt al iets over zijn latere verkeerde weg, zoals Davids werk in de schaapskooi iets zei over zijn toekomstige loopbaan, over zijn latere hoedanigheid als de herder van Israël. Als we David zijn vaders schapen zien weiden in de woestijn, over het hoofd gezien of geminacht in de kring van zijn broers, komen we er vanzelf toe om iets in zijn latere leven te zoeken dat daarmee correspondeert; en daarin worden we niet teleurgesteld. Evenzo gaan we vanzelf zoeken naar corresponderende gebeurtenissen in het latere leven van Saul, als we hem eerst de ezellen van zijn vader zien zoeken. Onbeduidende omstandigheden zeggen vaak veel.

Davids tedere zorg voor de kudde van de Heer en zijn zelfverloochening vallen al op in de omstandigheden waarin we hem het eerst zagen; en anderzijds bespeuren we Sauls eerezuchtige, egoïstische geest reeds in datgene wat hij zocht toen hij met Samuël in aanraking kwam. Maar dit is maar een gedachte, waar u over na kunt denken, waarbij ik u er wel aan wil herinneren dat niets zonder betekenis is van wat de Geest heeft opgetekend. Zeker nu het gaat om mannen die doorgaans zo'n duidelijke tegenstelling vormen en elk van beiden, ieder op zijn manier, zo'n belangrijke plaats innemen in de geschiedenis van het volk van God. Grot is Gods genade, dat Hij iemand over zijn volk liet heersen, die de karaktertrekken vertoonde die zo volmaakt bij zijn taak pasten. "Samuël nam de oliehoorn en zalfde hem te midden van zijn broeders. Van die dag af greep de Geest des HEREN David aan" (vs. 13). Zo is David voor ons geschetst als de gezalfde van de Heer, en we moeten hem nu volgen bij al zijn rondzwervingen en wederwaardigheden, verworpen door de mensen, en wachtend op het koningschap.

Het Terebintendal

Direct nadat de zalfolie van de Heer op David uitgegoten was, werd hij uit zijn afgezonderde positie geroepen om koning Saul te dienen, die nu door God verlaten was en gekweld door een boze geest. Deze ongelukkige man had de kalmerende tonen van Davids harp nodig om de vreselijke invloed van die geest te verdrijven die hem dagelijks teisterde. Arme man! Een droevig bewijs van wat de resultaten zijn van een egocentrische weg!

David echter aarzelde niet om zijn plaats als dienstknecht in te nemen, zelfs in het huis van de man die later zijn bitterste vijand zou blijken te zijn. Het was voor hem hetzelfde waar hij diende of wat hij deed; hij verdedigde de kudde van zijn vader tegen leeuwen en beren, of verdreef een boze geest uit Saul. Vanaf het begin van zijn geschiedenis blijkt David als een dienstknecht te zijn, bereid tot ieder soort werk, en de gebeurtenissen in het Terebintendal laten dit duidelijk zien.

Saul schijnt nauwelijks vermoed te hebben wie het was die voor hem stond en wiens muziek zijn verwarde geest verkwikte; hij wist niet dat hij de toekomstige koning in zijn nabijheid had. Deze hield veel van hem, en “hij werd zijn wapendrager” (16:21). Saul was een egoïst. Hij maakte graag gebruik van de diensten van David, maar hij wilde hem vermoorden toen hij begreep wie en wat hij was.

Maar laten wij onze gedachten bepalen bij de bijzonder belangwekkende gebeurtenissen in het Terebintendal.

“De Filistijnen nu verzamelden hun leger tot de strijd” (17:1). Hier komen we bij een situatie die de ware karakters van Saul en van David, de man van de uiterlijke vorm en de man van de kracht, aan het licht brengt. Pas in de moeilijkheden blijkt waaraan iemand zijn kracht ontleent. Saul was al eerder op de proef gesteld. Toen “bleef al het volk bevende in zijn gevolg” (13:7), en het was niet waarschijnlijk dat er bij deze gelegenheid van hem als leider meer inspiratie zou uitgaan. Een man, door God verlaten, en gekweld door een boze geest, was wel bijzonder ongeschikt om een leger ten strijde te voeren, en zeker niet in staat om alleen de krachtige reus van Gath te ontmoeten.

De strijd in het Terebintendal kreeg een bijzonder karakter door de uitdaging van de kant van Goliath, om de zaak in een tweegevecht te beslissen; juist bij deze methode komt de waarde van het individu naar voren. Het was niet, zoals in normale gevallen, een strijd van leger tegen leger, maar de kwestie was wie er van de hele legermacht van Israël het aandurfde tegenover die afschuwelijke onbesneden vijand te gaan staan. Opnieuw wilde God aan Israël duidelijk maken dat het als volk volkomen krachteloos was, en dat hun enige bevrijding, zoals altijd, van Jahweh te verwachten was, die nog altijd klaar stond om te handelen in zijn wonderbare karakter van “een krijgsheld”, telkens wanneer daar in het geloof een beroep op gedaan zou worden.

Veertig dagen achter elkaar kwam de Filistijn naar voren voor de ogen van Saul en zijn bange leger. En let u eens op zijn bittere schimpscheuten: “Ben ik geen Filistijn, en zijt *gij geen knechten van Saul?*” (17:8). Helaas, dat was maar al te waar. Hun hoge positie van knechten van Jahweh hadden ze prijsgegeven, en ze waren knechten van Saul geworden. Samuël had hen voor dit alles gewaarschuwd - hij had hun verteld dat zij slaven zouden worden, bakkers en koks van de door hen zelf gekozen meester, in plaats van de Here God van Israël als hun enige Meester en Koning te hebben. De mens laat zich echter door niets onderwijzen dan door bittere ervaring; en de bijtende scheldwoorden van Goliath maakten Israël ongetwijfeld opnieuw duidelijk hoezeer ze aan de Filistijnen onderworpen waren.

“Kiest u *een man*, en laat hij naar mij toe komen”, zei de reus (vs. 8). Weinig beseftte hij Wie zijn tegenstander zou zijn. Hij beroemde zich op zijn vleselijke kracht, en verbeeldde zich dat geen Israëliet tegenover hem kon standhouden. De vraag rijst waar Jonathan gebleven is in deze hele geschiedenis. Hij had zoveel eenvoudig geloof en zoveel energie getoond in hoofdstuk 14. Waarom stond hij niet klaar om tegen Goliath te strijden? Als we precies het doen en laten van Jonathan nagaan, blijkt dat zijn geloof niet zo eenvoudig en onafhankelijk was dat het hem over alle soorten moeilijkheden heen hielp. Jonathan maakte al een fout door te zeggen: “*Indien* zij tot ons zeggen ...” (14:9). Het geloof zegt nooit “indien”; het rekt alleen op God. Toen Jonathan zei: “De Here kan evengoed verlossen door weinigen als door velen”, sprak hij een waarheid uit, waardoor hij zich verder had kunnen laten leiden, zonder een “indien”. Als Jonathan alleen gerekend had met *Gods* macht, zou hij niet een teken hebben verlangd. Het is waar, de Here gaf hem het teken in zijn genade, evenals Hij dat tevoren bij Gideon had gedaan, want Hij komt zijn dienstknechten in al hun noden tegemoet. Toch is Jonathan nergens in het Terebintendal. Hij had kennelijk zijn werk gedaan en naar vermogen gehandeld; wat er nu moest gebeuren vereiste veel meer geestelijke kracht dan Jonathan bezat.

Maar in het verborgen was de Here een instrument aan het toebereiden voor deze nieuwe en moeilijke taak. Onze God handelt altijd zo. In het verborgen oefent hij degenen die Hij in het openbaar wil gaan gebruiken. Hij maakt zijn dienstknechten vertrouwd met zichzelf in de verborgen stilte van zijn heiligdom, en Hij laat zijn grootheid aan hen voorbijgaan, zodat ze standvastig de moeilijkheden tegemoet kunnen zien.

Dat de mens tot niets in staat was, was volledig bewezen door de veertig dagen van Goliaths hooghartige grootspraak. Saul kon niet helpen; Isai's drie oudste zonen konden geen redding brengen; zelfs Jonathan niet; alles was verloren, althans zo leek het, toen de jonge David op het toneel verscheen, bekleed met de sterkte van Hem, die alle uiterlijke vertoon van de trotse Filistijn in het stof zou leggen.

De woorden van Goliath kwamen David ter ore, en daarin herkende hij direct een lasterlijke uitdaging aan het adres van de levende God. "Wie toch", zei hij, "is deze onbesneden Filistijn, dat hij de slagorden van *de levende God* tart?" Door het geloof zag David in de sidderende mannen voor hem de slagorden van de levende God, en dat veranderde alles. Het ging in feite tussen Jahweh en deze Filistijn.

Dat heeft ons heel wat te zeggen. Geen enkele verandering in de omstandigheden kan ooit aan het volk van God zijn waarde ontnemen in de ogen van het geloof. Het kan in de ogen van mensen in diep verval geraakt zijn, zoals op dit moment het volk Israël, maar door het geloof blijven we altijd zien wat God geschonken heeft. Daarom kon David, toen hij zijn arme broeders zag sidderen voor hun verschrikkelijke vijand, in hen degenen herkennen met wie de levende God Zich had vereenzelvigd en die zich daarom niet door een onbesneden Filistijn moesten laten tartten. Actief geloof brengt ons direct in contact met Gods genade en trouw en zijn bedoelingen met zijn volk. Inderdaad had het volk Israël al deze narigheid en deze vernederingen te wijten aan hun eigen ontrouw; het was niet de wil van de Here dat ze zouden sidderen voor een vijand. Het was hun eigen schuld, en door het geloof kon men dit alleen maar erkennen. Maar de vraag van het geloof luidt niettemin: "Wie is toch deze onbesneden Filistijn?" De man van het geloof zag niet het leger van *Saul*. Nee, het was het leger van *de levende God* - een leger onder bevel van dezelfde Leidsman die zijn leger scharen door de Rode Zee had geleid, door de vreselijke woestijn, en door de Jordaan.

Maar hoe weinig wordt het oordeel van en het handelen door het geloof begrepen. Als het volk van God op een laag niveau is gekomen, begrijpt niemand meer wat de man van geloof denkt en doet. Dat is zo in de geschiedenis van Israël, en in de geschiedenis van de Kerk. De weg van eenvoudig kinderlijk geloof ligt ver buiten het menselijk gezichtsveld; en als het volk van God afzakt tot een lage, vleselijke staat, kan het nooit begrijpen welke kracht er werkt in iemand die werkelijk door geloof handelt. Hij zal allerlei onbegrip ontmoeten; men zal hem verkeerde motieven toeschrijven; hij zal ervan beschuldigd worden dat hij zijn eigen eer zoekt, of in eigen wil en onafhankelijkheid handelt. Al deze dingen kan iemand verwachten die pal staat in een tijd van verval. Als de meerderheid gebrek aan geloof heeft, kan men alleen komen te staan, en wie handelt in opdracht van God en tot zijn eer, stuit op onbegrip.

Zo was het bij David. Hij stond alleen in een tijd van moeilijkheden, maar moest ook de spot van mensen, en wel van zijn oudste broer Eliab doorstaan. "Toen Eliab, zijn oudste broeder, David met de mannen hoorde spreken, werd hij toornig op hem en hij zeide: Waarom zijt gij eigenlijk gekomen? En bij wie hebt gij die paar schapen daarginds in de woestijn achtergelaten? *Ik ken uw overmoed en de boosheid van uw hart: gij zijt gekomen om de strijd te zien*" (1 Sam. 17:28). Zo oordeelde Eliab over Davids handelen. "Maar David zeide: Wat heb ik nu misdaan? Het was maar een vraag" (vs. 29). David werd gedreven door een krachtbron die Eliab niet kende; en hij had er helemaal geen behoefte aan zich tegenover zijn hooghartige broer te verdedigen. Waarom trad Eliab niet op ten behoeve van zijn broeders? En waarom deden Abinadab en Samma niets? Enkel en alleen omdat ze geen geloof hadden. En niet alleen die drie mannen waren krachteloos, maar het hele leger sidderde van angst voor de vijand, en nu er iemand in hun midden verscheen die God op een wonderbare wijze ging gebruiken, kon niemand hem begrijpen.

"En David zeide tot Saul: Laat niemand om hem de moed verliezen; uw knecht zal gaan en met deze Filistijn strijden" (vs. 32). Wat een geloof! Door geen enkele moeilijkheid liet David zich afschrikken; niets vormde voor hem een hindernis. Wat betekende de Filistijn voor David? Niets! Zijn

geweldige lengte, zijn angstwekkende harnas, het waren slechts uiterlijke dingen; en het geloof let nooit op uiterlijke dingen, *maar alleen op God*. Als David niet uit geloof geleefd had, zou hij niet hebben kunnen zeggen: “Uw knecht zal gaan”. Want luistert u maar eens naar de woorden van de man, die de eerste had moeten zijn die de vijand tegemoet trad! “Maar Saul zeide tot David: Gij zult met deze Filistijn de strijd niet kunnen aanbinden”. Wat een taal voor de koning van Israël! Wat een verschil tussen de ambtsdrager en de man die werkelijk kracht bezat! *Saul* had naar voren moeten treden om de kudde die hem was toevertrouwd te verdedigen; maar helaas, Saul interesseerde zich slechts voor Israël voorzover hij er zelf belang bij had. Hij was veel te egoïstisch om zich voor hen aan gevaar bloot te stellen. En niet alleen kon en wilde hij niet zelf handelen, maar bovendien belemmerde hij nog de energie van een ander, die op het punt stond te bewijzen dat hij geschikt was voor de hoge positie die Gods raadbesluit hem had toegedacht, en waartoe zijn zalfolie hem had afgezonderd.

“Gij zult de strijd niet kunnen aanbinden”. Inderdaad, maar Jahweh wel; en David steunde eenvoudig op de sterkte van zijn arm. Zijn geloof rekende op Hem die bij de muren van Jericho aan Jozua verschenen was, met een zwaard in de hand, als “Vorst van het heir des Heren”. David voelde dat Israël nog steeds het leger van de Here was, al was het diep gezonken in vergelijking met wat het was in de dagen van Jozua. Nog steeds waren zij het leger van de Here, en de strijd was nog evenzeer van de Here als toen de zon en de maan stilstonden opdat Jozua het oordeel van God aan de Kanaänieten kon voltrekken. Eenvoudig geloof vormde de kracht van David.

Niets geeft zoveel energie en vasthoudendheid als het bewustzijn dat wij *voor God* werken, en dat God *met ons werkt*. Dat neemt iedere hindernis weg. Het enige wat belangrijk is, is dat de Heer met ons is, dat zijn hand met ons bezig is, en dat niets ons kan afbrengen van de dienst en het getuigen voor Hem. “Ik vermag alles”, zegt de apostel, “door Hem die mij kracht geeft” (Fil. 4:13). En ergens anders zegt hij: “Het liefst zal ik veeleer roemen in mijn zwakheden, opdat de kracht van Christus in mij woont”. De zwakste gelovige kan alles door Christus. Maar mensen die zo iemand horen spreken over “alles kunnen”, begrijpen er niets van en beschouwen het als overmoed.

Saul bekeek David en vergeleek hem met Goliath. Zijn conclusie was niet onlogisch: “Gij zult met deze Filistijn de strijd niet kunnen aanbinden, want gij zijt nog jong en hij is een krijgsman van zijn jeugd aan” (vs. 33). Saul vergeleek de ene mens met de ander, en als zodanig had hij volkomen gelijk. Als hij deze jongeman met de reus vergeleek, was er inderdaad weinig ruimte voor twijfel inzake de afloop van de strijd. Maar hij had de kracht van Goliath moeten vergelijken met die van de God van de legerscharen van Israël. Dat deed David wél. “David echter zeide tot Saul: Uw knecht was gewoon voor zijn vader de schapen te hoeden. Kwam er een leeuw of een beer, die een schaap uit de kudde wegroofde, dan liep ik hem na, sloeg hem en redde het uit zijn muil. Als hij zich dan tegen mij keerde, greep ik hem bij zijn baard en sloeg hem dood. Zowel leeuw als beer heeft uw knecht verslagen. En deze onbesneden Filistijn zal het vergaan als één van dezen, omdat hij de slagorden van de levende God getart heeft” (vs. 34-36). Dit was een argument dat voortkwam uit geloof. God had hem vaker uit moeilijkheden gered, en Hij zou dat ook nu kunnen. Daar past geen “indien” bij. David wachtte niet op een teken; hij zei slechts: “*Uw knecht zal gaan*”. David had in het verborgen de kracht van Gods aanwezigheid ervaren, voordat hij zich in het openbaar opstelde als de dienaar van God en van Israël. David had niet opgeschept over zijn overwinning op de leeuw en de beer; niemand scheen er vóór die tijd van gehoord te hebben; en waarschijnlijk zou hij er anders nooit over gesproken hebben. Hij wilde alleen maar aantonen dat hij alle reden had voor vertrouwen bij zijn taak, en dat het niet zijn eigen kracht was. Zo was het ook met Paulus, die opgetrokken werd tot in de derde hemel: veertien jaar lang had de apostel dit als een geheim bij zich gedragen, en zou er nooit over gesproken hebben als de vreselijke redeneringen van de Korinthiërs hem niet daartoe gedwongen hadden.

Daaruit valt een praktische les te leren. De meesten van ons praten helaas maar al te graag over wat wij gepresteerd hebben, of in ieder geval denken we er zelf veel aan. Ons eigen ik is geneigd *zichzelf* te verheffen; en als de Heer, ondanks het kwaad dat in ons woont, ons als instrument ergens voor gebruikt heeft, wat praten we daar dan niet al heel gauw over in een geest van trots en zelfingenomenheid. Het is goed om te spreken over de genade van de Heer, vol te zijn met dankbare aanbidding daarvoor; maar dit is iets anders dan prat te gaan op wat we zelf gedaan hebben. David hield echter het geheim van zijn overwinning op de leeuw en de beer voor zichzelf en sprak er pas

over toen de tijd daarvoor aanbrak. En zelfs toen sprak hij niet over zichzelf, alsof hij iets gepresteerd had, maar zei hij eenvoudig: “De HERE, die mij gered heeft uit de klauwen van leeuw en beer, Hij zal mij ook redden uit de hand van deze Filistijn” (vs. 37).

Maar vaak is er veel geestelijk onderscheidingsvermogen voor nodig om het grote verschil te ontdekken tussen de taal van het geloof en de cliché-uitdrukkingen die vele mensen op de lippen nemen. Saul deed zich in zijn praten godsdienstig voor; we hebben daarvan in deze geschiedenis al veel gezien, en we zien het ook in dit gesprek met David. Louter *godsdienstigheid* en *geloof* staan hier lijnrecht tegenover elkaar. Toen David eenmaal duidelijk en ondubbelzinnig gesproken had over zijn geloof in de tegenwoordigheid en macht van Jahweh, zei Saul: “Ga, en de HERE zal met u zijn” (vs. 37). Weinig besepte hij wat dat eigenlijk inhield. Hij *scheen* op de Here te vertrouwen, maar *in werkelijkheid* vertrouwde hij op zijn wapenrusting. Als Saul werkelijk besepte wat hij zei, waarom praatte hij dan nog over het aantrekken van een harnas? (vs. 38) “De Here zal met u zijn” was in de mond van Saul slechts een cliché-uitdrukking: het betekende in werkelijkheid niets voor hem, want hij wist niet dat David *alleen* met de Heer ging.

Het is heel verkeerd om woorden te gebruiken die onszelf niets doen, maar die in feite de naam van de Heer omlaaghalen. Hoe vaak praten we niet over het vertrouwen op de Heer, terwijl we in werkelijkheid op de omstandigheden steunen. Hoe vaak spreken we niet over het van dag tot dag eenvoudig afhankelijk leven van God, terwijl we in werkelijkheid op een menselijke of aardse hulpbron zien. Dit is een groot kwaad, waartegen niet genoeg gewaarschuwd kan worden. Het was precies het kwaad dat Saul deed, toen hij, na de ogenschijnlijk vrome uitspraak: “De Here zal met u zijn”, ertoe overging David zijn wapenrok aan te trekken, een koperen helm op het hoofd te zetten en een pantser aan te doen. Hij kon zich niet voorstellen dat David niet op de gebruikelijke manier zou strijden. Natuurlijk in de naam van de Here; maar hij dacht dat David er wel wat hulpmiddelen bij kon gebruiken. Vaak praten wij over het gebruik van hulpmiddelen, terwijl we in werkelijkheid God er buiten plaatsen. We zeggen dan dat we hulpmiddelen gebruiken in afhankelijkheid van God, terwijl we in werkelijkheid slechts de naam van God gebruiken in afhankelijkheid van de hulpmiddelen. Eigenlijk maken we zo van onze hulpmiddelen een god. Saul had veel meer vertrouwen in het pantser dan in de Here; en zo is het met allen die niet werkelijk door het geloof wandelen; zij steunen op de *middelen*, en niet op God. Natuurlijk, we kunnen niet buiten hulpmiddelen, maar dan alleen middelen die volkomen in overeenstemming zijn met de activiteit van het geloof, en met de heerlijkheid van de God van alle genade en kracht. David besepte dat Sauls wapenrok en pantser niet zulke middelen waren, en daarom weigerde hij ze. Had hij ze wel gebruikt, dan zou de roem van de overwinning niet zo duidelijk voor de Here geweest zijn. Maar David had zijn vertrouwen uitgesproken in de verlossing van de Here, en niet in een menselijke wapenrusting.

“En David gordde zijn zwaard aan, over zijn wapenrok, en hij deed moeite om te lopen, want hij had het nog nooit beproefd. Toen zeide David tot Saul: Ik kan hierin niet lopen, want ik heb het nog nooit beproefd. Daarop ontdeed David zich ervan” (1 Sam. 17:39). Terecht is wel opgemerkt dat de beproeving voor David niet zozeer kwam toen hij tegenover de reus stond, in de werkelijke strijd, maar toen hij Sauls wapenrusting probeerde. Als het de vijand gelukt was hem zover te krijgen dat hij daarin streed, was alles voor niets geweest; maar door genade weigerde hij. Hij gaf zichzelf volledig in de handen van de Here, en daar was hij veilig. Dat is geloof. Maar we mogen dit ook toepassen op een arme zondaar als het gaat om de vergeving van zijn zonden. De duivel zal proberen zo iemand ertoe te brengen om naar iets extra's te zoeken naast het volbrachte werk van Christus - iets dat afbreuk zal doen aan de heerlijkheid van de Zoon van God als de *enige* Heiland van zondaars. Tot zo iemand zou ik willen zeggen: als u iets toevoegt aan het werk van Christus - het doet er niet toe wat - maakt u het vruchteloos. Als we er iets aan zouden mogen toevoegen, zou dat ongetwijfeld de besnijdenis mogen zijn, omdat die toch door God is ingesteld; maar de apostel zegt: “Zie, ik, Paulus, zeg u, dat als gij u laat besnijden, Christus u niets baten zal. En nogmaals betuig ik aan een ieder die zich laat besnijden, dat hij verplicht is de hele wet te onderhouden. Gij zijt van elke zegen die in Christus is, beroofd, gij, die door de wet gerechtvaardigd wilt worden; gij zijt van de genade vervallen” (Gal. 5:2-4).

Kortom, we moeten *alleen* Christus hebben; we hebben niet méér nodig en met minder kunnen we niet toe. Als onze werken bij het werk van Christus gevoegd zouden moeten worden, dan zou Hij niet voldoende zijn. Wij onteren de algenoegzaamheid van zijn verzoeningswerk als we iets van

onzelf daarmee proberen te verbinden, evenals David de Here onteerd zou hebben, wanneer hij in Sauls wapenrusting de Filistijn te lijf zou zijn gegaan. Menige verstandige man zou het bestempeld hebben als roekeloosheid en dwaasheid van deze jongeman; ja, hoe meer iemand ervaren was in de techniek van het oorlog voeren, des te meer zou hij waarschijnlijk het optreden van de geloofsheld veroordeeld hebben. Maar wat doet dat er toe? David wist in wie hij geloofd had; hij wist dat hij zich niet liet leiden door roekeloosheid, maar door eenvoudig geloof in Gods bereidheid en macht om hem in zijn nood tegemoet te komen. Beter dan iemand van Sauls leger beseftte David zelf zijn zwakheid op dit kritieke moment. Allen zagen hem als iemand met veel zelfvertrouwen. Maar wij weten waardoor hij bemoedigd werd, waardoor zijn tred vast was toen hij op die verschrikkelijke vijand af liep. Wij weten dat Gods kracht daar even daadwerkelijk aanwezig was als toen de wateren van de zee verdeeld werden om de weg vrij te maken voor de verlost; en als het geloof Gods kracht laat werken, is er geen hindernis meer denkbaar.

Vers 40 toont ons Davids wapenrusting. “Hij nam zijn staf in de hand, zocht zich vijf gladde stenen uit de beekbedding en deed ze in de herderstas, die hij bij zich had, in de tas voor slingerstenen, maar zijn slinger hield hij in de hand. Zo naderde hij de Filistijn”. David gebruikte dus ook hulpmiddelen, maar heel andere, waardoor de zware wapenrusting van zijn vijand ineens belachelijk werd. Wat een contrast vormde zijn slinger met Goliaths speer als een weversboom!

David kon de Filistijn niet dieper in zijn trots kwetsen dan door met zulke wapenen op hem af te komen. Goliath voelde dit. “Ben ik een hond?” zei hij. Voor het geloof maakte het niets uit wat hij was, een hond of een reus; hij was een vijand van het volk van God, en David kwam hem tegemoet met de wapens van het geloof. “Maar David zeide tot de Filistijn: Gij treedt mij tegemoet met zwaard en speer en werpspies, maar ik treed u tegemoet in de naam van de **HERE** der heerscharen, de God der slagorden van Israël, die gij getart hebt. Deze dag zal de **HERE** u in mijn macht overleveren en ik zal u verslaan en u het hoofd afhouden; op deze dag zal ik de lijken van het leger der Filistijnen aan het gevogelte des hemels en aan het gedierte des velds geven, opdat de gehele aarde wete, dat Israël een God heeft, en deze gehele menigte wete, *dat de HERE niet verlost door zwaard en speer*. Want de strijd is des **HEREN** en Hij geeft u in onze macht” (1 Sam. 17:45-47).

David, de man van geloof, wilde in feite maar één ding: nl. dat Israël en de hele aarde een schitterend getuigenis zouden zien van de macht en aanwezigheid van God temidden van zijn volk. Als David Sauls wapenrusting gebruikt had, zou het niet bekend geweest zijn dat de Here niet verlost door zwaard en speer; zijn strijdwijze zou dan op die van ieder ander lijken; maar de slinger en de steen plaatsten hem die ze hanteerde op de achtergrond en gaven de roem aan Hem van wie de overwinning kwam.

Het geloof eert altijd God, en God eert altijd het geloof. Zoals reeds opgemerkt, gaf David zichzelf over in de handen van God, en het schitterende resultaat daarvan was de overwinning - een volledige, roemrijke overwinning: “Zo overwon David de Filistijn met een slinger en een steen; hij versloeg de Filistijn en doodde hem; en David had geen zwaard in zijn hand”. Wat een fantastische overwinning! Een overwinning die was voortgekomen uit eenvoudig vertrouwen op God. Wat een bemoediging voor ons om alle vertrouwen op het vlees te laten varen, en ons vast te klemmen aan de enige ware krachtbron. David mocht het instrument zijn om zijn broeders te bevrijden van de kwetsende en angstaanjagende bedreigingen van de onbesneden Filistijn. Hij was in hun midden gekomen vanuit de afzondering van het herdersleven, onbekend en geminacht, hoewel hij de gezalfde koning van Israël was. Hij was alleen de vijand te lijf gegaan; hij had hem voor ieders oog geveld. En dat alles, laten we daar goed aan denken, deed hij als *de dienstknecht* van God, en de dienstknecht van Israël, en in de energie van een geloof, dat niet door de omstandigheden geschokt werd. Het was een wonderlijke verlossing, door één enkele slag; geen legermanoeuvres, geen scherpzinnige tactiek van generaals, geen bekwaamheid van soldaten - maar een steen uit de beek, geslingerd door de hand van een herder veranderde de toestand volledig. Het was de overwinning van het geloof.

“Toen de Filistijnen zagen, dat hun held dood was, sloegen zij op de vlucht” (vs. 51). Wie zijn verwachtingen baseert op de vergankelijke hulpbronnen van de mens, zelfs in zijn grootste kracht en energie, komt bedrogen uit. Wie zou er, bij het zien van het naderende treffen tussen de reus en de jongeman, niet gevreesd hebben voor het leven van de laatste? Wie zou gedacht hebben dat die

zware wapenrusting nutteloos zou blijken tegenover een slinger en een steen? Maar het liep heel anders. De held van de Filistijnen viel, en met hem al hun verwachtingen. “De mannen van Israël en Juda sprongen op, hieven een krijgsgeschreeuw aan en vervolgden de Filistijnen” (vs. 52). Ja, ze hadden alle redenen om te schreeuwen, want God was duidelijk voor hen uitgegaan, om hen te verlossen van de macht van hun vijanden. Hij had krachtig gewerkt door de hand van iemand die zij niet kenden, en evenmin erkenden als hun gezalfde koning, maar wiens morele aantrekkelijkheid ieder wel had moeten aanspreken.

Maar temidden van de duizenden die de overwinning gadesloegen, was er één bij wie een hartelijke genegenheid voor de overwinnaar was ontstaan. Zelfs de meest gedachteloze Israëliet moet wel onder de indruk zijn geweest en de overwinnaar hebben bewonderd; ongetwijfeld reageerde de één anders dan de ander. Op zulke momenten worden in zekere zin “de gedachten uit vele harten openbaar” (Luk. 2:35). Sommigen voelden misschien jaloezie, anderen stonden vol bewondering; sommigen bleven misschien stilstaan bij de overwinning, anderen bij degene die de overwinning had behaald; sommigen hebben misschien dankbaar opgezien naar de God der slagorden van Israël, die weer in hun midden was gekomen met een getrokken zwaard in zijn hand. Maar er was één die zich krachtig aangetrokken voelde tot de *persoon* van de overwinnaar, en dat was Jonathan. “Terstond, nadat David opgehouden had tot Saul te spreken, werd de ziel van Jonathan verknocht aan die van David; en Jonathan had hem lief als zichzelf” (18:1).

Ongetwijfeld deelde Jonathan de vreugde van allen over de overwinning, maar zijn diepe genegenheid ging speciaal uit naar de persoon van de overwinnaar. Saul had zuiver voor zichzelf de krijgshaftige David bij zich in dienst genomen, niet uit liefde voor zijn persoon, maar om er zelf beter van te worden. Bij Jonathan was het anders: *hij had David lief*. David had een last van hem afgenomen, en een grote leegte in zijn hart opgevuld. De dagelijkse uitdagingen van de reus hadden de armoede van Israël aan het licht gebracht. Velen hebben misschien rondgekeken naar iemand die kon helpen in nood, maar tevergeefs. Toen de snoevende woorden van de reus in hun oren klonken, sloegen *alle* mannen van Israël voor hem op de vlucht en vreesden zeer. Alle mannen? Ja, allen vluchtten, toen ze deze woorden hoorden en de reus zagen. Vreselijk was daarom de leegte die op dat ernstige moment gevoeld werd; en toen er iemand verscheen om die leemte te gaan opvullen, was het begrijpelijk dat Jonathan een diepe genegenheid voor hem voelde. En Jonathan werd getroffen door David zelf, niet alleen door zijn daad. Ongetwijfeld bewonderde Jonathan de overwinning, maar zijn bewondering gold vooral de persoon van David.

We mogen dit toepassen op de ware David. In Goliath zien we de macht van de vijand waardoor de mensen in zware slavernij gehouden worden. Om van deze macht bevrijd te worden lag er geen enkel middel binnen menselijk bereik. De uitdaging werd dagelijks herhaald - maar tevergeefs. Van eeuw tot eeuw was het ernstige vonnis te horen, door de miljoenen van Adams gevallen nageslacht: “Het is de mensen beschikt éénmaal te sterven, en daarna het oordeel” (Hebr. 9:27). Het enige antwoord dat de mens kon geven, was, evenals het antwoord van Israël in het Terebintendal: verslagenheid - diepe verslagenheid. “Door vrees voor de dood waren wij ons hele leven door aan de slavernij onderworpen” (Hebr. 2:15). Dat was het antwoord van de mens. De nood werd gevoeld, maar de leegte niet opgevuld. Het menselijk hart hunkerde naar een oplossing. Tevergeefs. Aan de eisen van de gerechtigheid kon niet voldaan worden; dood en oordeel dreigden, en de mens kon slechts sidderen bij dat vooruitzicht. Maar, geprezen zij de God van alle genade: er is een Verlosser verschenen. Iemand die in staat was te redden, de Zoon van God, de koning van Israël en van de hele aarde. Hij voorzag in de nood, vulde de leemte op, bevredigde de verlangens van het menselijk hart door zijn dood op Golgotha, in dat vreselijk uur toen de hele schepping de ernstige werkelijkheid voelde van wat er bezig was te gebeuren. Het kruis was de plaats waar de strijd gestreden en de overwinning behaald werd. Daar werd de sterke van zijn wapenrusting ontdaan, en daar werd zijn huis beroofd. Daar werd volkomen aan de eisen van de gerechtigheid voldaan; daar werd de schuldbrief die tegen ons getuigde, aan het kruis genageld. Daar werd ook de vloek van een gebroken wet voor altijd uitgewist door het bloed van het Lam, en daar ook werd in de noden van een schuldig geweten voorzien. Het kostbare bloed van Christus, als van een onberispelijk en onbevlekt lam” (1 Petrus 1:19), heeft alles in orde gemaakt voor degene die gelooft. Sidderend kan een zondaar er bij staan en de strijd zien, en de heerlijke afloop daarvan. Hij ziet dan dat alle kracht van de vijand lam gelegd is door één slag van zijn glorierijke Verlosser, en hij voelt hoe die zware last van zijn gewe-

ten wordt afgenomen. Een stroom van Goddelijke vrede en vreugden komt dan in zijn binnenste, en hij kan verder gaan in de volle kracht van de bevrijding die het bloed voor hem bewerkt heeft, en die hem in het evangelie verkondigd is.

Hoe kan het anders dan dat iemand, die zó verlost is, niet slechts het werk, maar ook *de Persoon* van de Verlosser liefkrijgt? Als iemand werkelijk de diepte van zijn nood heeft gevoeld, en gezocht heeft onder de last van zijn zonden, zal hij dan niet de Heiland, die alles goed gemaakt heeft, liefhebben en aanbidden? Het werk van de Heer Jezus is oneindig kostbaar; het komt tegemoet aan de noden van de zondaar, en brengt hem in aanraking met de Persoon van Christus. Kortom, het *werk* van de Heiland is wat Hij heeft *gedaan* voor de *zondaar*; de *Persoon* van de Heiland is wat Hij is voor de gelovige.

Maar het kan zijn dat iemand alleen uiterlijk Christus volgt, terwijl zijn hart koud is en onbekend blijft met zijn Persoon. In Johannes 6 zien we een menigte die om puur zelfzuchtige redenen de Heer Jezus volgt, en Hij voelt Zich gedwongen hen daarop te wijzen: “Voorwaar, voorwaar, zeg Ik u: gij zoekt Mij, niet omdat gij tekenen gezien hebt, maar omdat gij van de broden gegeten hebt en verzadigd zijt” (vs. 26). Ze zochten Hem niet om wat Hij *was*, maar slechts om er zelf voordeel aan te behalen. Als Hij dan ook de uitspraak: “tenzij gij het vlees van de Zoon des mensen eet en zijn bloed drinkt, hebt gij geen leven in uzelf” op hen toepast, lezen we dat “velen van zijn discipelen zich terugtrokken, en niet meer met hem wandelden” (vs. 66). Het eten van zijn vlees en het drinken van zijn bloed, betekent dat we ons voedsel, onze bevrediging vinden in het offer van Christus voor ons. Het hele evangelie van Johannes is een ontvouwing van de persoonlijke heerlijkheid van het vleesgeworden Woord, “het Lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt”. Maar de mens van nature kon voor Hem geen waardering opbrengen. “Velen van de discipelen trokken zich terug en wandelden niet meer met Hem”. De meerderheid kon er niet toe komen dit op zichzelf toe te passen. Maar luistert u eens naar het getuigenis van iemand die door God werd onderwezen.

“Simon Petrus antwoordde Hem: Heer, tot wie zullen wij heengaan? Gij hebt woorden van eeuwig leven. En wij hebben geloofd en erkend dat gij zijt de Heilige van God” (vs. 68 en 69). Hier hebben we die twee dingen, nl.: wat Hij voor hen *had*, en wat Hij voor hen *was*. Hij had eeuwig leven om te geven, en Hij was de Heilige van God. Het eerste is voor de zondaar, het tweede voor de gelovige. Hij voorziet door zijn werk niet alleen in al onze behoeften als zondaren, maar Hij bevredigt ook door zijn Persoon onze gevoelens en verlangens, die we als gelovigen hebben.

We zijn zo even afgedwaald naar aanleiding van het belangwekkende en ontroerende gesprek tussen David en Jonathan, na afloop van de strijd. De vele duizenden van Israël hadden een krijgsgescreuw aangeheven en de Filistijnen achtervolgd om de vruchten van de overwinning te verzamelen, terwijl Jonathan zich verheugde in de persoon van de overwinnaar. “Jonathan trok de mantel uit, die hij droeg, en gaf die aan David, ook zijn wapenrok, zelfs zijn zwaard, zijn boog en zijn gordel” (1 Sam. 18:4). Dat was zuivere, eenvoudige, oprechte liefde. Jonathan dacht alleen aan David. David had zichzelf vergeten en had zijn leven voor God en voor zijn broeders op het spel gezet, en nu vergat Jonathan zichzelf voor David. Laten we nooit vergeten dat liefde voor de Heer Jezus de bron is van een echt christelijk geloof. Liefde tot de Heer Jezus doet ons afzien van onszelf, en dat is de zuiverste vrucht van het werk van God in ons.

Heel anders waren de gevoelens die Saul had ten opzichte van de persoon en het werk van David. Hij had niet geleerd zichzelf te vergeten en zich te verheugen over het werk van een ander. Alleen door genade is iemand daartoe in staat. Van nature willen wij allemaal graag iets zijn of doen. We willen graag dat men naar ons kijkt en aan ons denkt. Zo was het met Saul; hij vond zichzelf erg belangrijk, en kon daardoor de liederen van de vrouwen van Israël niet verdragen: “Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijn tienduizenden” (vs. 6). Saul kon het idee dat hij op de tweede plaats stond, niet verkroppen. Hij was vergeten hoe hij gebeefd had voor de stem van Goliath; hoewel hij laf was geweest, wilde hij graag doorgaan voor dapper en krijgshaftig. “Sedert die dag sloeg Saul David met wantrouwen gade” (vs. 9). Bittere jaloezie en afgunst hadden hem in hun greep gekregen.

Alleen zij, wier oog eenvoudig is (Matt. 7:22), kunnen zich oprecht over de vrucht van andermans werk verheugen als over het werk van hun eigen handen. Als Saul vervuld was geweest van Gods heerlijkheden het welzijn van zijn volk, zou hij geen moment gedacht hebben over de aantallen die

men aan hemzelf of aan David toeschreef. Helaas, hij zocht zijn eigen eer, en dat was de oorzaak van zijn afgunst en Jaloezie. Wanneer we oprecht de eer van Christus zoeken, zullen we ons er niet druk over maken wie Hij als zijn instrument gebruikt.

De spelonk van Adullam

Vanuit de stralende luister van het Terebintendal kwam David terecht aan het hof van Saul. Jaloerse blikken en meedogenloze moordaanslagen waren daar de dank die hij kreeg op zijn harpspel en zijn krijgsdaden met zijn slinger en zwaard. Dat Saul nog op de troon zat, had hij, behalve aan God, aan David te danken, maar Saul reageerde slechts door met de werpspies naar David te gooien. Maar de Heer bewaarde in zijn genade zijn dienstknecht temidden van alle verwickelingen die zijn uiterst moeilijke positie met zich mee brachten. “En David was voorspoedig op al zijn wegen, want de HERE was met hem. Toen Saul zag, dat hij zeer voorspoedig was, werd hij bang voor hem; maar geheel Israël en Juda hadden David lief, daar hij aan het hoofd van hen uittrok en terugkwam” (1 Sam. 18:14-16). Zo moest David, terwijl hij de gezalfde koning van Israël was, de haat van de regerende macht ondergaan, hoewel hij bemind werd door allen die hem moreel op zijn juiste waarde konden schatten. Saul en David konden onmogelijk samen blijven wonen; daar ze volkomen tegen-gestelde uitgangspunten hadden, moest er noodzakelijkerwijs wel een scheiding komen. David wist dat hij de gezalfde koning was, maar Saul zat op de troon, en hij wilde graag op God wachten, en ootmoedig zijn tijd afwachten. Tot zolang leidde de Geest van Christus hem op het pad van een balling. Zijn weg naar de troon ging door veel moeiten en zorgen. Evenals zijn Meester, van wie hij een beeld is, werd hij geroepen om eerst te lijden, en daarna de heerlijkheid te ontvangen. David heeft Saul tot het einde toe gediend - hij eerde hem als “de Gezalfde des Heren”. Al zou hij door één vingerbeweging op de troon kunnen komen, dan zou hij het nog niet gedaan hebben. Tweemaal spaarde hij Sauls leven, toen het scheen dat God hem in zijn macht had gegeven. David wachtte eenvoudig op God. Zijn kracht lag in zijn volkomen afhankelijkheid. Hij kon zeggen: “Waarlijk, mijn ziel, keer u stil tot God, want van Hem is mijn verwachting” (Ps. 62:6). Daarom zien we dat David gedragen werd dwars door alle strikken en gevaren als een dienstknecht aan het hof en in het leger van Saul. De Heer “verloste hem van elke boze toeleg, en bewaarde hem voor zijn koninkrijk” (2 Tim. 4:18) dat Hij voor Hem bereid had, en waartoe Hij hem wilde verheffen “nadat hij een korte tijd geleden had” (1 Petrus 5:10). David had als het ware nog maar net de plaats van verborgen onderricht en oefening verlaten om op het slagveld te verschijnen, of hij moest weer in de schoolbanken plaatsnemen om nog een aantal diepere lessen te leren in de school van Christus.

De lessen van de Heer zijn dikwijls moeilijk en pijnlijk, omdat wij zo traag en eigenwijs zijn. Maar iedere nieuwe les die we geleerd hebben, elk onderdeel van de waarheid dat we ons eigen maken, maakt ons slechts des te meer geschikt voor alles wat nog voor ons ligt. Het is geweldig mooi om leerlingen van Christus te mogen zijn, en onszelf te buigen onder zijn onderwijzing en oefening. De zegen daarvan kan ten slotte niet uitblijven. En we hoeven niet op het einde te wachten; nu al voelen we ons gelukkig als we in alles aan de Meester onderworpen zijn. “Kom naar Mij toe, allen die vermoeid en belast bent, en Ik zal u rust geven. Neem Mijn juk op u, en leer van Mij dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart; en u zult rust vinden voor uw ziel; want Mijn juk is zacht en Mijn last is licht” (Matt. 11:28-30). Er wordt op drie manieren over “rust” gesproken in de Schrift. Ten eerste is er de rust die wij als zondaars vinden in het volbrachte werk van Christus. Ten tweede is er de tegenwoordige rust die wij als gelovigen ervaren wanneer we ons volkomen aan de wil van God onderwerpen; dat staat tegenover *rusteloosheid*. Ten derde de rust die overblijft voor het volk van God (Hebr. 4:9). David heeft die tweede rust bijzonder ervaren, daar hij zich volkomen onderwierp aan de raad en wil van God met betrekking tot het koningschap. Hij was bereid op Gods tijd te wachten, in de vaste overtuiging dat dat de beste tijd was. Wat een benijdenswaardige gezindheid! Als dat bij ons meer zó was, zou ons heel wat angst en rusteloosheid bespaard blijven. Wanneer we er altijd van overtuigd zijn dat God zorgt dat alle dingen medewerken ten goede, dan geeft ons dat een diepe innerlijke rust. We zullen nooit voor onszelf plannen gaan maken als we geloven dat God dat voor ons doet; we zullen dan met een gerust hart *alles* aan Hem overlaten. Maar helaas, hoe vaak is het anders met ons. Hoe vaak hebben we niet het onzinnige denkbeeld dat wij de dingen beter kunnen regelen dan God. We zeggen dat misschien niet met zoveel woorden; maar in de prak-

tijk gedragen we ons er wel naar. Geve de Heer dat we meer onderworpen zijn en meer vertrouwen hebben. In de tijd van het duizendjarig rijk zal Gods gezag door alle schepselen erkend worden; maar wij als gelovigen worden *nu* al opgeroepen ons in alles te onderwerpen aan de wil van God.

Deze onderworpen gezindheid bracht David ertoe zich niet bezorgd te maken over het koningschap, en zijn toevlucht te zoeken in de eenzame spelonk van Adullam. Hij liet Saul, het koningschap en zijn eigen toekomst in Gods handen, omdat hij wist dat alles toch goed zou komen. En in feite was het een verademing voor hem om buiten de ongezonde atmosfeer van Sauls huis te zijn, ver van de jaloerse blik van Sauls ogen. Hoe anderen er ook over dachten, hij kon in de grot vrijer ademen dan aan het hof van Saul. De plaats van afzondering is altijd de beste. De Geest van de Here was van Saul geweken, en dit was voor Davids geloof voldoende reden zich van hem af te scheiden, maar tegelijkertijd was David volkomen onderworpen aan Sauls gezag als koning van Israël. Voor iemand met geestelijk inzicht is het onderscheid tussen deze twee dingen niet moeilijk. Afzondering én onderworpenheid moeten er zijn.

We moeten echter Saul niet bezien als een gewone man, maar ook vanuit een godsdienstig gezichtspunt; en juist met het oog op het godsdienstige element in zijn persoonlijk karakter en officiële hoedanigheid was het nodig dat David duidelijke en besliste afstand van hem nam. Saul had steeds laten zien dat hij in godsdienstige zaken over het geweten wenste te heersen. In hoofdstuk 14 zagen we bijvoorbeeld dat de geestelijke energie van Jonathan gehinderd werd door Sauls godsdienstige regels. Als er zulke regelingen worden ingesteld, is afzondering het enige alternatief. Als er alleen maar een uiterlijke vorm is zonder werkelijke kracht, geldt het ernstige woord van de Heilige Geest: “Wend u van dezen af” (1 Tim. 4:5). Wie daar tegen de vraag opwerpt: “Maar waarhén dan?” handelt niet uit geloof. Wij krijgen de opdracht ons *af* te wenden, en als we daarin gehoorzaam zijn, kunnen we erop rekenen dat we ook licht zullen krijgen voor de weg die we verder moeten gaan.

Dit alles wordt nog veel duidelijker wanneer we David als een type van Christus zien. David werd gedwongen zich af te zonderen, en hij die door de mens verworpen, maar door God gezalfd was, was een type van Christus in zijn huidige verwerping. David was in beginsel Gods koning, en als zodanig ervoer hij de vijandschap van de mens, zodat hij in ballingschap moest gaan om aan de dood te ontkomen. De spelonk van Adullam werd de grote verzamelplaats voor allen die David liefhadden en de onrechtvaardige regering van Saul moe waren. Zolang David in het huis van de koning verbleef, werd niemand opgeroepen om zich af te zonderen; maar vanaf het moment dat de verworpen David het paleis verlaten had, kon niemand meer neutraal blijven. “Ook voegde zich bij hem ieder die in moeilijkheden verkeerde, ieder die een schuldeiser had, ieder die verbitterd was, en hij werd hun aanvoerder. Zij bleven bij hem, ongeveer vierhonderd man” (1 Sam. 22:2). Er werd nu een scherpe lijn getrokken. Het was nu David of Saul. Allen die uiterlijke vormen liefhadden, op een naam of een krachteloos ambt gesteld waren, bleven Saul aanhangen; maar allen die daarin geen bevrediging vonden, en Gods gezalfde koning liefhadden, verzamelden zich rondom hem in zijn schuilplaats. Profeet, priester en koning waren daar. Het gezelschap dat zich daar verzamelde moet een vreemde indruk gemaakt hebben op mensen met een vleselijke en wereldse instelling; maar het was een gezelschap dat zich verzamelde rond de persoon van David, en dat met zijn toekomst verbonden was. Het bestond uit mensen die juist door hun situatie tot David uitgedreven waren, maar die nu hun karakter en aanzien ontleenden aan het feit dat ze nu dicht bij David waren en hem toegewijd waren. Ver van Saul, van alles wat zijn regering kenmerkte, konden ze de ongehinderde gemeenschap genieten met David die, hoewel hij nu verworpen was, weldra de troon zou bestijgen en de scepter zou zwaaien.

U kunt in David en zijn verachte metgezellen een duidelijk type zien van de ware David en degenen die de gemeenschap met Hem verkiezen boven alle vreugde, eer en verdiensten van de aarde. Wat hadden zij, die zich bij David hadden aangesloten, met de belangen van Saul te maken? Ze hadden een nieuw voorwerp, een nieuw middelpunt, en gemeenschap met Gods gezalfde. Hun plaats rondom David had niets te maken met wat zij vroeger geweest waren. Nee, ze waren nu dienaren van David, en hij was hun aanvoerder. Dat maakte hun karakter uit. Zij hadden zich aangesloten bij Gods balling; zijn belangen waren de hunne. Hun moeilijkheden, hun schuld, hun verbittering, alles was vergeten in hun nieuwe omstandigheden. De genade van David genoten ze op dat moment; de toekomstige heerlijkheid van David was hun vooruitzicht. Zo moet het ook zijn met ons als christe-

nen. Door genade en door de leiding van de Vader, zijn we tot de Heer Jezus gekomen, de gezalfde en verworpen Jezus, die nu verborgen is bij God. We hadden allemaal onze eigen karaktertrekken in de tijd voor onze bekering; sommigen waren in moeilijkheden, anderen verbitterd, allen hadden een grote schuld tegenover God - ellendig, geruïneerd, schuldig, zonder iets dat ons bij Christus aangenaam maakte. Maar God heeft ons aan de voeten van zijn geliefde Zoon gebracht, waar we vergeving en vrede gevonden hebben door zijn kostbaar bloed. De Heer Jezus heeft onze verbittering weggenomen, onze moeilijkheden verlicht, onze schuld kwijtgescholden, ons dicht bij zijn geliefde Persoon gebracht. Wat stellen wij tegenover al deze genade? Verzamelen wij ons vol toewijding rondom de Overste Leidsman van onze behoudenis? Nemen wij afstand van de gang van zaken onder het beheer van de overste van de wereld? Leven wij als mensen die wachten op de dag dat onze David de troon zal bestijgen? Gaat ons hart uit naar de dingen die boven zijn? “Als gij nu met Christus opgewekt zijt”, zegt de apostel, “zoekt dan de dingen die boven zijn, waar Christus is, gezeten aan de rechterhand van God. Bedenkt de dingen die boven zijn, niet die op de aarde zijn. Want gij zijt gestorven en uw leven is met Christus verborgen in God. Wanneer Christus, ons leven, zal geopenbaard worden, dan zult ook gij met Hem geopenbaard worden in heerlijkheid” (Kol. 3:1-4).

Het is te vrezen dat weinigen werkelijk in de praktijk verwerklijken wat het zeggen wil verbonden te zijn met de gekruisigde en opgewekte Jezus. Weinigen beseffen de diepte en de betekenis van de woorden van de Heer: “Zij zijn niet van de wereld, zoals Ik van de wereld niet ben” (Joh. 17:16); of het woord van de Geest: “Want zowel Hij Die heiligt, als zij die geheiligt worden, zijn allen uit één” (Hebr. 2:11). Een gelovige is in principe net zover van de wereld gescheiden als Christus. De praktijk is helaas anders; maar in beginsel is er geen verschil. Het is van groot belang dit te benadrukken. De werkelijke plaats, roeping en hoop van de gemeente worden maar weinig verstaan. Toch is de zwakste gelovige in Christus in Gods oog evenzeer gescheiden van alles wat met de aarde te maken heeft als de Heer Jezus dat was. Het is ook geen bepaald niveau, wat we kunnen bereiken, maar een positie die we door genade mogen innemen. Het is niet iets wat we moeten nastreven, maar een punt vanwaar we moeten beginnen. Velen zijn misleid door het idee dat we ons naar een hemelse positie moeten toewerken door de dingen van deze aarde van ons af te schudden. Maar zo beginnen we aan de verkeerde kant. Het is in feite dezelfde dwaling, alleen in verbinding met een andere waarheid, als de bewering van sommigen dat wij een toestand van rechtvaardiging moeten bereiken door de zonden van het vlees te doden. Dat is beslist onjuist. We brengen ons oude ik niet in de dood *opdat* we gerechtvaardigd worden, maar *omdat* we gerechtvaardigd zijn; gestorven en opgestaan met Christus. Evenzo doen wij geen afstand van aardse dingen om hemels te worden, maar omdat we het zijn. Het was Abrahams roeping om zijn familie te verlaten en naar Kanaän te gaan; *wij* hebben een hemelse roeping (waarvan Kanaän een beeld is), en naarmate we daaraan gehoor geven, zullen we afgezonderd van de aarde zijn. Maar als we onze positie tot het resultaat van ons gedrag maken in plaats van omgekeerd, zijn we er ver naast. Vraagt u maar eens aan een gelovige die werkelijk zijn hemelse roeping verstaat, waarom hij zich nu van de tegenwoordige wereld afzondert. Wat zal zijn antwoord zijn? Zal hij zeggen dat hij dat doet om hemels te worden? Welnee. Omdat de tegenwoordige wereld onder het oordeel ligt? Ook niet. Ongetwijfeld is dat zo, maar dit is niet de ware grond voor de afzondering. Wat dan? “U bent gestorven en uw leven is met Christus verborgen in God” (Kol. 3:3). “Zij zijn niet van de wereld, zoals Ik van de wereld niet ben”. Dit is de eigenlijke reden waarom een gelovige zich afzondert van de tegenwoordige wereld. Het doet er niet toe hoe de wereld is, goed of slecht; een christen is niet *van* de wereld maar wel er *in*; het is de plaats waar hij dagelijks moet werken, lijden verdraagt en door God wordt opgevoed. Laten we terdege onze hemelse roeping beseffen. Het is het enige dat ons volkomen bevrijden kan uit de macht en invloed van de wereld. Mensen kunnen zich op allerlei manieren aan de wereld *onttrekken*, maar er is maar één manier om te komen tot *afzondering* van de wereld. Men kan op allerlei manieren proberen zichzelf *bovenaards* te maken; maar er is maar één manier waarop we werkelijk *hemels* kunnen worden. Zich onttrekken is geen afzondering; bovenaards is nog niet hemels. Het kloostersysteem maakte dit duidelijk. Een oprechte monnik is in zekere zin bovenaards, maar bepaald niet hemels; hij heeft zich aan de wereld onttrokken, maar heeft zich er helemaal niet van afgezonderd.

De hemelse roeping van een gelovige is gegrond op *wat* Christus is en *waar* Hij is. Wie door de Heilige Geest de betekenis van Hebrëen 2:11 heeft leren zien, ontdekt wat de basis en de kracht is voor zijn bevrijding van de beginselen, gewoonten, doelstellingen en gevoelens van de tegenwoordige wereld. De Heer Jezus heeft zijn hoge plaats ingenomen als het Hoofd van het lichaam, de gemeente; en de Heilige Geest is naar de aarde gekomen om alle tevoren gekende en voorbestemde leden van Christus te brengen tot een levende gemeenschap met het levende Hoofd, die nu op de aarde verworpen is, en verborgen is bij God. Daarom wordt in het evangelie, zoals Paulus dat predikte, de vergeving van zonden onlosmakelijk verbonden met de hemelse roeping. Paulus predikte de eenheid van het ene lichaam op aarde met haar Hoofd in de hemel. Hij predikte de rechtvaardiging, niet maar als iets abstracts, maar als het resultaat van wat de gemeente is: één met Christus, die nu aan de rechterhand van God is, als Hoofd over alle dingen voor zijn gemeente, terwijl engelen en overheden aan Hem onderworpen zijn. Als de apostel Paulus vergeving van zonden predikte, predikte hij die met de volheid, diepte, kracht en energie die daarvan verbonden wordt door de waarheid van de gemeente.

De brief aan de Efeziërs leert niet alleen dat God zondaars kan vergeven, maar veel meer dan dat: hij ontvouwt aan ons de wondere waarheid dat gelovigen leden zijn van het lichaam van Christus. “Want wij”, zegt de apostel, “zijn leden van zijn lichaam, van zijn vlees en van zijn gebeente” (Ef. 5:30). En op een andere plaats: “Maar God, die rijk is aan barmhartigheid, heeft ons vanwege zijn grote liefde, waarmee Hij ons heeft liefgehad, toen ook wij dood waren in de misdaden, levend gemaakt met Christus, (uit genade zijt gij behouden), en heeft ons mee opgewekt en mee doen zitten in de hemelse gewesten in Christus Jezus” (2:6). Nog een ander citaat: “Christus heeft de gemeente liefgehad en zichzelf voor haar overgegeven, opdat hij haar zou heiligen, haar reinigend door de wassing met water door het woord, opdat hij de gemeente voor zich zou stellen, heerlijk, zonder vlek of rimpel of iets dergelijks, maar opdat zij heilig en onberispelijk zou zijn”. Deze gedeelten houden veel meer in dan alleen vergeving van zonden.

“Zijn kroon, zijn eer - 't is alles uw,
o, bruid, wees blij te moe.
Maar meer dan alle heerlijkheid:
Hij zelf behoort u toe”.

God is in wat Hij met de gemeente voorheeft, veel verder gegaan dan mensen ooit hadden kunnen uitdenken. Hij heeft ons niet alleen geroepen om hier beneden te wandelen in het volle besef van zijn vergevende liefde, maar ook om de liefde van Christus voor zijn lichaam, de gemeente, te kennen, en de hoge en heilige waardigheid van die gemeente, die haar positie heeft in de hemelse gewesten. U vraagt zich misschien af wat de spelonk van Adullam te maken heeft met de positie van de gemeente in de hemel. Welnu, in zoverre dat daarmee de positie van verwerping, die Christus nu inneemt, geïllustreerd wordt, en wie de gemeenschap met Hem wil genieten, moet die positie kennen. Natuurlijk wisten David en zijn mannen niets van de hemelse roeping zoals de gemeente die nu kent. In het oude testament komen veelvuldig voorafschaduwingen voor van de hemelse roeping, in het karakter, de wandel, en de omstandigheden van bepaalde opvallende figuren die voor onze aandacht worden geplaatst; maar de hemelse roeping zelf werd pas bekend nadat de Heer Jezus zijn plaats in de hemel had ingenomen, en de Heilige Geest naar de aarde was gekomen om gelovigen, Joden en heidenen, tot één lichaam te dopen. Toen werd de hemelse roeping in al zijn kracht en volheid ontvouwd. Deze waarheid werd vooral aan de apostel Paulus toevertrouwd. Het was een wezenlijk onderdeel van de verborgenheid die hem was toevertrouwd, en die belichaamd was in de woorden: “Waarom vervolgt gij *Mij*?” Saulus vervolgde de gelovigen, en de Heer Jezus verscheen hem in hemelse heerlijkheid, en maakte hem duidelijk dat deze heiligen een deel van Hemzelf waren - zijn leden op aarde. Voortaan werd dit dé grote waarheid die Paulus verkondigde: de eenheid van de gemeente met Christus, en de hemelse roeping van de gemeente.

En dat betekende niet slechts dat de heidenen in het Jodendom werden binnengelaten. Neen, het betekende dat zowel de Jood als de heiden uit hun natuurlijke omstandigheden werden gehaald en in een positie geplaatst die voor beiden nieuw was. Het werk op het kruis was nodig om de scheidsmuur van de omheining weg te nemen, en de twee tot één nieuwe mens te maken (Ef. 2:15), en om zo van Jood en heiden een nieuwe hemelse mens te maken, afgezonderd van de aarde en haar belangen. De huidige plaats van Christus in de hemel staat in verband met zijn verwerping door

Israël, in de tijd die wel “de bedeling van de gemeente” genoemd wordt, en daardoor komt het hemelse karakter van de gemeente van God nog sterker tot uiting. De gemeente hoort in de hemel thuis, en is geroepen om op aarde de levende energie van de Heilige Geest die in haar woont, te openbaren.

Zoals Davids mannen zich los hadden gemaakt van elke verbinding met het systeem van Saul doordat ze zich bij David voegden, zo moeten allen die door de Geest hun verbondenheid met de verworpen Jezus hebben leren kennen, zichzelf los voelen van de tegenwoordige dingen, door hun verbinding met Hem.

Als u aan een christen, die zijn hemelse positie realiseert, de vraag stelt waarom hij zich niet inlaat met de plannen en doelstellingen van deze wereld, zal het antwoord zijn: “Omdat Christus aan de rechterhand van God zit, en ik met Hem één gemaakt ben. Hij is door de wereld buitengeworpen, en ik neem met Hem die plaats van verwerping in. Daarom sta ik los van datgene wat de wereld nastreeft en najaagt”. Wie het ware karakter van de hemelse roeping begrijpt, wandelt in afzondering van deze wereld; wie niets van die roeping begrijpt, zal hier op aarde leven als ieder ander.

Helaas zijn veel christenen tevreden met de wetenschap dat hun zonden vergeven zijn, en ze denken er nooit aan om verder te gaan. Ze zijn, figuurlijk gesproken, misschien door de Rode Zee gegaan, maar ze vertonen niet de behoefte om de Jordaan over te steken en het overjarige koren van het land der belofte te eten. Zo was het ook in de dagen van Davids verwerping. Velen wilden, hoewel zij Israëlieten waren, die verwerping niet met hem delen. Een Israëliet te zijn was mooi, maar het was heel iets anders bij David in de schuilplaats te zijn. Zelfs Jonathan was daar niet; hij zat nog vast aan het oude bestel van zaken. Hoewel hij David lief had als zichzelf, leefde en stierf hij in het gezelschap van Saul. Toegegeven, hij durfde voor David te spreken, en zocht zijn gezelschap als het kon. Hij had zijn mantel aan David gegeven; maar hij sloot zich niet bij hem aan. Als dan ook de mannen en de daden van Davids helden door de Heilige Geest worden opgetekend, zoeken we tevergeefs naar de naam van zijn vriend Jonathan. Toen de toegewijde metgezellen uit de tijd van Davids ballingschap zich rondom zijn troon verzamelden in de glans van zijn koninklijke heerlijkheid, was de arme Jonathan tot stof vergaan, roemloos gevallen op het gebergte Gilboa door de handen van de onbesneden Filistijnen!

Wat is het belangrijk dat allen die belijden de Heer Jezus lief te hebben, toch méér de gemeenschap zoeken in de tijd van zijn verwerping! Zijn burgers hebben Hem een boodschap achterna gezonden: “Wij willen niet dat deze koning over ons zij” (Luk. 19:19). Zouden wij ons dan vereenzelvigen met deze burgers en hen helpen bij hun plannen waaruit het feit dat zij Christus verworpen hebben, duidelijk blijkt? Natuurlijk niet. Wij allen mogen de heilige gemeenschap kennen in de spelonk van Adullam, waar de Profeet, Priester en Koning zich bevinden, verenigd in de Persoon van Hem die ons heeft liefgehad, en ons van onze zonden gewassen heeft in zijn bloed. We kunnen niet bij Saul en David tegelijk blijven. We kunnen niet Christus én de wereld vasthouden - we moeten kiezen. Geve de Heer ons genade om het kwade te verwerpen en het goede te kiezen, gedachtig aan de woorden van de apostel: “Dit is een betrouwbaar woord. Want als wij met Hem gestorven zijn, zullen wij ook met Hem leven. Als wij volharden, zullen wij ook met Hem regeren. Als wij Hem verloochenen, zal Hij ons ook verloochenen” (2 Tim. 2:11-12). Het is nu de tijd van verdragen, de tijd om te volharden in moeite en strijd; straks komt de tijd van rust en heerlijkheid. Davids mannen moesten, doordat ze zich met hem vereenzelvigd hadden, heel wat doorstaan, maar de liefde maakte alles licht en gemakkelijk voor hen; en hun namen en daden werden opgetekend en dankbaar herdacht toen David rustte in zijn koninkrijk. Niets werd er vergeten. In 2 Sam. 23 vinden we een prachtige opsomming die onze gedachten richt op de tijd dat de Heer Jezus *zijn* trouwe dienstknechten zal belonen - degenen die uit liefde voor zijn Persoon, en door de kracht van zijn Geest, Hem gediend hebben in de tijd van zijn verwerping. Misschien zien of weten de mensen daar niets van; maar de Heer Jezus weet het, en zal het openlijk verkondigen vanaf de troon van zijn heerlijkheid. Wie zou ooit de daden van Davids helden gekend hebben als de Heilige Geest ze niet had opgetekend? Wie zou iets geweten hebben van de drie die water schepten uit de put van Bethlehem? Wie zou iets van geweten hebben van het doden van een leeuw in een kuil toen er sneeuw lag? Zo is het ook in deze tijd. Menig hart klopt, onbekend voor allen, van liefde voor de Persoon van de Heiland; vele handen worden uitgestrekt in de dienst voor Hem, ongezien voor mensenogen. Het is heerlijk eraan te denken dat dit zo is, vooral in een tijd van koud formalisme zoals nu. Het is heerlijk om te

denken aan hen die de Heer Jezus oprecht liefhebben. Er zijn er helaas ook, die niet alleen onverschillig staan tegenover zijn Persoon, maar die zover gaan dat ze Hem belasteren, Hem van zijn waardigheid beroven en Hem maar weinig hoger aanslaan dan Elia of een van de profeten. Maar bij hen zullen we niet stilstaan; we zullen ons bezig houden met deze gewaardeerde mannen die hun levens op het spel zetten voor hun leidsman en bereid waren om, als hij zijn wens uitsprak, daaraan tegen elke prijs te voldoen. Wie Christus werkelijk liefheeft houdt niet even stil om eerst een berekening te maken. Het was voldoende voor deze helden te weten dat David naar water verlangde uit de put van Bethlehem. Zij wilden hem dat tot iedere prijs verschaffen: “Toen braken die drie helden door het leger der Filistijnen heen, schepten water uit de put van Bethlehem, die bij de poort is, namen het mee en brachten het naar David. Maar deze wilde het niet drinken, doch plengde het voor de HERE” (2 Sam. 23:16). Wat een prachtig tafereel! Wat een mooi voorbeeld van wat christenen behoren ter zijn: hun eigen leven niets achten om Christus’ wil. Moge de Heilige Geest in ons een vuur ontsteken van liefde voor de persoon van de Heer Jezus; moge Hij meer de Goddelijke voortreffelijkheden van zijn Persoon aan ons voorstellen, opdat we mogen weten dat Hij de schoonste is onder tienduizend. Dan zullen we met Paulus kunnen zeggen: “Ja, beslist, ik beschouw ook alles als schade om de uitnemendheid van de kennis van Christus Jezus, mijn Heere; om Wie ik dat alles schade gerekend heb, en beschouw het als vuiligheid, opdat ik Christus mag winnen” (Fil. 3:8).

Nabal en Abigail

(1 Samuël 25)

Als we de geschiedenis van David bestuderen, is het interessant om te zien hoe verschillende mensen zich tegenover zijn persoon opstelden, en welke positie zij dienovereenkomstig tegenover hem innamen. Er was geloofsenergie voor nodig om in de verachte banneling de toekomstige koning van Israël te zien. In dit hoofdstuk worden we geconfronteerd met twee personen die zich op een volkomen tegengestelde manier tegenover Davids persoon en loopbaan opstelden.

“Nu woonde er in Maon een man, die te Karmel zijn bedrijf had. Die man was zeer rijk: hij bezat drieduizend schapen en duizend geiten. Hij was te Karmel bij het scheren van zijn schapen. De man heette Nabal...” (1 Sam. 25:2, 3). Deze Nabal was een Israëliet, en hij staat in schril contrast met David, die, hoewel de gezalfde koning van Israël, niets had om zijn hoofd op te leggen, maar van berg naar berg en van spelonk naar spelonk zwierf. Nabal was een zelfzuchtig man, zonder sympathie voor David. Wat hij aan zegeningen had, had hij voor zichzelf; hij was rijk, maar hij wist niet wat het was zijn rijkdom met anderen te delen, in de laatste plaats met David en zijn gevolg.

“Toen David in de woestijn hoorde, dat Nabal zijn schapen schoor, zond hij tien mannen en David zeide tot de mannen: Gaat naar Karmel en begeeft u naar Nabal. Vraagt hem uit mijn naam naar zijn welstand” (vs. 4, 5). David was in de woestijn; dat was zijn plaats. Nabal was omgeven door alle gemakken van het leven. David had al zijn zorgen en ontberingen te danken aan wat hij was; Nabal had al zijn bezittingen en geneugten te danken aan wat hij was. Nu zien we in het algemeen dat wanneer er voorrechten ontleend worden aan religieuze voornaamheid en belijdenis, er heel vaak egoïsme uit voortvloeit. Als we wél de waarheid belijden maar niet bereid zijn onszelf te verloochenen, zal het resultaat pure genotzucht zijn. We vinden dan ook tegenwoordig vaak een besliste wereldgezindheid, gepaard met het belijden van de hoogste waarheden. Dat is een kwalijke zaak. De apostel heeft dit al in zijn tijd moeten ervaren. Hij zegt: “Want velen wandelen als de vijanden van het *kruis van Christus*; hun einde is het verderf, hun god is de buik en hun heerlijkheid is in hun schande; zij bedenken de aardse dingen” (Fil. 3:18-19). Let wel, zij zijn vijanden van het *kruis* van Christus. Ze verwerpen niet alles wat christelijk lijkt; verre van dat. “Velen *wandelen*”. Deze uitdrukking wijst op een zekere mate van christelijke belijdenis. De hier geschilderde personen zouden ongetwijfeld zwaar beledigd zijn als iemand zou weigeren hen christenen te noemen. Maar ze willen hun *kruis* niet opnemen; ze willen niet praktisch met een gekruisigde Christus vereenzelvigd worden; het kleinste beetje christendom dat ze er zonder zelfverloochening op na kunnen houden is hen welkom, maar geen greintje meer dan dat. “Hun God is de buik, zij bedenken aardse dingen”. Helaas, veel mensen maken zich schuldig aan dat laatste. Het is zo gemakkelijk om de naam van de Heer Jezus op onze lippen te nemen, en intussen een leven te leiden van genotzucht en liefde tot de wereld, die het menselijk hart zo goed weet te waarderen. Dit alles wordt duidelijk geïllustreerd in

de persoon van de lompe Nabal, die zichzelf opgesloten had temidden van luxe en weelde, en zich niet bekommerde om Gods gezalfde, noch iets voor hem voelde in de tijd van diens moeilijke ballingschap en verblijf in de woestijn. Wat was zijn antwoord op Davids verzoek? “Wie is David?” En wie is de zoon van Isai? Er zijn tegenwoordig veel knechten die van hun heer weglopen. Zou ik dan mijn brood, mijn water en wat ik voor mijn scheerders geslacht heb, nemen en aan lieden geven, van wie ik niet weet waar zij vandaan komen?” (25:10, 11). Dit was de oorzaak van het gedrag van deze man: *hij kende David niet*. Als hij hem gekend had, zou het heel anders gegaan zijn; maar hij wist niet wie hij was en waar hij vandaan kwam; hij wist niet dat hij de gezalfde des Heren beschimpte, en dat hij zo in zijn egoïstische dwaasheid het voorrecht miste de toekomstige koning van Israël in zijn nood te helpen.

In dit alles zit een diepe les. Er is geestelijk inzicht voor nodig om ons er toe in staat te stellen de werkelijke heerlijkheid van Christus te zien, en in de tijd van zijn verwerping aan zijn kant te staan. Het is niet zo moeilijk om een christen te zijn, zoals de mensen dat noemen, maar het is heel iets anders om Christus voor de mensen te belijden. Het is puur egoïsme als we wél alles aannemen wat de Heer Jezus te geven heeft, en Hem niets daarvoor terug te geven. Als *ik* maar gered ben, doet het er verder allemaal niets toe. Zo denken heel wat mensen ook al zeggen ze het niet. Iets vriendelijker gezegd komt het hier op neer: als *ik* maar zeker ben van mijn behoudenis, doet de eer van Christus er niet zoveel toe. Zo handelde Nabal ook. Hij wilde David zoveel mogelijk voordeel hebben; maar toen David een beroep deed op zijn sympathie en hulp, kwam zijn wereldse instelling volledig aan het licht. “Maar aan Abigaïl, de vrouw van Nabal, had één van de knechten meegedeeld: Zie, David heeft uit de woestijn boden gezonden om onze heer te begroeten en hij is tegen hen uitgevaren. Toch zijn die mannen zeer goed voor ons geweest; zij zijn ons niet lastig gevallen en wij hebben niets gemist al de tijd, dat wij in het veld waren en in hun nabijheid op en neer trokken. Een muur waren zij om ons heen, zowel bij nacht als bij dag, al de tijd, dat wij in hun nabijheid de schapen weidden” (1 Sam. 25:14-16). Dat was allemaal heel goed; Nabal kon Davids *bescherming* wel waarderen. Maar om David zelf bekommerde hij zich niet. Zolang Davids mannen een muur om zijn bezittingen vormden, kon hij hen verdragen. Maar toen zij in zijn ogen een last werden, werden ze verworpen en uitgescholden.

Nabals handelwijze was volkomen tegen de Schrift. Zijn geest stond regelrecht tegenover de Geest van de Goddelijke Auteur ervan. In Deuteronomium 15 staat: “Wanneer er onder u een arme mocht zijn, een van uw broeders, in een van uw woonplaatsen, in het land, dat de HERE, uw God, u geven zal, dan zult gij uw hart niet verstokken noch uw hand gesloten houden voor uw arme broeder, maar gij zult uw hand wijd voor hem openen en hem met mildheid lenen, voldoende voor wat hem ontbreekt. Neem u ervoor in acht, dat in uw hart niet de lage gedachte opkomt: het zevende jaar, het jaar der kwijtschelding, nadert - waardoor gij onbarmhartig wordt jegens uw arme broeder, en gij hem niets geeft, zodat hij tegen u tot de HERE roept en gij u bezondigt” (vs. 7-9). Dat is genade, volkomen in overeenstemming met God. Maar Nabal was heel anders. Genade houdt het hart wijd open voor elke nood; egoïsme sluit het hart voor ieder die behoefte heeft aan hulp. Nabal had het Woord moeten gehoorzamen, of hij David nu kende of niet; maar door zijn zelfzuchtigheid kon hij er niet toe komen te gehoorzamen aan het woord van de Heer of de gezalfde van de Here lief te hebben.

Nabals zelfzuchtigheid had echter belangrijke gevolgen; daardoor werd David tot daden gebracht waarover hij zich later voor Gods aangezicht moest verootmoedigen. Hij verliet de gezindheid die hem, door Gods genade, kenmerkte. Natuurlijk, het was een zware beproeving om op zoveel on dankbaarheid te stuiten van iemand voor wie hij als het ware een verdedigingsmuur was geweest. Het was een bittere ervaring om verwijten te krijgen op grond van omstandigheden waarin zijn geloof hem gebracht had; om ervan beschuldigd te worden dat hij van zijn meester weggelopen was, juist op het moment dat hij als een veldhoen door de bergen werd gejaagd. Dat was allemaal moeilijk te verdragen, en in de opwelling van het ogenblik gooide David er woorden uit die hij in het licht van God niet zou hebben uitgesproken. “*Ieder gordde zijn zwaard aan*” zijn nu niet direct woorden die we verwachten bij iemand die tot nu toe zo’n zachtmoedige gezindheid geopenbaard had. De zojuist aangehaalde Schriftplaats uit Deuteronomium laat ook zien wat de toevlucht van een arme Israëliet was, namelijk om, “tot de Here te roepen”, niet om het zwaard te trekken teneinde wraak te nemen. Nabals zelfzuchtigheid zou door Davids zwaard nooit genezen zijn, en zo’n

handelwijze kon nooit een daad van geloof zijn. Nooit handelde David zo tegenover Saul. Hij liet hem volledig in Gods handen; zelfs toen hij het waagde de slip van zijn mantel af te snijden, bonsde zijn hart. Waarom handelde hij anders ten opzichte van Nabal? Omdat zijn gemeenschap met de Heer op dat moment niet in orde was; hij was niet op zijn hoede, en de vijand profiteerde daarvan. Ons eigen ik zal ons er altijd toe brengen onszelf te rechtvaardigen, en elk onrecht te voelen, zodat de fluisterende gedachte opkomt: “Hij had niet het recht mij zo te behandelen; ik kan dat echt niet verdragen, en ik geloof trouwens ook niet dat ik dat moet doen”. Dat kan allemaal best zo zijn, maar een man van het geloof staat daarboven; hij ziet God in alles: de jaloezie van Saul, de dwaasheid van Nabal, alles aanvaardt hij uit Gods hand en beleeft het in de verborgenheid van zijn tegenwoordigheid.

Er is nog een andere figuur die ons in dit hoofdstuk voor de aandacht gesteld wordt. Dat is Abigaïl, de vrouw van Nabal, “een vrouw van goed verstand en schoon van gestalte” (25:3). Dit mooie getuigenis laat ons zien dat genade zich in de ongunstigste omstandigheden kan openbaren. Abigaïl zal in het huis van Nabal zeker niet gelukkig zijn geweest; maar zij wachtte op God, en ze werd in die verwachting niet teleurgesteld.

De geschiedenis van deze bijzondere vrouw is bemoedigend voor allen die zich belemmerd voelen door verbindingen die ze niet kunnen verbreken. Tot hen allen zegt de geschiedenis van Abigaïl eenvoudig: wees geduldig, wacht op God, en denk niet dat u geen enkele gelegenheid hebt om te getuigen. De Heer wordt verheerlijkt door zachtmoedige onderwerping en Hij zal ten slotte zeker bevrijding en overwinning geven. Zeker, sommigen moeten het zichzelf verwijten dat ze zulke verbindingen en banden zijn aangegaan. Maar dan ook, als de dwaasheid en het kwaad werkelijk gevoeld, beleden en voor God geoordeeld worden, en als u tot een werkelijk berustende houding gekomen bent, zal het einde zegen en vrede zijn. In Abigaïl zien we iemand die zowaar gebruikt werd om niemand minder dan David te corrigeren. Het is mogelijk dat haar leven, tot aan het moment dat de geïnspireerde schrijver haar voor onze aandacht plaatst, gekenmerkt was door veel moeiten en beproevingen. Dat kon inderdaad moeilijk anders, daar ze met een man als Nabal verbonden was. Ten slotte kwam echter de genade die in haar was aan het licht. Zij had in het verborgen geleden, en zou nu tot een ongekend hoge positie verheven worden. Weinig mensen hadden haar geduldige dienst en getuigenis gezien; maar velen zagen hoe ze nu verhoogd werd. De last die zij in stilte gedragen had, stond op het punt voor veler oog van haar afgenomen te worden. De waarde van de dienst van Abigaïl bestond niet hieruit dat ze Nabal van het zwaard van David had gered, maar dat ze David ervan weerhouden had het zelfs te gebruiken.

“David nu had gezegd: Ik ben er geheel bedrogen mee uitgekomen, dat ik alles beschermd heb wat deze in de steppe had, zodat hij niets mist van al wat hij bezit; hij heeft mij kwaad voor goed vergolden” (25:21). Dat was verschrikkelijk. David verliet onbezonnen zijn positie van afhankelijkheid - de enige goede plaats. En het ging hier zelfs niet eens om het belang van het volk van God. Nee, het ging hem erom zichzelf te wreken op iemand die hem slecht behandelde. Wat een tragische vergissing! Gelukkig voor hem, dat er een Abigaïl in het huis van Nabal was die door God gebruikt zou worden om David ervan te weerhouden een zot naar zijn dwaasheid te antwoorden. Dit was precies wat de vijand wilde. Nabals zelfzuchtigheid werd door Satan gebruikt om David te verstricken, en Abigaïl was het instrument van de Heer om hem te bevrijden. Het is goed als we als gelovigen de plannen van Satan kunnen ontdekken; om dat te kunnen, moeten we veel in Gods tegenwoordigheid zijn, want alleen daar kunnen we licht en geestelijke kracht vinden om met zo'n vijand te strijden. Wanneer wij niet dicht bij de Heer leven, worden we afgeleid door allerlei secundaire oorzaken, evenals David afgeleid werd door het kijken van Nabal. Als David de tijd genomen om de zaak rustig voor God te overwegen, zouden er geen woorden gevallen zijn als: “Ik ben er geheel bedrogen mee uitgekomen, dat ik alles bewaard heb wat deze in de steppe had”; dan zou hij gewoon verder gegaan zijn, en Nabal aan zijn lot overgelaten hebben. Zij die zichzelf kennen als pelgrims en vreemdelingen, zullen beseffen dat zowel de zorgen als de vreugden van dit leven voorbijgaand zijn, en zij zullen door het een noch door het ander bovenmate beïnvloed worden. “Voorbijgaand”, staat op alles geschreven; de man van het geloof moet daarom naar boven en vooruit zien.

Abigaïl verloor, door Gods genade, David van de slechte invloed van het *heden*, door zijn gedachten op de *toekomst* te richten. Dat blijkt uit de woorden die zij tot hem sprak:

“Toen Abigaïl David zag, sprong zij haastig van de ezel af en wierp zich vlak voor David op haar aangezicht; zij boog zich ter aarde, wierp zich voor zijn voeten neer en zeide: Op mij, mijn heer, rust de schuld. Laat uw dienstmaagd toch tot u mogen spreken, en hoor de woorden van uw dienstmaagd aan. Mijn heer store zich niet aan deze man van niets, aan Nabal, want zoals zijn naam is, is hij: Nabal heet hij en een dwaas is hij. Maar ik, uw dienstmaagd heb de mannen die mijn heer gezonden heeft, niet gezien. Nu dan, mijn heer, zo waar de HERE leeft en zo waar gij zelf leeft, die de HERE ervoor bewaard heeft bloedschuld op u te laden en het recht in eigen hand te nemen, nu dan, moge het uw vijanden en hun die kwaad tegen mijn heer beramen, vergaan als Nabal. ... *want de HERE zal voor mijn heer zeker een bestendig huis maken, omdat mijn heer de oorlogen des HEREN voert* en er geen kwaad bij u gevonden wordt, uw leven lang. Mocht ooit een mens zich opmaken om u te vervolgen en u naar het leven te staan, dan zal de *ziel van mijn heer gebonden zijn in de bundel der levenden bij de HERE, uw God*, maar de ziel uwer vijanden zal Hij wegslingeren uit de holte van de slinger. *Als nu de HERE mijn heer doet naar al het goede dat Hij u heeft toegezegd en u tot vorst over Israël aanstelt*, dan zal het mijn heer niet tot een struikelblok of zijn hart tot een aanstoot zijn, dat mijn heer zonder oorzaak bloed vergoten en zichzelf recht verschaft zou hebben. En als de HERE aan mijn heer wel gedaan heeft, denk dan aan uw dienstmaagd” (25:23-31).

Alles in de woorden van Abigaïl was erop gericht Davids hart te treffen. Zij laat hem zien dat het verkeerd is om zich te wreken; ze wijst hem erop hoe zwak en dwaas het voorwerp van zijn wraakzucht is, en ze herinnert hem aan zijn eigenlijke plicht, nl. “*de oorlogen des Heren te strijden*”. Dat moet hem weer de vernederende omstandigheden, waarin Abigaïl hem aantrof, voor de aandacht hebben gebracht: dat hij hard op weg was om *zijn eigen* oorlog te voeren.

Maar het belangrijkste punt in de woorden van Abigaïl is de speciale verwijzing naar de toekomst. “De Here *zal* voor mijn heer zeker een bestendig huis maken”. “De ziel van mijn heer *zal* gebonden zijn in de bundel der levenden bij de Here uw God”. Als nu de Here mijn heer doet naar al het goede dat Hij u heeft toegezegd en u tot vorst over Israël aanstelt”. Door al deze toespelingen op Davids toekomstige zegen en heerlijkheid wist Abigaïl zijn gedachten af te leiden van zijn huidige grief. Het bestendige huis, de bundel der levenden en het koningschap waren veel beter dan Nabals kudden. Voor de erfgenaam van een koninkrijk hadden een paar schapen maar weinig aantrekkingskracht; en iemand die wist dat hij de zalfolie van de Heer op zijn hoofd had, kon er best tegen een weggelopen slaaf genoemd te worden. Al deze dingen wist Abigaïl - door het geloof. Ze kende David, en ze kende zijn hoge bestemming. Door het geloof herkende ze in deze verachte, vogelvrij verklaarde man, de toekomstige koning van Israël. Nabal kende David niet. Hij was een man van de wereld, die opging in de dingen van de dag. Voor hem was er niets belangrijker en van meer invloed dan “*mijn brood, mijn water, mijn scheerders*”; het draaide allemaal om hemzelf; hij had geen interesse voor David en zijn belangen. Dat was te verwachten van zo iemand; maar het was zeker geen reden voor David om van zijn hoge positie neer te dalen om met een arme wereldling te gaan strijden om diens vergankelijke bezittingen. Nee, het koningschap had hem voor ogen moeten staan; dát had zijn gedachten moeten vervullen en moeiten verheffen boven alle invloeden van lagere orde. Kijk naar de Meester Zelf. Hoe gedroeg Hij Zich toen Hij voor de rechterstoel stond van een sterfelijk mens door Hemzelf geschapen. Riep Hij zijn kleine aantal volgelingen op het zwaard aan te gorden? Zei Hij van de man, die als rechter over Hem durfde op te treden: “Ik ben er geheel en al bedrogen mee uitgekomen, dat ik alles beschermd heb wat deze had?” Welnee. Hij keek omhoog over Pilatus, Herodes, de overpriesters en de schriftgeleerden heen. Hij kon zeggen: “De drinkbeker die DE VADER mij gegeven heeft, zal ik die niet drinken?” (Joh. 18:11). Dat gaf Hem innerlijke rust, terwijl Hij op datzelfde moment op de toekomst kon zien en zeggen: “VAN NU AAN zult gij de Zoon des mensen zien zitten aan de rechterhand van de kracht en zien komen op de wolken van de hemel” (Matt. 26:64). Daar was werkelijk iemand die boven de tegenwoordige dingen stond. Het duizendjarige rijk, met al zijn vreugden, met al zijn heerlijkheid, schitterde op een afstand met eeuwig licht, en daarop rustte het oog van de Man van smarten, in dat donkere uur, toen de spot en hoon, de smaad en de verwijten van schuldige zondaars zijn heilige persoon troffen.

Dat is ons voorbeeld. Zó moeten wij beproevingen en moeilijkheden onder ogen zien, de verwijten, de smaad en verachting van deze tegenwoordige tijd. We moeten *alles* zien in het licht van de *toekomst*. “Onze lichte verdrukking, die van korte duur is”, schreef iemand die buitengewoon veel geleden heeft, “werkt in ons uit een allesovertreffend eeuwig gewicht van heerlijkheid” (2 Kor. 5:17).

“De God nu van alle genade, Die ons geroepen heeft tot Zijn eeuwige heerlijkheid in Christus Jezus, Hij Zelf moge u - na een korte tijd van lijden - toerusten, bevestigen, versterken en funderen” (1 Petrus 5:10). “O onverstandigen en tragen van hart dat u niet gelooft al wat de profeten gesproken hebben. Moest de Christus dit niet *lijden* en zo in Zijn *heerlijkheid* ingaan?” (Lukas 24-25-26). Het lijden moet eerst komen, en pas daarna de heerlijkheid; en een ieder die zelf probeert de scherpte van het tegenwoordige lijden weg te nemen, bewijst daarmee dat hij niet vol is van het koninkrijk - dat het heden voor hem belangrijker is dan de toekomst.

Wat een reden hebben wij om onze God te prijzen dat Hij ons zo'n heerlijkheid in het vooruitzicht stelt! Inderdaad, de moed zou ons in de schoenen zinken als we niet een hoop hadden die ons kracht geeft - de hoop der heerlijkheid, die, Gode zij dank, niet beschaamt, want de Geest is het onderpand ervan in onze harten.

Abigaïl keerde terug van haar gesprek met David en zij trof Nabal zwaar beschonken aan. “Daarom vertelde zij hem hoegenaamd niets, eer het morgenlicht aanbrak. De volgende morgen echter, toen de roes van Nabal geweken was, vertelde zijn vrouw hem deze dingen. Toen stakte zijn hart in zijn binnenste en hij werd als een steen. En na ongeveer tien dagen sloeg de Here Nabal, zodat hij stierf” (vs. 36-38). Wat een droevig beeld van een man van de wereld! Zwaar beschonken gedurende de nacht, en als het morgenlicht aanbreekt, verstijfd van schrik, doorboord door de pijl van de dood. Zo zijn er helaas duizenden mensen, die de vijand met succes verlokt heeft zichzelf dronken te maken met de vergankelijke vreugden van een wereld die onder Gods vloek ligt en op het vuur van zijn oordeel wacht. “Zij die slapen, slapen 's nachts en die dronken zijn, zijn 's nachts dronken” (1 Thess. 5:7). Maar helaas, de morgen daagt, als de wijn (een symbool van de vreugde van de wereld) volledig uitgewerkt zal zijn, als de toestand van verhitte opwinding, waarin Satan de gemoederen van de mensen van deze wereld brengt, opgehouden zal zijn. En dan komt de harde werkelijkheid van een verschrikkelijke eeuwigheid vol onuitsprekelijke ellende, in gezelschap van Satan en zijn engelen. Nabal heeft David niet eens persoonlijk ontmoet; toch vervulde de gedachte aan zijn wrekende zwaard hem met dodelijke angst. Hoeveel erger zal het zijn om de verdachte en verworpen Jezus in de ogen te zien!. Dan zullen de Abigaïls en de Nabals de hun toekomstige plaats krijgen; zij die de ware David hebben gekend en liefgehad, en degenen die dat niet hebben gedaan.

Ik wil er verder nog op wijzen dat de interessante geschiedenis van dit hoofdstuk een prachtig beeld is van de gemeente en de wereld; de gemeente, verenigd met de Koning, en met Hem verborgen in zijn heerlijkheid; de wereld, gedompeld in onherstelbare ellende. “Omdat deze dingen dus allemaal vergaan, hoedanig behoort u dan te zijn in heilige levenswandel en in godsvrucht; u die de komst van de dag van God verwacht en u daarheen spoedt, de dag waarop de hemelen, door vuur aangestoken, zullen vergaan en de elementen brandend zullen wegsmelten. Maar wij verwachten, naar Zijn belofte, nieuwe hemelen en een nieuwe aarde, waarin gerechtigheid woont. Daarom, geliefden, terwijl u deze dingen verwacht, beijver u om onbevlekt en smetteloos door Hem gevonden te worden in vrede” (2 Petrus 3:11-14).

Het doel dat God met dit alles voor ogen heeft, is om onze harten los te maken van de tegenwoordige dingen, en ze in ware liefde in verbinding te brengen met de persoon van de Zoon van God. Wij kennen de bedwelmende kracht van de stelsels en de methoden van deze wereld; we weten hoe gemakkelijk wij mensen als door een stroomversnelling worden meegesleept door deze dingen: vernieuwingsplannen, commerciële activiteiten, politieke bewegingen, ja, zelfs populaire religieuze bewegingen - al deze dingen hebben op de mens een soortgelijke invloed als de wijn op Nabal, zodat het bijna nutteloos is om op de harde feiten uit bovengenoemd citaat, te wijzen. Toch moeten ze genoemd en herhaald worden: “en dat zoveel te meer als gij ziet dat de dag nadert” (Hebr. 10:25). “De dag van de Heer zal komen als een dief in de nacht” (1 Thess. 5:2). “Dit alles vergaat” (2 Petrus 3:11). “De hemelen zullen met gedruis voorbijgaan, en de elementen zullen brandend vergaan en de aarde en de werken daarop zullen verbranden” (2 Petrus 3:10). Dit is het vooruitzicht van allen die, evenals Nabal, “bezwaard worden door roes en dronkenschap en zorgen van het leven” (Lukas 21:34), en geen acht hebben geslagen op de rechten en verlangens van de Heer Jezus. De wereld wordt met onvoorstelbare snelheid voorbereid op de komst van Hem, die door de kracht van Satan alle wereldse instellingen zal verenigen, alle wereldse beginselen zal belichamen, alle wereldse krachten zal concentreren. Als het laatste lid is toegebracht tot het lichaam van Christus door de levendmakende kracht van de Heilige Geest, als de laatste steen op zijn plaats gezet is in de tempel

van God, dan zal het zout dat het bederf uit de wereld weert, verwijderd worden; de barrière die gevormd wordt door de aanwezigheid van de Heilige Geest, zal weggenomen worden, en dan komt “de wetteloze” op het toneel van deze wereld, “die de Heer Jezus zal verteren door de adem van zijn mond en vernietigen door de verschijning van zijn komst; hem; wiens komst naar de werking van satan is, met allerlei kracht en tekenen en wonderen van de leugen, en met allerlei verleiding van de ongerechtigheid voor hen die verloren gaan, omdat zij de liefde tot de waarheid niet aangenomen hebben om behouden te worden” (2 Thess. 2:8-10). Als de mensen van deze wereld dit alles beseffen, zou het een grote verandering in hun leven moeten teweegbrengen, en hen ertoe brengen om ernstig over het einde te denken. “Acht de lankmoedigheid van onze Heer voor behoudenis” - dat is een prachtig bijbelwoord; maar laat het niet misbruikt worden. Laten we het niet aanzien voor “traagheid”. De Heer wacht nog om *zondaren* genade te bewijzen, niet om de *zonde* door de vingers te zien.

Ziklag

Wanneer we een geschiedenis overdenken als nu voor ons ligt, waarin we veel fouten en zwakheden zien, is het goed om voor ogen te houden wie wij zelf zijn, opdat we niet met een gevoel van zelfvoldaanheid de fouten van anderen aanwijzen. De Goddelijke Auteur heeft met perfecte nauwkeurigheid alle onvolkomenheden geregistreerd van degenen wier geschiedenis hij vertelt. Het is zijn doel om God in al de volheid en verscheidenheid van zijn hulpbronnen aan de mensen voor te stellen, als degene die in staat is om de hulpeloze zondaar in zijn diepste nood tegemoet te komen. God heeft niet de geschiedenis van engelen beschreven, maar van mensen - mensen van dezelfde natuur als wij; en dat maakt de verhalen van het oude testament zo buitengewoon leerzaam voor ons. We krijgen feiten voor de aandacht die tot ons hart spreken; we zien taferelen en omstandigheden, die, met een aangrijpende eenvoud, de verborgen bronnen van onze natuur voor ons ontvouwen, en ook de verborgen bronnen van de genade. We ontdekken dat de mens in elke periode dezelfde is; in Eden, in Kanaän, in de gemeente, in de heerlijkheid van het duizendjarig rijk, blijkt telkens weer dat hij uit hetzelfde hout gesneden is. Maar tot onze vreugde en bemoediging ontdekken we ook, dat God dezelfde is, “gisteren, heden en tot in eeuwigheid”, geduldig, genadig, machtig, heilig. Geduldig is Hij omdat Hij steeds onze zonden, waarmee wij Hem beledigen, verdraagt. Genadig, omdat Hij onze dikwijls herhaalde zonden uitgedelgd heeft en ons van onze dwaalweg heeft teruggebracht. Krachtig, omdat Hij ons uit de strikken van Satan bevrijd heeft en uit de macht van onze oude natuur en van de wereld. Heilig, zodat Hij in zijn huis het oordeel uitoefent en zijn zonen kastijdt, opdat zij aan zijn heiligheid kunnen deelnemen. Zó is de God met wie we te doen hebben. We zien de wondere ontvouwing van zijn karakter in de boeiende geschiedenissen waar het oude testament vol van staat, en misschien is dat wel heel bijzonder het geval met de geschiedenissen die we nu voor ons hebben. Weinig mensen hebben zoveel meegemaakt als David. Hij kende werkelijk diepten en hoogten, die kenmerkend zijn voor het leven van de man van het geloof. Op het ene moment horen we hem op zijn harp de schoonste melodieën spelen; op een ander moment zien we hem de droefheid van een verontreinigd geweten en een gewonde geest uitstorten. Deze verscheidenheid aan ervaringen maakt David bijzonder geschikt om de veelzijdige genade van God te illustreren. De verloren zoon zou nooit zo'n bijzondere gemeenschap met zijn vader ervaren hebben, als hij niet de vernederende omstandigheden van het verre land ervaren had. Van de genade, die hem het beste kleed aantrok, zou niet zo'n glans afgestraald hebben, als hij niet in lompen gekleed was geweest. Gods genade wordt steeds groter naarmate de mens er ellendiger aan toe is; en hoe meer die ellendige toestand ervaren wordt, des te meer waardeert men de genade. De oudste broer kreeg nooit een bokje om met zijn vrienden vrolijk te zijn. Waarom niet? Omdat hij zich verbeeldde dat hij dat verdiende. “Zie, ik dien u zoveel jaren en heb nooit uw gebod overtreden” (Luk. 15:29). Wat onzinnig! Hoe kon hij de ring verwachten, de mantel, of het gemeste kalf? Als hij die gekregen had, hadden ze hem slechts gediend om met zijn eigen gerechtigheid te pronken en niet als sieraden waarmee de genade een zondaar, die tot geloof komt, bedekt.

Zo was het ook met Saul en David. Saul heeft zijn nood nooit gekend zoals David die kende, en ook lezen wij nergens van zulke schandelijke zonden in zijn geval; tenminste naar menselijke normen gemeten. Uiterlijk was Saul een keurige, godsdienstige man, maar tegelijk ook iemand die recht-

vaardig was in zijn eigen oog. Daarom lezen we uitspraken zoals “Ik heb het bevel van de Here uitgevoerd”, en “Ik ben de weg gegaan, waarop de Here mij zond” (1 Sam. 15:13, 20). Hoe zou zo’n man genade kunnen waarderen? Dat was onmogelijk. Iemand, wiens hart ongebroken is en wiens geweten niet overtuigd is, kan nooit begrijpen wat genade is. Heel anders was het bij David. Hij voelde zijn zonden, hij ging er onder gebukt, beleed ze, oordeelde ze in de tegenwoordigheid van God, wiens genade ze voor altijd had uitgedelgd. Er is een enorm verschil tussen iemand die zijn zonden niet kent en zelfvoldaan voortleeft en iemand die zich van zijn zonde bewust is, maar toch gelukkig is omdat hij weet dat het hem allemaal vergeven is.

Deze gedachten brengen ons nu bij de belevenissen van David in Ziklag, in het gebied van de Filistijnen - gebeurtenissen die de zwakheid van de mens en de genade van God duidelijk laten uitkomen.

“David echter dacht *bij zichzelf*: Op de een of andere dag zal ik toch nog door de hand van Saul omkomen. Het is voor mij het beste, dat ik een toevlucht zoek in het land der Filistijnen” (1 Sam. 27:1). Dit was Davids tweede bezoek aan het land der Filistijnen. In hoofdstuk 21:10 lezen we: “Daarop maakte David zich op en vluchtte die dag van Saul weg; hij kwam bij Achis, de koning van Gath”. David maakte zich in feite los uit Gods handen en gaf zichzelf in handen van Achis. Hij verliet de plaats van afhankelijkheid en begaf zich te midden van de vijanden van God en Israël. En let u er eens op: hij had nota bene het zwaard van Goliath bij zich! Bovendien handelde hij niet in zijn karakter van dienstknecht van God; dan zou het allemaal heel anders geweest zijn. Maar nee, hij gedroeg zich als een krankzinnige, in tegenwoordigheid van hen tegen wie hij kortgeleden nog zo dapper gestreden had. “De dienaren van Achis zeiden tot hem: Is dit niet David, de koning van het land? Hebben zij niet van hem bij de reidans een beurtzang gezonden: Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijn tienduizenden?” (1 Sam. 21:11, 12). De Filistijnen zagen wie David werkelijk was: “de koning van het land”, de man die de tienduizenden verslagen had. Ze dachten dat hij niet anders dan als hun vijand kon optreden. Zij waren niet in staat zijn innerlijke toestand te taxeren op dat moment; zij konden niet vermoeden dat hij, die Goliath verslagen had, naar hen toe gevlucht was om bescherming te zoeken tegen de hand van Saul. De mensen van de wereld kunnen de wisselvalligheden van het geloofsleven niet begrijpen. Wie van hen, die David in het Terebintendal gezien hadden, zou ooit vermoed hebben dat hij zo gauw bang zou zijn om vrijmoedig de resultaten te laten zien van het geloof dat God hem gegeven had? Wie had kunnen denken dat hij, met het zwaard van Goliath in zijn hand, bang zou zijn om zichzelf bekend te maken als de overwinnaar van Goliath? Toch kwam het zover. “David sloeg acht op deze woorden en werd zeer bevreesd voor Achis, de koning van Gath. Daarom stelde hij zich in hun tegenwoordigheid aan als een waanzinnige en gedroeg zich bij hen als een razende; hij bekrabbelde de deurvleugels van de poort en liet het speeksel in zijn baard lopen” (1 Sam. 21:12-13). Zo gaat het altijd als een gelovige het pad van eenvoudige afhankelijkheid van God en zijn positie van vreemdeling in deze wereld verlaat. Dan gaat hij zich ineens heel anders gedragen, hij verlaat zijn ware karakter en in plaats daarvan neemt hij een houding aan die gekenmerkt wordt door openlijk bedrog tegenover God en dwaasheid voor de wereld. Dat is diep treurig. Een gelovige moet altijd zijn waardigheid bewaren, de waardigheid die voortvloeit uit het bewustzijn van de tegenwoordigheid van God. Maar als ons geloof het begeeft, is de kracht van het getuigenis weg, en wordt de man van het geloof veracht als een waanzinnige. Toen David “bij zichzelf dacht: Op de een of andere dag zal ik toch nog door de hand van Saul omkomen”, verliet hij het pad van het geloof. Als hij als een dakloze door de bergen was blijven zwerven, zou hij zich voor de ogen van de dienstknechten van Achis niet zo hebben aangesteld; dan zou hij nooit een waanzinnige genoemd zijn. In het Terebintendal zou Achis David niet zo hebben durven noemen! Evenmin in de grot van Adullam; maar helaas, David had zich in de macht van deze vreemdeling gegeven, en daarom moest hij ófwel boeten voor zijn vroegere trouw, ófwel alles opgeven en zich aanstellen als een dwaas in hun ogen. De Filistijnen waren terecht van oordeel dat hij de koning van het land was, maar David was bang voor de consequenties die het handhaven van zo’n hoge waardigheid met zich meebracht, en daarom loochende hij dat hij koning was en hij werd een waanzinnige.

Helaas, maar al te vaak bespeuren we dit zelfde kwaad in het leven van christenen! Hoe vaak zien we niet dat iemand door wat hij in het verleden in de kracht van de Geest van God gedaan heeft, zich een hoge positie verworven heeft, niet alleen in het oog van zijn broeders, maar ook in het oog

van de mensen van deze wereld. Wanneer zo iemand de praktische gemeenschap met God kwijtraakt, heeft hij de moed niet meer om die positie te handhaven. En juist als zij “die buiten zijn” een duidelijk en onvoorwaardelijk getuigenis tegen hun gedrag verwachten, verandert hij zijn gedrag, en in plaats van geacht en vereerd te worden, wordt hij geminacht. We moeten hiervoor op onze hoede zijn. Zo’n gang van zaken kunnen we slechts voorkomen door voortdurend te leven in het volle besef dat God in staat is in al onze noden te voorzien. Zolang wij dat beseffen, zijn we volkomen onafhankelijk van deze wereld. Als dat niet zo is, zullen we de openbaring van Gods waarheid in de weg staan en ons hemelse karakter verloochenen.

David moest wel totaal het besef van Gods algenoegzaamheid zijn kwijtgespeeld dat hij kon zeggen: “Het is voor mij het beste dat ik een toevlucht zoek in het land van de Filistijnen”. Terugvluchten naar de wereld, het beste voor een gelovige? Dat is een vreemde belijdenis! Tot zo’n uitdrukking kan iemand alleen komen als hij de omstandigheden een plaats geeft tussen hem en God. Als wij van het smalle pad van het geloof afglijden, zijn we in staat om ontstellende dingen te doen. Niets illustreert duidelijker het verschil tussen iemand die op God ziet en iemand die op de omstandigheden ziet, dan de vergelijking tussen David in het Terebintendal en een David die de deuren van een Filistijnse koning bekrabbelt. We leren zo hoe weinig we op de besten onder ons kunnen vertrouwen. Wij zijn allemaal alleen maar arme, falende, dikwijls struikelende schepselen; op ieder moment geneigd tot kwaad en afdwaling; geneigd de Rots der Eeuwen te verlaten en te steunen op het gebroken riet van de wereld; geneigd de bron van levend water te verlaten en onszelf gebroken bakken uit te houwen die geen water kunnen bevatten. Het is werkelijk van bijzonder groot belang om nederig, waakzaam en biddend met onze God te leven - om voortdurend Davids eigen gebed op de lippen te hebben: “Schraag mij naar uw belofte, opdat ik leve, laat mij met mijn hoop niet beschaamd uitkomen. Ondersteun mij, opdat ik verlost worde, dan zal ik mij in uw inzettingen bestendig verlustigen” (Ps. 119:116-117). Niets anders dan Gods genade kan ons in staat stellen om voortdurend Hem toegewijd te leven. Wat onszelf betreft, is er geen kwaad, waarin wij niet zouden kunnen vallen. Alleen zij zijn veilig, die God in de holte van zijn hand houdt. Gelukkig hebben we te doen met een God die machtig is om ons te dragen met al onze eigenzinnigheid en die ook in staat is ons geestelijk herstel te geven en te verkwikken als we verslappen en wegwijnen onder invloed van de sfeer van het boze rondom ons. Geve God dat we dit onderdeel van Davids geschiedenis op onszelf toepassen en er persoonlijk onze lering uit trekken; want hoewel er inderdaad een groot verschil is tussen de positie en voorrechten van David en die van de gemeente van God, toch is in elke bedeling het menselijk hart hetzelfde. We doen onszelf ernstig tekort als we geen lering willen trekken uit het falen van iemand die het in de leerschool van Christus zover gebracht heeft als David. Ongetwijfeld verschillen de bedelingen onderling, ze hebben elk hun eigen specifieke karakter; maar er is een prachtige eenheid te ontdekken in de manier waarop God de zijnen opvoedt, al is de positie van zijn volk nog zo verschillend.

Het vervolg van Davids geschiedenis, zijn verdere verblijf in het land van de Filistijnen, geeft alleen maar meer reden tot verootmoediging. Hij krijgt Ziklag, waar hij zestien maanden verblijft. In die tijd was hij wel vrij van alle angst voor Saul, maar *vé*r verwijderd van God en van Israël. Het is enerzijds de weg van de minste weerstand om een plaats van beproeving te verlaten; maar dan verlaten we daarmee tegelijk een plaats van zegen. Het zou voor David beter geweest zijn om in een positie te blijven waarin hij blootgesteld was aan Sauls aanvallen, terwijl hij tegelijkertijd de bescherming van de God van Israël genoot, dan bescherming te zoeken bij de koning van Gath. Maar als de beproeving zwaar op ons drukt, is de gedachte aan bevrijding aanlokkelijk en dan lopen wij het gevaar dat we op onze eigen manier bevrijding zoeken. De vijand heeft voor de gelovige altijd een zijweg klaar. Hij had een Egypte voor Abraham en een Ziklag voor David; en voor ons heeft hij de wereld in al zijn verschillende vormen. “En als zij gedacht hadden aan dat waaruit zij weggetrokken waren, zouden zij tijd gehad hebben om terug te keren” (Hebr. 11:15). Juist de mogelijkheid om terug te keren bewijst de oprechtheid van het verlangen om voorwaarts te trekken. De Heer laat zijn volk vrij, opdat zij “*duidelijk* tonen dat zij een vaderland zoeken”. Daardoor wordt God verheerlijkt. Het zou niets baten als we met toorn en bit als het ware van de aarde naar de hemel gedreven werden. Maar als we, door genade, vrijwillig afzien van de dingen van de aarde, om de dingen die boven zijn te zoeken, is dat tot eer van God, omdat daaruit blijkt dat wat Hij geven kan veel aantrekkelijker is dan de tegenwoordige wereld.

David grijpt Ziklag echter met beide handen aan. In plaats van als een dakloze zwerver in de grot van Adullam te blijven, wordt hij een burger in het land van de Filistijnen. Hij stelt zich nu ook niet als een waanzinnige aan, zoals tevoren: nee, hij speelt nu zonder meer de rol van een bedrieger. Hij voert oorlog met de Gesurieten en de Gizrieten, maar hij liegt daarover tegen Achis om zijn zelfgekozen plaats van bescherming niet weer te verliezen. Ja, hij gaat op deze trieste weg zelfs zover, dat hij, als Achis hem verplicht om een bondgenoot van de Filistijnen te worden, antwoordt: “Goed, gij weet wel wat uw knecht doen moet”.

“Daarop zij Achis tot David: Dan stel ik u als mijn lijfwacht aan, voor altijd” ... “De Filistijnen verzamelden al hun legers te Afek, terwijl de Israëlieten bij de bron van Jizreël gelegerd waren. Toen nu de stadsvorsten der Filistijnen voorbijtrokken in afdelingen van honderd en duizend, en ook David en zijn mannen tenslotte met Achis voorbijtrokken...” (1 Sam. 28:2; 29:1-2). Hier hebben we iets merkwaardigs: een koning van Israël, die op het punt staat de lijfwacht van een Filistijn te worden en het zwaard op te heffen tegen de legers van de levende God. Was er ooit iets soortgelijks voorgekomen? De man die Goliath verslagen had, was nu een dienstknecht van een Filistijn! Wie had zich dat ooit kunnen voorstellen?

Het is moeilijk te zeggen waar dit alles op uitgedraaid zou zijn als David dóór was gegaan en de gevolgen daarvan had ervaren. Maar zover kon het niet komen. God had naar David omgezien; Hij had rijke zegeningen voor hem achter de hand, maar ook een paar verootmoedigende lessen. Juist de aanvoerders van de Filistijnen werden door de Heer gebruikt om David uit zijn zonderlinge positie te bevrijden. Zij dachten aan het verleden en konden hem als bondgenoot niet vertrouwen. Een Filistijn kon nooit een Hebreër vertrouwen om met hem samen te werken tegen de Hebreëen. De mensen van deze wereld kunnen nooit vertrouwen hebben in iemand die eens in Gods waarheid wandelde. Een gelovige, die zijn gemeenschap met God kwijtgeraakt en naar de wereld terugkeert, zal door de mensen van de wereld nooit als één van de hunnen beschouwd worden, al doet hij nog zo zijn best; men zal hem wantrouwen, evenals de Filistijnen dat bij David deden. “Zend die man heen, laat hij teruggaan naar de plaats die gij hem aangewezen hebt, en niet met ons ten strijde trekken, opdat hij geen tegenstander van ons worde in de strijd” (1 Sam. 29:4). Zij wilden hem nog wel een bepaalde plaats geven in hun midden, maar toen zij met het volk van Israël in oorlog raakten, wilden ze hem niet erkennen. En ze hadden gelijk. Want David kon zich wel heel anders *voordoen*, in *werkelijkheid* kon hij alleen maar een vijand van de Filistijnen zijn. Hij kon doen *alsof* hij niet bij zijn zinnen was; hij kon doen *alsof* hij in het Zuiderland van Juda oorlog voerde; maar als het erop aan kwam, kon David slechts handelen overeenkomstig zijn ware karakter, als degene die tienduizenden Filistijnen verslagen had. David was van het begin tot het eind verkeerd begrepen; de Filistijnen wisten niet waarom hij in hun midden was. In deze man, die ogenschijnlijk krankzinnig was, zat veel meer dan zij konden begrijpen. Zij dachten dat hij weer bij zijn meester Saul in de gunst wilde komen, en ze hadden er geen flauwe notie van dat ze hier de man voor zich hadden, die spoedig koning over Israël zou zijn en hen het volle gewicht van zijn macht zou laten voelen.

De Here liet David echter niet toe tegen Israël ten strijde te trekken. Hij stuurde hem terug, of liever, Hij stelde hem terzijde, omdat Hij in het verborgene met David wilde spreken over wat hij had gedaan. “Toen stond David met zijn mannen vroeg op om des morgens heen te gaan, terug naar het land der Filistijnen. ... Toen David met zijn mannen op de derde dag in Ziklag kwam, hadden de Amalekieten een inval gedaan in het Zuiderland en Ziklag overvallen; Ziklag hadden zij veroverd en met vuur verbrand. En de vrouwen die daar waren, jong en oud, hadden zij gevangengenomen, zonder iemand te doden; zij dreven ze weg en gingen huns weegs” (1 Sam. 29:11; 30:1-3). David moet hier de bittere vrucht plukken van het feit dat hij naar Achis was gegaan toen hij in moeilijkheden zat. Hij had zich een positie verworven temidden van de heidenen en hij moest daardoor ook delen in hun tegenspoed. Als hij op de bergen van Juda was gebleven, zou hij al deze zorgen niet gehad hebben; zijn God zou een muur rondom hem gevormd hebben. Maar hij was naar Ziklag gevlucht om aan Saul te ontsnappen; en vrijwel op hetzelfde moment dat Saul viel op het gebergte van Gilboa, weende David op de puinhopen van Ziklag. “Toen verhieven David en het volk dat bij hem was, hun stem en weenden, tot zij niet meer wenen konden ... En David geraakte zeer in het nauw, omdat het volk ervan sprak hem te stenigen” (1 Sam. 30: 4-6). In dit alles handelde God met zijn knecht, niet om hem pijn te doen, maar om hem tot bezinning te brengen inzake zijn handelwijze met betrekking tot de Filistijnen. Toen David de smeulende as van Ziklag zag, en zich beroofd

voelde van zijn vrouwen, zijn kinderen en al zijn bezittingen, leerde hij een praktische les over de moeilijkheden en de zorgen die er uit voort komen als men zich tot de wereld wendt. Een jaar en vier maanden had hij een leven geleid dat hem een onrustig geweten voor God moet hebben bezorgd; hij was verworpen door hen bij wie hij bescherming had gezocht; zijn toevluchtsoord was verbrand; zijn vrouwen en bezittingen was hij kwijt; en tenslotte dreigden zijn eigen metgezellen, die hem op al zijn zwerftochten hadden vergezeld, hem te stenigen.

David had hier dus wel een dieptepunt bereikt. Al zijn hulpbronnen waren uitgeput. En dat niet alleen, maar de vijand kon juist op zo'n moment zijn vurige pijlen hanteren: Davids geweten ging werken, en alle taferelen van vroeger kwamen weer voor zijn geest: hoe hij zijn afhankelijkheid van God had prijsgegeven; zijn vlucht naar Achis; de verandering van zijn gedrag; zijn optreden als een waanzinnige; zijn leugens; zijn bereidheid om te strijden tegen Israël, als dienstknecht van de Filistijnen; al deze dingen maakten zijn innerlijke strijd nog erger. Maar David was uiteindelijk toch een man van geloof, en ondanks alles *kende hij de Here* en de rijkdom van zijn genade. Dat was zijn vreugde en troost in dit dieptepunt van zijn loopbaan. Als hij zijn zware last niet aan die oneindige genade had kunnen overgeven, zou hij het wanhopig hebben moeten opgeven. Nooit tevoren was hij zo beproefd. In de woestijn had hij de leeuw en de beer ontmoet; in het Terebintental had hij Goliath ontmoet; maar zo'n verpletterende reeks omstandigheden had hij nooit meegemaakt. Toch was God ook nu voldoende, en David wist dat. We lezen dan ook: "David sterkte zich in de Here zijn God" (vs. 6). Dat is een geweldige basis. Gelukkig de mens die dat weet! Gelukkig kon David vanuit de diepste diepten van de menselijke ellende God zien, en zijn nimmer falende hulpbronnen. Door het geloof wist hij dat God volkomen opgewassen is tegen alle menselijke nood, alle menselijke zwakheid, alle menselijk falen, alle menselijke zonde. God staat boven alles; en wie zich aan Hem toevertrouwt, wordt boven alle beproevingen en moeilijkheden van het leven uitgetild.

Er is geen toestand denkbaar waarin een christen niet op God zou mogen rekenen. Wanneer hij zich in het nauw gebracht voelt door buitengewone omstandigheden, mag hij ze bij de almachtige God brengen. Wanneer hij terneergedrukt wordt door het besef van persoonlijke zwakheid - en dat kan inderdaad een zware last zijn - dan mag hij putten uit de onuitputbare bron van Gods bermhartigheid en genade. Wanneer hij bevreesd is, door schuld en zondebesef, mag hij zijn toevlucht nemen tot Gods grenzeloze genade, en het kostbare bloed van Christus. Kortom, wat de last, de beproeving, de zorg of de nood ook is, God is voor dat alles meer dan voldoende. Het is het voorrecht van het geloof om tot Hem de toevlucht te nemen. "David sterkte zich in de Here zijn God", toen alles om hem heen donker en gedeprimeerd was. Davids terugkeer naar Ziklag was inderdaad een donker ogenblik - een van de donkerste uit zijn leven. Maar God verscheen en het werd licht. God verscheen om hem te verlossen en te herstellen; in zijn genade nam Hij de last van zijn geest af; Hij bevrijdde hem van zijn banden. Dat is Gods manier van doen. Hij laat de kinderen de bittere vrucht van hun wegen proeven, opdat ze naar Hem terugkeren, en beseffen dat ze alleen in zijn genade en in zijn tegenwoordigheid echt gelukkig kunnen zijn. Ziklag biedt misschien een tijd lang bescherming, maar het zal vergaan. En zelfs als Ziklag er nog is, moet er een goed geweten tegenover God en zijn volk voor opgeofferd worden. Een hoge prijs voor zo'n kortstondige bevrijding uit de moeilijkheden! Dan is het veel beter om voor een tijd de verdrukking te ondergaan.

Maar, geprezen zij onze God, "hen, die God liefhebben, werken alle dingen mee ten goede" (Rom. 8:28). De dood van Goliath en het verblijf van zestien maanden in Ziklag; de grot van Adullam en het huis van Achis - alles werkte mee ten goede. De Heer gebruikt het falen van zijn kinderen om hen te zegenen door hen er toe te brengen meer te bidden en waakzaam te zijn en dichter bij Hem te leven. Als we door ons struikelen geleerd hebben om meer op God te vertrouwen, danken we Hem toch, al worden we verootmoedigd als we er aan terugdenken. David zou zijn ervaringen bij Ziklag voor geen prijs hebben willen missen, al was allemaal nog zo verootmoedigend. Door deze ervaring leerde hij méé de diepe werkelijkheid van Gods genade en trouw kennen; hij had gezien dat hij, toen hij volledig op het dieptepunt van zijn menselijk bestaan was, God daar kon vinden in al de volheid van zijn genade. Dat was een waardevolle les, en wij zullen die les ook moeten leren. Kunnen wij op God vertrouwen temidden van de puinhopen rondom ons? Is Hij ons meer waard dan wie en wat dan ook? Kunnen wij ons in Hem sterken als alles ons tegen schijnt te zijn? Hebben wij Hem lief in deze tijd van ongeloof en koud formalisme? Zijn wij bereid om de rest van ons leven in eenzaamheid door de woestijn te gaan, als dat nodig mocht zijn? Misschien hebben we geleerd dat

we niets hoeven te verwachten van ongelovigen; maar zijn we bereid de instemming en het vertrouwen van onze broeders te verliezen? Davids metgezellen wilden hem stenigen, maar de Heer betekende meer voor hem dan al zijn vrienden. De Heer was “zijn toevlucht”. Kennen wij de kracht en de troost daarvan?

Tenslotte wil ik graag de aandacht vestigen op het gesprek tussen David en de jongeman, die een slaaf van een Amalekiet was. Het verhaal is een bijzonder treffende illustratie.

Om te begrijpen wat de Geest ons in dit gedeelte (1 Sam. 30:11-16) wil leren, moeten we eerst weten wat het verschil is tussen Egypte en Amalek; Egypte zal delen in de toekomstige zegen van Israël: “Te dien dage zal Israël de derde zijn naast Egypte en Assur, een zegen in het midden der aarde, omdat de HERE der heerscharen het gezegend heeft met de woorden: Gezegend zij mijn volk Egypte en het werk mijner handen, Assur, en mijn erfdeel Israël” (Jes. 19:24-25). Van Amalek daarentegen wordt gezegd: “De Here heeft een strijd tegen Amalek van geslacht tot geslacht” (Ex. 17:16). Egypte en Amalek staan dus in een heel verschillende relatie tot Israël.

Deze jongeman was een Egyptenaar, een slaaf van een Amalekiet, en zijn meester had hem achtergelaten, omdat hij ziek geworden was. Zijn Amalekietische meester had hem dus, toen hij in nood was, in de steek gelaten, omdat hij niet langer in staat was hem te dienen. Maar zijn ellendige toestand wekte de sympathie op van David, die hem naar lichaam en geest versterkte. Hij had hem aangetroffen, verzwakt van zijn vorige dienst, en nadat hij hem verkwikt had, vroeg hij hem: “Zoudt gij mij naar deze bende kunnen brengen?” David doet hier een beroep op de dienst en toewijding van iemand die alles aan hem te danken had; maar hoewel de jongeman volledig hersteld was, kon hij David niet helpen voordat hij volledig verzekerd was van zijn *leven* en zijn *vrijheid*. “Zweer mij bij God”, zei hij, “dat gij mij niet zult doden, en mij niet aan mijn heer zult uitleveren; dan zal ik u naar die bende brengen” (vs. 15). Hij kon David pas dienen toen hij er volledig zeker van was dat hij verlost was uit de macht van zijn vroegere meester.

Dit is een prachtige illustratie van wat de apostel leert in Romeinen 6. De gelovige moet weten dat hij volkomen vrij is van de macht van zijn oude meester, het vlees, voordat hij zich met vertrouwen kan wijden aan het dienen van Christus. Wij hebben de bittere ervaring gehad hoe het is om het vlees te dienen. De apostel zegt: “Welke vrucht had gij dan toen van de dingen waarover gij u nu schaamt? Immers het einde daarvan is de dood” (Rom. 6:21). Het is pas mogelijk om in vrede en vrijheid te leven als we de positie kennen waar de dood en opstanding van Christus ons gebracht hebben. Zolang we nog niet weten en geloven dat de zonde geen heerschappij meer over ons heeft, kunnen we alleen maar met onszelf bezig zijn, want we zullen voortdurend ontdekken dat ons oude boze “ik” aan het werk is en bang zijn dat we weer in handen van onze vroegere meester terecht komen. Het kan zelfs zo zijn, dat we volkomen duidelijkheid hebben over de rechtvaardiging door het geloof, dat we begrijpen wat het is om te rusten in het volbrachte werk van Christus, met betrekking tot de zonden uit het verleden, maar dat we toch zo bezorgd zijn over de zonde die in ons woont, dat we belemmerd worden in onze dienst aan Christus en zijn gemeente. Pas wanneer wij het evangelie van Gods genade in al zijn volheid aannemen, ontvangen we rust, niet alleen met betrekking tot het verleden, maar ook voor het heden en de toekomst. De Heer vergeeft *al* onze zonden, niet slechts enkele, en Hij vergeeft niet alleen onze zonden, maar bevrijdt ook van de kracht van de zonde, zoals we lezen in Rom. 6: “Want de zonde zal over u niet heersen; want gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade” (vs. 14). Dat is heel belangrijk voor hen die dagelijks gekweld worden door de kiemen van het kwaad in hen. De zonde *woont* in ons, maar *heerst* niet over ons. Hoe is die bevrijding tot stand gekomen? Door dood en opstanding. “Want wie gestorven is, is gerechtvaardigd van de zonde” (Rom. 6:7). Over een dode heeft de zonde geen enkele macht. Welnu, God ziet de gelovige als dood, als gestorven met Christus, en weer opgestaan. Een gelovige heeft de kracht om de werking van de zonde ten onder te houden als hij zichzelf zo beschouwt zoals God hem ziet. Zoals Davids eed de jongeman geruststelde, en hem in staat stelde met hem tegen de Amalekieten op te treden, zo verdrijft het woord van Christus angst en aarzeling uit het hart van de gelovige, en stelt hem in staat om, door de Geest, op te treden tegen zijn vroegere meester - het vlees. Gods genade verzekert ons ervan dat in al onze behoeften voor tijd en eeuwigheid volkomen is voorzien door de dood en opstanding van Christus, en laat ons zien dat onze enige taak nu is te leven tot eer van Hem die voor ons stierf en weer is opgestaan.

“Zouden wij in de zonde blijven?” (Rom. 6:1). Kon de jongeman in dit Schriftgedeelte weer teruggaan naar zijn Amalekietische meester? Natuurlijk niet. Zijn vroegere dienst had hem alleen maar ellende opgeleverd. En het enige loon dat wij hadden, het loon van de zonde, is de dood. De wereld, het vlees en de duivel, kunnen ons alleen naar de hel brengen. Hoe we ze ook dienen, alleen dood en verderf kunnen het einde zijn. De mensen zien dat misschien niet; ze willen het misschien niet eens zien, maar toch is het waar. “Het is de mensen beschikt éénmaal te sterven, en daarna het oordeel” (Hebr. 9:27).

Maar Christus heeft voor de gelovige alles gedragen. Dood en oordeel zijn voorbij en de gelovige heeft niets anders te doen dan met een vrij en blij hart de ware David in zijn strijd tegen alle vijanden te vergezellen. Hij heeft alles voor ons gedaan, opdat wij nu iets voor Hem zouden kunnen doen in de tijd van zijn verwerping. Hij heeft voor ons buiten de poort geleden en roept ons nu op om tot Hem uit te gaan en zijn smaad te dragen. Wat een christen doet heeft niet ten doel om zich het leven te verwerven, maar hij doet het omdat hij dat heeft. Wij beginnen ons leven als christen in de volle zekerheid van de vergeving van onze zonden en we mogen weten dat we aangenaam gemaakt zijn in de Geliefde. Volledige rechtvaardiging is het startpunt, en heerlijkheid is het einddoel. ““ie Hij gerechtvaardigd heeft, die heeft Hij ook verheerlijkt””(Rom. 8:30).

Het is belangrijk om dit eenvoudig te geloven. Sommigen denken dat we, zolang we hier op aarde zijn, nooit kunnen weten of onze zonden vergeven zijn. Maar als we niet kunnen weten dat onze zonden vergeven zijn, kunnen we niet weten dat Gods Woord waar is en Christus' werk volmaakt. En wie zou dat willen beweren? De vergeving van zonden en de waarheid van Gods Woord maken beide deel uit van het evangelie van Christus. Als we de vergeving van zonden in twijfel trekken, tornen we aan de waarheid van Christus' woorden: “Het is volbracht”.

Maar het is moeilijk voor ons om onvoorwaardelijk, eenvoudig te rusten in de waarheid van God, met betrekking tot de volkomen vergeving van zonden door het bloed van Christus. Onze gedachten zijn te oppervlakkig en beperkt om alle glans van Gods genade te kunnen bevatten. We zijn te wet-tisch, teveel op onszelf gericht. Wij denken ten onrechte dat we iets toe moeten voegen aan wat Christus gedaan heeft, hetzij werken, gevoelens of ervaringen. Dat alles moeten wij opzij schuiven. Christus alleen is het grote fundament, de eeuwige rots, de grond van ons heil. Zelfs het toevoegen van de besnijdenis zou betekenen dat Christus ons niets baten zal, dat we van de genade vervallen zijn, dat we verplicht zijn, om de hele wet te houden en ons zo aan de vloek blootstellen. “Want zovelen op grond van de werken van de wet zijn, zijn onder de vloek” (Gal. 3:10). Het beste wat we doen kunnen is ons aan Christus vasthouden, met een dieper besef van onze eigen nietigheid en Zijn volmaaktheid.

De terugkeer van de Ark

We gaan ons nu bezighouden met de tijd van Davids regering. Saul is van het toneel verdwenen, gedood door een Amalekiet, iemand van het volk dat hij in zijn ongehoorzaamheid gespaard had. Een ernstige waarschuwing! Ook Jonathan was, evenals zijn vader Saul, gesneuveld op het gebergte Gilboa en David had aan zijn smart over beiden uitdrukking gegeven. David had Saul altijd erkend als de gezalfde des Heren. Er kwam geen overmoedige juichtoon over Davids lippen toen hij Sauls dood te horen kreeg; integendeel, hij bedreef rouw over hem, en spoorde ook anderen aan hetzelfde te doen. Ook maakte David er geen ongepaste haast mee om de voor hem vacant geworden troon te bestijgen; hij wachtte op de Heer. “Hierna vroeg David de HERE: Zal ik optrekken naar een van de steden van Juda? De HERE antwoordde hem: Trek op. David zeide: Waarheen zal ik optrekken? En Hij antwoordde: naar Hebron” (2 Sam. 2:1). Dit was werkelijke afhankelijkheid. Als David bij zijn oude natuur te rade was gegaan, zou hij graag direct op de plaats van eer afstormen; maar David wachtte op de Heer en handelde slechts onder zijn leiding. Dit vertrouwen, deze afhankelijkheid, deze blijdschap in Jahweh is een bijzondere aantrekkelijke karaktertrek van David, “de man naar Gods hart”. Het zou goed voor hem geweest zijn als hij in deze kinderlijke afhankelijkheid voortgegaan was.

Maar helaas, bij David komt in de periode van zijn verhoging veel meer van zijn oude natuur tot uiting dan in de periode van zijn verwerping. In een tijd van vrede en voorspoed kunnen vaak veel

kiemen van het kwaad tot ontwikkeling komen, die door een krachtige storm van tegenspoed allang weggeblazen zouden zijn. Voor David was het koningschap gevaarlijker dan de woestijn.

Nadat hij koning over heel Israël geworden was, was het zijn hartewens om de ark van de Heer dicht bij zich in de stad te hebben; maar daarop volgde een grote dwaling. Wat hij wilde was goed; de enige vraag was: hoe moest dat gedaan worden? Het Woord van God was op dit punt buitengewoon duidelijk en beslist. Er stond duidelijk in hoe de ark van de Here der heerscharen gedragen moest worden: op de schouders van mannen die voor dat doel afgezonderd waren (zie Num. 3 en 8). Toen de Filistijnen de ark van Jahweh naar haar eigen land en volk terugstuurden, wisten ze daarvan niets, en daarom bedachten ze zelf een manier, die, zoals te verwachten was, lijnrecht stond tegenover wat God had voorgeschreven, want “de natuurlijke mens neemt niet aan wat van de Geest van God is, want het is hem dwaasheid; en hij kan het niet verstaan, omdat het geestelijk beoordeeld wordt” (1 Kor. 2:14). Daarom bedachten de Filistijnen een plan, dat naar menselijk oordeel doelmatig was, maar niet van God kwam. De dienaars van het huis van Dagon wisten niet hoe God gediend wilde worden. Zij dachten dat een houten wagen uitstekend geschikt was; hij beantwoordde misschien aan de normen die de Dagon-cultus kende, en zij zagen geen verschil. Zij hadden eens gebeeft toen zij de ark zagen, maar door de ontrouw van Israël was in hun ogen het gewijde karakter ervan verloren gegaan. Maar hoewel op een ernstige en indrukwekkende manier gebleken was wat de ark in feite was, doordat hun god vernietigd was, begrepen ze de diepere betekenis ervan niet en kenden ze evenmin de wonderbare dingen die er in lagen. Dat alles ging hun gedachten verre te boven en daarom konden ze niets beters bedenken om de ark weer naar de juiste plaats te brengen. Maar David had Gods gedachten moeten kennen en in overeenstemming daarmee moeten handelen; hij had niet de gedachten en overleveringen van mensen, die in Gods dienst staan, moeten volgen; hij had zich aan de aanwijzingen van het Woord moeten houden. Het is een ernstige zaak als de kinderen van het koninkrijk het gedrag van de mensen van de wereld navolgen en in hun voetstappen treden. Dat kan niet zonder ernstige schade toe te brengen aan zichzelf, en zonder God waarheid en getuigenis op te offeren. De Filistijnen mogen dan een wagen bouwen om de ark te vervoeren, zonder dat bij hen het idee opkomt dat dat zo niet de bedoeling was; maar God zou nooit toelaten dat David zo handelde. Zo is het ook in de tegenwoordige tijd; de mensen van deze wereld stellen regels vast, vaardigen hun wetten uit en ontwerpen hun godsdienstige ceremonieën. Maar als Gods kinderen, die geleid worden door de Heilige Geest en het Woord van God, hun hoge positie verlaten, en zichzelf door wereldse beginselen laten leiden en beïnvloeden, zullen ze zeker schade lijden.

David moest door een bittere ervaring leren dat hij zich vergist had. “Toen zij bij de dorsvloer van Nachon kwamen, strekte Uzza zijn hand uit naar de ark Gods en greep haar, omdat de runderen uitgleden” (2 Sam. 6:6). De zwakheid en ondoordachtetheid van de hele zaak kwam hier duidelijk aan het licht. De levieten, de dienstknechten van God, hadden de ark van de Horeb naar de Jordaan gedragen en we lezen nergens iets van uitglijden. God gebruikte de schouders van zijn dienstknechten; de mens gebruikte een wagen met ossen. En wie had kunnen denken dat een Israëliet de ark van de God van Israël op een houten ossenwagen zou zetten? Toch gebeurt zo iets altijd als gevolg van het afwijken van het geschreven Woord van God, wanneer in plaats daarvan menselijke tradities gevolgd worden. “De runderen gleden uit”. De constructie was zwak naar het oordeel van de Heilige Geest; en de Heer wilde dit alleen maar volkomen duidelijk maken. De ark had nooit in zo’n ontorende positie mogen komen; zo’n last had nooit door runderen vervoerd mogen worden.

“En de toorn des HEREN ontbrandde tegen Uzza en God sloeg hem daar om deze onbedachtzaamheid; hij stierf daar bij de ark Gods” (2 Sam. 6:7). Ja, “het oordeel begint bij het huis van God” (1 Petrus 4:17). De Heer oordeelde David omdat hij deed wat de Filistijnen in hun onwetendheid hadden gedaan. Hoe dichter men zich bij God bevindt, des te zwaarder en sneller zal men, voor welk kwaad dan ook, geoordeeld worden. Ongelovigen moeten daaruit niet de conclusie trekken dat het met hen wel zal meevallen, “Want nu is het de tijd dat het oordeel begint bij het huis van God; en als het eerst bij ons begint, wat zal het einde zijn van hen die het Evangelie van God ongehoorzaam zijn? En als de rechtvaardige ternauwernood zalig wordt, waar zal de goddeloze en de zondaar verschijnen?” (1 Petrus 4:17-18). Als God zijn volk al oordeelt, wat zal er dan van een wereldling worden! Hoewel de Filistijnen niet direct geoordeeld werden over hun handelwijze met de ark, zullen ze op een andere manier toch in het oordeel komen. God handelt met allen volgens zijn eigen heili-

ge beginselen, en hij sloeg Uzza om David weer juist begrip te geven van Gods gedachten met betrekking tot de ark.

Toch leek dit alles niet de juiste uitwerking te hebben. “David was diep getroffen, omdat de HERE zulk een zware slag aan Uzza had toegebracht; daarom noemt men die plaats Peres-Uzza tot op de huidige dag. Te dien dage werd David bevreesd voor de HERE en hij zeide: Hoe zou de ark des HEREN tot mij komen?” (2 Sam. 6:8-9). Hier zit een diepe les in. David deed iets goeds, maar op de verkeerde manier, en toen God over zijn handelwijze het oordeel voltrok, durfde hij helemaal niets meer te doen. Dit is een veel voorkomende vergissing. Wij willen soms iets doen wat op zichzelf goed is, maar op een verkeerde manier, of met een verkeerde gezindheid, die God niet kan erkennen; en dan verwarren we onze gezindheid of onze manier van optreden met de dienst waar we mee bezig zijn. Maar we moeten altijd onderscheid maken tussen *wat* mensen doen en de *manier waarop* ze het doen. Het was goed dat David de ark wilde terugbrengen; het was fout dat hij daarvoor een ossenwagen gebruikte. De Heer keurde het eerste goed en het tweede niet. God zal nooit toelaten dat zijn kinderen voor Hem werken op een verkeerde manier. Ze kunnen ogenschijnlijk wel een tijd lang succes hebben, zoals “David en geheel Israël dansten uit alle macht voor Gods aangezicht, begeleid door zang en door muziek van citers, harpen, tamboerijnen, cimbalen en trompetten” (1 Kron. 13:8). Dat leek erg indrukwekkend. Het zou moeilijk geweest zijn om David een verwijt te maken over zijn manier van doen. De koning en alle oversten waren erbij betrokken en de muziek zou elk bezwaar overstemd hebben. Helaas, maar al te snel kwam er een einde aan dat gejuich; de runderen gleden uit; Uzza strekte zijn hand uit, omdat hij ten onrechte dacht dat God zou toelaten dat de ark van Zijn tegenwoordigheid op de grond zou vallen. Hij, die gezorgd had dat de ark zijn waardigheid behield, zelfs in de donkere eenzaamheid van het huis van Dagon, zou zeker voorkomen dat zij onteerd werd temidden van de afdwalingen en verwarring van zijn volk. Het was iets ernstigs om tot de ark van God te naderen, het symbool van Gods tegenwoordigheid temidden van zijn volk. Het geeft een bijzondere verantwoordelijkheid om de drager te zijn van de Naam van de Heer Jezus, en een bewaarder van de waarheid, verbonden met zijn heilige Persoon. Dat zouden wij veel meer moeten beseffen. Wij denken dat het niet zo erg is om de ark aan te raken; maar dat is wel degelijk een ernstige zaak en wie het probeert, zal voor zijn vergissing moeten boeten.

Maar, vraagt u misschien, is er aan de zorg en hoede van de gemeente iets toevertrouwd, dat met de ark vergeleken kan worden? Jazeker: de Persoon van de Heer Jezus! Zijn Goddelijke en menselijke natuur komen overeen met het goud en het acaciahout van de ark. De materialen van de ark waren een type van zijn *Persoon* als de God-mens; het *doel* van de ark en het verzoendeksel typeerden zijn *werk* in zijn leven en sterven. In de ark lagen stenen tafelen; en de Zoon van God kon zeggen, toen Hij sprak over het lichaam dat God Hem had toebereid: “Uw wet is in mijn binnenste” (zie Ps. 40). En het verzoendeksel sprak van vrede en vergeving, van barmhartigheid die roemt tegen het oordeel, waar de zondaar God in vrede ontmoet, zoals de apostel zegt: “Hem heeft God gesteld tot een genadetron” (Rom. 3:25; het woord “genadetron” is hetzelfde dat gebruikt wordt voor “verzoendeksel”). De ark van het verbond was dus een prachtig beeld van Hem die Gods wet heeft groot gemaakt en verheerlijkt (Jes. 42:21; vert. J.N. Darby) - de Heer Jezus, de Zoon van God. Zijn Persoon mogen de gelovigen op eerbiedige en liefdevolle wijze bewaren. En precies zoals Israël alleen morele kracht bezat als zij de ark op de juiste manier erkenden en bewaarden in hun midden, zo zal de kracht van de gemeente altijd afhankelijk zijn van de mate waarin de buitengewoon belangrijke leer van de Zoon van God gehandhaafd wordt. Het is zinloos als wij ons verheugen over het werk wat we doen en onszelf beroemen op onze kennis, ons getuigenis, onze samenkomsten, onze gaven, onze dienst of wat dan ook - als we niet de eer van de Zoon handhaven, hebben ze in werkelijkheid geen enkele waarde. Alles waar we zo trots op zijn is dan niets meer dan wat vuurwerk, vonken die snel zullen uitdoven wanneer de Heer tussenbeide moet komen om ons te oordelen. “David was diep getroffen” toen Uzza geslagen werd. Zo werd op een verschrikkelijke manier een einde gemaakt aan alle vreugde en blijdschap van dat ogenblik; maar het was nodig. Er ging een verkeerde morele gezindheid schuil achter het gebruiken van een houten wagen. Dat Uzza moest sterven was nodig om David weer op de goede weg te brengen. Het had de gewenste uitwerking.

“Daarom nam David de ark niet bij zich in de stad Davids maar bracht haar onder in het huis van de Gattiet Obed-Edom” (1 Kron. 13:13). Dat was een verlies voor David. Hij verbeurde veel zegeningen en voorrechten door zo tekort te schieten, want de ark van God kon alleen maar zegen brengen

voor allen die op de juiste manier met haar verbonden waren, hoewel het oordeel moest komen over allen die op de verkeerde manier tot haar naderden, zoals de mannen van Beth-Semes en Uzza. Voor Obed-Edom was het een gelukkige tijd toen de ark in zijn huis was, want “de Here zegende het huis van Obed-Edom en al wat hij bezat” (vs. 14). Al die tijd dat David “bevreesd” en zonder ark was, was Obed-Edom “gezegend” met de ark. Het is waar: de toestand als geheel was niet al te rooskleurig; als alles in orde zou zijn geweest, zou de zegen zich over het hele land verspreid hebben, maar hij was nu beperkt tot de directe omgeving van de man die de ark in zijn huis had. Toch was de zegen, hoewel tot een kleine kring beperkt, even concreet en werkelijk, zuiver en waarachtig als wanneer het hele volk ervan genoten had. Dat kon ook niet anders, want het kwam door de aanwezigheid van de ark. God blijft altijd trouw aan zijn eigen beginselen en zegent altijd diegenen die in gehoorzaamheid leven. Zoals Hij Obed-Edom zegende in de drie maanden dat de ark zich in zijn huis bevond, hoewel zelfs koning David “bevreesd” was, zo zal Hij nu hen zegenen die zich eenvoudig willen vergaderen tot de Naam van de Heer Jezus. “Want waar twee of drie vergaderd zijn in mijn naam, daar ben ik in het midden van hen” (Matt. 18:20). Dit is de grondslag van ons samenkomen. Waar Christus aanwezig is, kan een zegen niet uitblijven. Er zal ongetwijfeld zwakheid zijn en het aantal gelovigen dat samenkomt is misschien gering, maar toch is er zegen en vertroosting omdat de Heer Jezus daar is. En hoe meer we onze eigen zwakheid, leegheid en nietigheid voelen, des te meer zullen we zijn aanwezigheid op prijs stellen en liefhebben.

Als het goed is gaat het ons als gelovigen, wanneer wij samenkomen, er uitsluitend om de aanwezigheid van Christus te ervaren. Wij hebben geen behoefte aan preken, welsprekendheid, menselijk intellect of iets anders dat puur menselijk is; wij hebben behoefte aan de aanwezigheid van de Heer Jezus, zonder wie alles koud, schraal en levenloos is. Maar wat is het geweldig te beseffen dat de Meester Zelf aanwezig is! God zij geprezen dat in deze tijd, nu de droevige uitwerking van de menselijke traditie maar al te zeer aan het licht komt, er iets is als het huis van de Gattiet Obed-Edom, waar de aanwezigheid van de ark en de daaruit vloeiende zegen kunnen worden gekend en genoten!

God, die vol genade is, heeft zijn dienstknecht David weer hersteld. Het leven van gelovigen is weinig meer dan een aaneenschakeling van vallen en opstaan, afdwalingen en herstel. Aan de ene kant blijkt daaruit de bedroevende zwakheid van de mens, aan de andere kant Gods genade en kracht. Dat zien we duidelijk bij David.

De geschiedenis van de terugkeer van de ark wordt ons zowel in Samuël als in de Kronieken verteld. Tussen beide verslagen bestaan bepaalde verschillen. Het verslag in Samuël deelt ons alleen de feiten mee; in het boek Kronieken vinden we de morele oefeningen die David moest doormaken in de tijd dat hij bang voor God was, of, anders gezegd, in de tijd dat hij gebukt ging onder de gevolgen van zijn eigen misstap. In 2 Samuël 6:12 lezen we: “Aan koning David werd meegedeeld: De HERE heeft het huis van Obed-Edom en al wat hij bezit, gezegend, ter wille van de ark Gods. Toen ging David heen en haalde de ark Gods onder gejuich uit het huis van Obed-Edom naar de stad Davids”. Zo ontdekte David dat het juist een voorrecht was en een zegen om dicht bij de ark te zijn. In 1 Kron. 14 zien we dat David oorlog voerde met de Filistijnen en overwon. “Toen vroeg David God: Zal ik optrekken tegen de Filistijnen, en zult Gij hen in mijn macht geven? En de HERE antwoordde hem: Trek op, Ik geef hen in uw macht. Zij trokken dan op naar Baäl-Perasim, waar David hen versloeg. En David zeide: Door mijn hand is God door mijn vijanden heengebroken, zoals water doorbreekt. Daarom noemde men die plaats Baäl-Perasim” (d.i. een plaats van slagen; vers 10-11). God had Israël geslagen wegens hun dwaling met betrekking tot de ark. Maar de Filistijnen werden niet alleen geslagen, zij waren in een plaats van slagen. David heeft daaruit misschien geleerd wat een slecht voorbeeld hij had nagevolgd toen hij evenals zij een wagen maakten om de ark te vervoeren. Dat hij die les had geleerd blijkt uit hoofdstuk 15, waar we lezen: “Hij bouwde zich huizen in de stad Davids, bereidde een plaats voor de ark Gods en spande voor haar een tent. Toen zeide David: Niemand mag de ark Gods dragen dan alleen de Levieten, want hen heeft de HERE uitverkoren om de ark des HEREN te dragen en Hem voor altijd te dienen” (1 Kron. 15:1-2). En even verderop zegt David tot de familiehoofden van de Levieten: “heiligt u, gij en uw broeders, opdat gij de ark van de HERE, de God Israëls, kunt brengen naar de plaats die ik voor haar heb bereid. Want *daar gij het de vorige keer niet gedaan hebt*, heeft de HERE, onze God, ons een zware slag toegebracht, omdat wij Hem niet hadden geraadpleegd, *zoals het behoorde*” (vs. 12-13).

Zo had David lering getrokken uit de “slag” die Uzza was toegebracht. Hij moest leren dat het volgen van menselijke gedachten niet was “zoals het behoorde”. Niemand kan beter onderwijzen dan God. Toen David verkeerd handelde, bracht God hem met zijn eigen hand een slag toe. Hij liet niet toe dat de Filistijnen dat deden, integendeel, Hij vergunt het David hen te zien in een plaats van slagen, en stelt hem in staat hen te verslaan. Zo onderwees God en zo leerde David wat Gods orde van zaken was. Zo leerde hij als het ware om de ark van de nieuwe wagen af te nemen en haar te plaatsen op de schouders van de Levieten, die de Here verkoren had om Hem voor altijd te dienen. Zo leerde hij menselijke tradities opzij te zetten en eenvoudig het geschreven Woord van God na te volgen, waarin met geen woord gesproken werd over een ossenwagen om de ark te vervoeren. “Niemand mag de ark Gods dragen dan alleen de Levieten”. Dat was zonneklaar. De hele fout was gekomen doordat hij het Woord veronachtzaamde en het voorbeeld volgde van de onbesnedenen, die niet in staat waren Gods gedachten te begrijpen, zeker niet in een zo belangrijke zaak als het vervoeren van de ark. Maar op wat een wonderlijk genadige manier onderwees de Heer zijn dienst-knecht! Hij onderwees hem door een overwinning op zijn vijanden! Zo leert de Heer zijn kinderen vaak zijn gedachten te begrijpen, wanneer zij in hun dwaasheid het spoor van de mensen van deze wereld trachten te volgen. Hij laat hen dan zien dat zij zulke voorbeelden niet moeten volgen. *De slag* leerde David zijn dwaling, *de plaats van slagen* leerde hem wat Gods orde van zaken was. Door het eerste leerde hij de dwaasheid van de ossenwagen; door het laatste leerde hij de waarde van de Levieten kennen, en de plaats die zij innamen in de dienst van God. God liet zijn volk niet straffeloos van zijn voorschriften afwijken. En de ark zou tot het einde toe in het huis van Obed-Edom gebleven zijn, als David niet geleerd had zijn eigen gedachten over het vervoer ervan opzij te zetten en Gods gedachten te volgen.

“Daarom heiligden zich de priesters en de Levieten om de ark van de HERE, de God van Israël, over te brengen. De Levieten nu droegen de ark Gods, met draagbomen op hun schouders, gelijk Mozes naar het woord des HEREN geboden had” (1 Kron. 15:14-15). De Heer werd in dit alles verheerlijkt en daarom kon Hij ware vreugde en blijdschap geven, ware kracht en sterkte. Er gleden nu geen runderen uit. Er was niemand die probeerde te voorkomen, dat de ark viel; de waarheid van God stond voorop en Gods kracht werd openbaar. Er kan geen ware kracht zijn als de waarheid wordt opgeofferd; hoogstens een schijn van kracht, maar geen werkelijkheid. Hoe kan het ook anders. God is de bron van alle kracht, maar Hij kan Zichzelf niet verbinden met iets wat niet met zijn waarheid in overeenstemming is. Hoewel “David en geheel Israël uit alle macht dansten voor God aangezicht” (1 Kron. 14:8), was er dan ook geen Goddelijke kracht. Voor Gods voorschriften was geen ruimte en alles eindigde in verwarring en droefheid. Wat een verschil met hoofdstuk 15. Daar vinden we werkelijke vreugde, werkelijke kracht. “En nu *God de Levieten hielp*, die de ark van het verbond des HEREN droegen, offerden zij zeven stieren en zeven rammen. David was gekleed in een mantel van fijn linnen, evenals al de Levieten die de ark droegen, de zangers, en Kenanja, die over het vervoer en de zangers de leiding had” (1 Kron. 15:26-27). Dit was een tafereel waarmee God Zichzelf kon verbinden. De runderen hielp hij niet; ook Uzza hielp Hij niet: het waren geen runderen die vroeger de ark door de wateren van de Jordaan hadden gedragen; en het waren ook geen runderen die haar rondom de muren van Jericho hadden gedragen. Nee, God had haar op de schouders van de Levieten gezet en zijn methode is de enige juiste. Die is misschien niet altijd in overeenstemming met de gedachten van mensen. Maar het stempel van Gods goedkeuring staat erop gedrukt en dat is voor het geloof ruimschoots voldoende. David kon de verachting van Michal, de dochter van Saul, verdragen, want hij handelde in gemeenschap met God. Luistert u eens goed naar zijn mooie antwoord op haar verwijt: “Maar David zeide tot Michal: Voor het aangezicht des HEREN, die mij verkoren heeft boven uw vader en boven heel zijn huis om mij aan te stellen tot vorst over het volk des HEREN, over Israël, - *voor het aangezicht des HEREN heb ik gedanst. Ja, ik zal mij nog geringer gedragen dan ik deed; ik zal onaanzienlijk zijn in eigen ogen*” (2 Sam. 6:21). Wat een prachtige vastberadenheid! Onaanzienlijk in eigen ogen, gelukkig in God.

In 1 Kron. 16 blijkt opnieuw deze gezindheid van David. Het “ik” is onbelangrijk, het karakter en de wegen van God staan op de voorgrond. Kortom, het is een lofzang en alleen al het lezen daarvan is verfrissend. Ik wil de aandacht slechts vestigen op het laatste vers, waarin u de vier belangrijke kenmerken van het volk van God duidelijk kunt onderscheiden. “Verlos ons, o God van ons heil, verzamel ons en red ons uit de volken, opdat wij uw heilige naam loven, ons beroemen in uw lof”

(1 Kron. 26:35). De gemeente van God is een *verlost* volk. Verlossing is de basis van alles. Wij kunnen pas beantwoorden aan de kenmerken in dit vers, als we ons verlost weten door Gods genade, door de dood en opstanding van Christus,

In de kracht van deze verlossing wordt de gemeente verzameld door de kracht van de Heilige Geest, die uit de hemel gekomen is. Het doel van het werk van de Geest is, allen, die zich aan zijn leiding onderwerpen, in gemeenschap met God te brengen. Zijn leiding bewerkt geen isolement, maar eenheid en gemeenschap in de waarheid. Maar als er gebrek aan kennis is inzake de verlossing, zal ons samenkomen niet tot eer van God zijn, maar meer om tegemoet te komen aan onze eigen geestelijke belangen. Mensen verbinden zich vaak met elkaar op religieuze gronden zonder de zekerheid dat men volkomen verlost is door het kostbaar bloed van Christus. Dit is niet de manier waarop de Geest vergadert, want Hij vergadert tot Christus, op basis van het grote werk dat Hij verricht heeft. Het belijden van Christus als de Zoon van de levende God is de rots waarop de gemeente gebouwd is. Niet overeenstemming over religieuze meningen is de basis van ware gemeenschap, maar het bezit van een gemeenschappelijk leven, in verbinding met het Hoofd in de hemel.

Hoe meer wij deze Goddelijke eenheid beseffen, des te meer wordt bij ons het derde kenmerk gezien, nl. *afzondering*: “en red ons uit de volken”. De gemeente is uit de wereld geroepen, hoewel het haar roeping is in de wereld van Christus te getuigen. Alles binnen de gemeente moet geleid worden door de Heilige Geest; alles daarbuiten staat helaas moreel onder de heerschappij van Satan, de overste van deze wereld. Het vierde punt tenslotte is de aanbidding door de Geest. “Opdat wij uw heilige naam loven”. Dit volgt uit alles wat we hebben gezien. Verlossing, gemeenschap, afzondering en aanbidding zijn met elkaar verbonden. De gemeente, die de atmosfeer van Gods verlossing ademt, wordt door de Geest tot gemeenschap geleid en zo, afgezonderd tot de Heer Jezus, buiten de legerplaats, offert zij de vrucht van haar lippen tot God en looft zijn heilige naam.

Davids huis en het huis van God

(2 Sam. 7 en 1 Kron. 29)

De bekrompenheid van het menselijk hart wordt pas goed duidelijk als er genade betoond wordt. Wij zijn misschien wel het meest geneigd tot wetticisme, omdat daarin ons “ik” een plaats heeft. En dat is nu juist iets wat God niet zal toestaan. “Geen vlees zal roemen voor God” (1 Kor. 1:29), is een regel die nooit ingetrokken zal worden. God moet alles zijn en alles geven.

Als de psalmist vraagt: “Hoe zal ik de Here vergelden al zijn weldaden jegens mij?” (Ps. 116:13), is zijn antwoord dat hij de beker der verlossing zal opnemen. De manier om God iets te “vergeldden” is nog meer te nemen uit zijn milde hand. Als wij dankbaar, zonder vragen te stellen, genade ontvangen, wordt God daarin meer verheerlijkt, dan in alles wat wij Hem zouden kunnen vergelden.

Het evangelie van Gods genade komt tot een schuldige en krachteloze mens. Daarom moet God degene zijn die bij de verlossing handelend optreedt. Het plan van verlossing kwam alleen voort uit zijn raad; door zijn genade alleen werd alles volbracht, “door middel van de offerande van het lichaam van Jezus Christus, eens voor altijd” (Hebr. 10:10); en alleen door de kracht van de Geest krijgt een zondaar nieuw leven en gelooft hij de heerlijke boodschap van verlossing. Zo wordt de mond van de mens volkomen gestopt wat zijn eigen gerechtigheid betreft. Roemen is uitgesloten, want we kunnen niet roemen in iets wat we als onwaardigen ontvangen hebben. Hoe gelukkig moet dit alles ons maken! Wat is het heerlijk om het voorwerp te zijn van zoveel genade - een genade die al onze zonden uitdelgt, die het geweten rustig maakt, en ons hart heiligt! Geprezen zij de Fontein uit wie deze reddende genade naar schuldige zondaars stroomt!

Het zevende hoofdstuk van 2 Samuël leert ons veel over het grote beginsel genade. De Heer had veel voor zijn dienstknecht David gedaan; Hij had hem uit duistere diepten verheven tot een buitengewoon hoge positie. David was zich dit bewust en zag om zich heen de kostbare genade die zo overvloedig op zijn weg kwam.

“Toen de koning in zijn paleis was gaan wonen en de HERE hem aan alle zijden van al zijn vijanden rust gegeven had, zeide de koning tot de profeet Nathan: Zie toch, ik woon in een cederen paleis, terwijl de ark Gods verblijft onder een tentkleed” (2 Sam. 7:1-2). Let u er goed op, David was

in zijn paleis. Hij was omringd door zijn eigen omstandigheden en vond het nodig iets voor God te doen. Maar hij vergiste zich toen hij dacht dat hij voor Jahweh een huis moest bouwen. De ark bevond zich inderdaad onder een tentkleed, omdat voor haar nog niet de tijd gekomen was om een rustplaats te vinden. God was altijd vol liefde met zijn volk meegegaan. Toen zij zich in de smeltoven van de Egyptische slavernij bevonden, was Hij in de brandende braambos; toen zij de lange reis maakten door de woestijn, was Hij voortdurend bij hen. Toen zij aan de voet van de dreigende muren van Jericho stonden, was Hij daar als een krijgsman, met een getrokken zwaard in de hand om voor hen te strijden. Altijd was God bij zijn volk Israël? Als zij zwoegden, zwoegde Hij ook en pas als zij rustten, rustte Hij ook. Maar David wenste een huis voor Hem te bouwen en een rustplaats voor God te vinden terwijl er vijanden rondom waren.

Dat kon niet. Het was in strijd met de gedachten en raadsbesluiten van de God van Israël. “Maar in die nacht kwam het woord des HEREN tot Nathan: Ga, spreek tot mijn knecht, tot David: Zo zegt de HERE: zoudt gij voor Mij een huis bouwen om in te wonen? Ik heb immers in geen huis gewoond van de dag af, dat Ik de Israëlieten uit Egypte voerde, tot nu toe, maar Ik ben rondgetrokken in een tent, in een tabernakel” (2 Sam. 7:4-6). De Here wilde geen nieuwe dag laten aanbreken zonder de vergissing van zijn dienstknecht recht te zetten. Hij liet zien hoe Hij in het verleden met Israel en met David zelf gehandeld had; Hij herinnerde David eraan dat Hij voor Zichzelf nooit een huis om te rusten had gezocht, maar rondgetrokken was met het volk Israël en met al hun moeilijkheden had meegedeeld. “Heb Ik ooit, terwijl Ik met al de Israëlieten rondtrok, tot één der stamhoofden van Israël die Ik geboden had, mijn volk Israël te weiden, het woord gesproken: Waarom bouwt gij Mij niet een huis van cederhout?” (vers 7).

Wat een genade klinkt er in deze woorden door! God zelf trok met zijn volk mee. Hij zette zijn voet op het woestijnzand omdat Israël daar was; Hij liet zijn heerlijkheid wonen onder een bedekking van dassenvellen, omdat zijn verlost en in oorlogsomstandigheden bevonden. Jahweh zocht geen huis van cederhout; dat was niet de reden waarom Hij op zijn volk acht had geslagen in het uur van hun verdrukking in Egypte. Hij was gekomen om te geven, niet om te nemen; om zijn volk te dienen, niet om van hen te eisen. Zeker, toen het volk zichzelf onder een verbond van werken had geplaatst, op de berg Horeb, moest God hen beproeven door een bediening die gekenmerkt werd door de woorden “doe” en “geef”; maar als ze slechts gewandeld hadden in de kracht van Gods oorspronkelijke verbond met Abraham, zouden ze deze woorden, , uitgesproken onder vreselijke donderslagen op de berg Sinai, nooit hebben gehoord. God had hen uit de macht van Farao verlost, uit de slavernij. Hij had hen op adelaarsvleugels gedragen en aan zijn hart gebracht. Hij had voor zijn verlost de zee drooggelegd en de Egyptenaren in de zee gestort. Hij had manna uit de hemel laten regenen en water uit de rots laten stromen. Hij had voor de nacht een vuurkolom en voor de dag een wolkkolom gegeven om hen door de woestijn te leiden. Dat alles deed Hij niet op grond van iets wat zij konden *geven* of *doen*, maar alleen op grond van zijn eigen eeuwige liefde en het genadeverbond met Abraham. Wat zij deden, was: zijn genade verwerpen, zij overtraden zijn geboden, sloegen zijn waarschuwingen in de wind, weigerden zijn barmhartigheid. Zij stenigden zijn profeten, kruisigden zijn Zoon en weerstonden de Heilige Geest! Zo deden zij van het begin af. Daarvan plukken ze nu de bittere vruchten en dat zal zo blijven totdat ze ertoe gebracht worden om nederig en dankbaar te buigen voor zijn genadeverbond.

Door dit hele verleden onder Davids aandacht te brengen, leerde de Heer David dat het een misvatting was om voor Hem een huis te willen bouwen. “zoudt gij voor Mij een huis bouwen om in te wonen? ... Nu dan, zo moet gij spreken tot mijn knecht, tot David: Zo zegt de HERE der heerschen: Ik heb u gehaald uit de weide van achter de schapen, om vorst te zijn over mijn volk, over Israel, en Ik ben met u geweest overal waar gij gegaan zijt. Al uw vijanden heb Ik vóór u uitgeroeid. Ook zal Ik u een grote naam maken gelijk die van de groten der aarde. Ik zal een plaats bepalen voor mijn volk, voor Israël, en het planten, zodat het op zijn eigen plaats kan wonen, zonder dat het meer opgeschrikt wordt en boosdoeners het onderdrukken zoals vroeger, sedert de tijd dat Ik richters over mijn volk Israël aangesteld heb. Ik zal u rust geven van al uw vijanden. Ook kondigt de HERE u aan: De HERE zal u een huis bouwen” (2 Sam. 7:5, 8-11). David krijgt hier de les dat zijn eigen geschiedenis, evenals die van zijn volk, van begin tot eind een geschiedenis van genade moest zijn. Hij wordt in gedachten geleid van de schaapskooi tot de troon, en van de troon naar de tijd daarna, en ziet dat die hele periode gekenmerkt wordt door handelingen van soevereine genade.

Genade had hem opgezocht; genade had hem op de troon gebracht; genade had zijn vijanden onderworpen; genade zou hem verder leiden; genade zou zijn troon en zijn huis bouwen voor altijd. Het was allemaal genade.

David beseftte wel dat de Heer veel voor Hem gedaan had; het paleis van cederhout was iets geweldigs voor de herder van Bethlehem. Maar wat was het in vergelijking met de toekomst? Wat was alles wat God gedaan had in vergelijking met wat Hij zou gaan doen? “Wanneer uw dagen vervuld zijn en gij bij uw vaders te ruste zijt gegaan, dan zal Ik uw nakomeling, uw eigen zoon, na u doen optreden, en Ik zal zijn koningschap bevestigen. Die zal mijn naam een huis bouwen, en Ik zal zijn koninklijke troon voor immer bevestigen” (vs. 12-13). Niet alleen zijn eigen korte regeringsperiode van veertig jaar zou door genade gekenmerkt worden.

Op wie hebben al deze beloften, aan David gedaan, betrekking? Moeten we hierbij alleen denken aan de regering van Salomo? Zeker niet. Zijn regering was schitterend, maar beantwoordde nog lang niet aan het prachtige tafereel dat David voor ogen gesteld werd. Het was eigenlijk maar een korte periode waarin een heldere zonnestraal Israëls horizon bescheen, want nauwelijks was Salomo op het toppunt van zijn macht of we horen de verootmoedigende woorden: “Koning Salomo nu had vele vreemde vrouwen lief” (1 Kon. 11:1).

Het boek Prediker maakt ons duidelijk hoezeer de regering van Salomo tekort schoot in de werkelijkheid van de beloften die David kreeg in 2 Samuël 7. In dat boek komen we iemand tegen die een pijnlijke leegte voelde en de hele wereld doorzocht, op zoek naar iets dat bevredigde, maar tevergeefs. We moeten daarom verder kijken dan de regering van Salomo, naar iemand die groter was dan hij, naar Hem van wie de Geest door Zacharia spreekt, in die mooie profetie in Lukas 1: “Ge-loofd zij de Heere, de God van Israël, want Hij heeft naar zijn volk omgezien en er verlossing voor tot stand gebracht. En Hij heeft een hoorn van zaligheid voor ons opgericht in het huis van David, Zijn knecht, zoals Hij gesproken had door de mond van Zijn heilige profeten, die er door de eeuwen heen geweest zijn, namelijk verlossing van onze vijanden en bevrijding uit de hand van allen die ons haten, om barmhartigheid te bewijzen aan onze vaders en te gedenken aan Zijn heilig verbond, de eed die Hij aan Abraham, onze vader, gezworen heeft om ons te geven” (Luk. 1:68-73). En ook als de engel tot Maria spreekt: “En zie, u zult zwanger worden en een Zoon baren en u zult Hem de naam Jezus geven. Hij zal groot zijn en de Zoon van de Allerhoogste genoemd worden, en God, de Heere, zal Hem de troon van Zijn vader David geven, en Hij zal over het huis van Jakob Koning zijn tot in eeuwigheid en aan Zijn Koninkrijk zal geen einde komen” (Luk. 1:31-33). Nu hebben we vaste grond onder de voeten: de Rots der eeuwen. Nu hoeven we niet te zoeken, zoals de Prediker, naar iets om ons hart te vullen en onze verlangens te bevredigen. Integendeel, we moeten, evenals de bruid in het Hooglied, erkennen dat we bij lange na niet in staat zijn volledig te genieten van de heerlijke Persoon die voor onze aandacht geplaatst wordt. “Mijn geliefde is ... uitblinkend boven tienduizend” (Hooglied 5:10).

“Aan zijn koningschap zal geen einde zijn”. De fundamenten van zijn troon liggen diep in de eeuwigheid. Zijn scepter en troon zijn onvergankelijk. Dan zal er geen Jerobeam komen om tien delen van het koninkrijk te nemen; het zal voor altijd een onverbrekkelijk geheel zijn onder de vreedzame regering van Hem die “zachtmoedig en nederig van hart” is.

Dat zijn Gods beloften aan het huis van zijn dienstknecht David. David had alle reden om zich te verbazen bij het zien van al deze genade en uit te roepen: “En dit was nog te weinig in uw ogen, Here HERE” (2 Sam. 7:19). Wat was het verleden in vergelijking met de toekomst! *Genade* schitterde in het verleden, heerlijkheid straalde in de toekomst. “De Here geeft genade en ere” (Ps. 84:12). Alles is gebaseerd op genade. Dat geldt ook voor de gemeente, zoals de brief aan de Efeziërs ons leert: “Gezegend zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegen in de hemel in Christus, omdat Hij ons uitverkoren heeft in Hem vóór de grondlegging van de wereld, om heilig en onberispelijk te zijn voor Hem in de liefde ... tot lof van de heerlijkheid van Zijn *genade*, waardoor Hij ons begenadigd heeft in de Geliefde ... om tot lof van Zijn heerlijkheid te zijn” (Ef. 1:3, 4, 6, 12). En in hoofdstuk 2:4-7: “Maar God, Die rijk is in barmhartigheid, heeft ons door Zijn grote liefde waarmee Hij ons liefgehad heeft, ook toen wij dood waren door de misdaden, levend gemaakt met Christus - uit genade bent u zalig geworden - en heeft ons mede opgewekt en mede in de hemel gezet in Christus Jezus, opdat Hij in de komende

eeuwen de alles overtreffende rijkdom van Zijn genade zou bewijzen door de goedertierenheid over ons in Christus Jezus”.

Zowel genade als heerlijkheid worden hier voorgesteld: genade die ons op grond van onveranderlijke beginselen verzekert van de volkomen vergeving van onze zonden door het kostbaar bloed van Christus en van het feit dat wij aangenaam gemaakt zijn in de Geliefde en in de toekomst schittert de heerlijkheid. Zo richt het Woord van God zich erop twee dingen bij een gelovige te bewerken: geloof en hoop. Het geloof berust op het verleden, de hoop ziet vooruit naar de toekomst; het geloof is gebaseerd op Gods volbrachte werk; de hoop ziet met verlangen uit naar wat Hij in de toekomst zal doen. Zo is de christen als het ware aan alle kanten door God omgeven. Voor het verleden rust hij in het kruis; in het heden wordt hij ondersteund en getroost door Christus' priesterschap en beloften; en voor de toekomst “roemt hij in de hoop op de heerlijkheid van God” (Rom. 5:2).

Maar welke uitwerking had deze invloed van genade en heerlijkheid op David? Eén ding is zeker; hij zag dat het onjuist was zijn *zwaard* voor een *troffel* in te ruilen. Hij voelde nu pas goed zijn eigen nietigheid en Gods grootheid in zijn plannen en daden. “Toen ging koning David naar binnen, zette zich neder voor het aangezicht des HEREN en zeide: Wie ben ik, Here HERE, en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt?” (2 Sam. 7:18). Het is onmogelijk om in menselijke woorden de diepe oefening van Davids ziel, zoals die blijkt uit zijn houding bij deze gelegenheid, weer te geven. Let u allereerst eens op zijn houding: “*Hij zette zich neder*”. David rustte volmaakt in God, zonder belemmering, zonder iets van twijfel, argwaan of aarzeling. Hij was vervuld van Gods almacht en genade, en twijfelen zou in dit geval gelijk hebben gestaan met het plaatsen van een vraagteken achter Gods bereidheid en vermogen om alles te doen wat Hij beloofd had. Zowel van Gods bereidheid als van zijn vermogen had hij immers in zijn eigen geschiedenis voorbeelden te over!

Wat is het goed als wij onze plaats voor de Heer beseffen, als wij nadenken over zijn bijzondere genade, als we in zijn tegenwoordigheid ons verzekerd weten van zijn vergevende liefde. Natuurlijk, het is moeilijk te begrijpen waarom Hij schepselen, zoals wij, zo lief heeft. Toch is het zo. En wij hoeven dat slechts te geloven en ervan te genieten.

En dan komt Davids vraag “*Wie ben ik?*” Dat was ware zelfverloochening. David besepte dat God alles was en hijzelf niets. Hij spreekt niet langer over zijn eigen daden, paleis van cederhout, zijn plan om een huis te bouwen, enzovoorts. Hij overdenkt wat God gedaan heeft en ziet dat zijn eigen daden daarbij in het niet zinken. De Heer had gezegd: “Zoudt gij voor Mij een huis bouwen?” En ook: “De Here kondigt u aan: de Here zal u een huis bouwen”. Met andere woorden: de Here wilde David leren dat Hij in alles boven hem stond en dat Hij eerst voor David een huis wilde bouwen. Dat lijkt een eenvoudige les, maar als we enigszins ons eigen trotse hart kennen, weten we wel beter. Abraham, David, Job, Paulus en Petrus hebben ervaren hoe moeilijk het is zichzelf te verloochenen en God de eer te geven. Eigenlijk is dit voor een mens de moeilijkste les die hij moet leren; want onze hele natuur is sinds de zondeval uit op het tegenovergestelde, namelijk de verering van onszelf en het opzij zetten van God.

Het is onnodig hiervoor bewijzen aan te voeren. Zowel de Schrift als onze eigen ervaring laten duidelijk zien dat de mens graag iets wil zijn. En dat kan niet zonder dat we aan Gods eisen tekort doen. Maar Gods genade draait de zaken om: de mens is niets, en God is alles.

Toen David voor het aangezicht van de Heer zat, vergat hij zichzelf en bewonderde hij God en zijn wegen. Dat is ware aanbidding. Het is precies het tegenovergestelde van menselijke godsdienstigheid. Het eerste is het erkennen van God door de kracht van het geloof; het tweede plaatst op een wettische manier de mens op de voorgrond.

Ongetwijfeld zouden velen David godsdienstiger gevonden hebben als hij voor God een huis had proberen te bouwen. In dat laatste geval zou hij tenminste iets gedaan hebben; nu leek het alsof hij niets deed. Het is zoals bij die twee zusters in Bethanië, van wie de een in de ogen van de mensen al het werk deed en de ander niets uitvoerde. Gods gedachten zijn heel anders. David was, toen hij voor het aangezicht van de Heer zat, op de juiste plaats.

Maar hoewel het besef van Gods genade onze blik africht van onze eigen handelingen, worden wij daardoor toch niet gehinderd om iets voor God te doen. Integendeel, Gods genade schaft onze

dienst niet af, maar zet die op de juiste plaats. Daarom kon David ook direct in Gods woorden berusten en was hij bereid weer naar het slagveld te gaan. Hij was bereid een ander te laten bouwen.

In hoofdstuk 8 zien we hoe David zich een nog grotere naam maakt als krijgsheld. Hij heeft de les van de Heer geleerd. Zo gaat het met allen die in Gods leerschool geweest zijn. Het doet er weinig toe welk karakter de dienst heeft, het bouwen van een huis of het onderwerpen van de vijanden van de Heer. De ware dienstknecht is tot alles bereid. David kwam uit de stilte van het huis van de Heer om de oorlogen des Heren te voeren teneinde daardoor het pad te effenen voor een ander die dan het fundament kon leggen van het huis dat hijzelf zo graag had gebouwd. Zo was David in alles een dienstknecht. In de schaapskooi, in het Terebintendal, in het huis van Saul, op de troon van Israël, overal behield hij het karakter van een dienstknecht.

Maar David had nog meer te leren. Hij moest op een bijzondere manier leren waar het fundament van het huis van de Heer gelegd moest worden. Om dat te zien moet u 1 Kron. 21 opslaan. De geschiedenis daar loopt parallel met 2 Sam. 24 en verhaalt ons de val van David in verband met de volkstelling. David werd trots op zijn slagorden, of beter gezegd op de slagorden van de Heer, die hij graag als de zijne beschouwde. Hij wilde alles tellen wat hij tot zijn beschikking had. Maar hij moest helaas leren hoe machteloos “zijn” slagorden waren; het zwaard van de verderfengel doodde zeventigduizend van het aantal waarop hij zo trots was en dat bracht hem op een ernstige manier onder de aandacht dat het een zware zonde was dat hij het volk van de Heer wilde tellen. Toch werd ook daardoor de zichzelf verloochende genade die in David was, te voorschijn geroepen. Dat blijkt uit de woorden die hij uitspreekt als hij de hand in eigen boezem steekt. “Hierna zeide David tot God: Was ik het niet, die bevel gaf het volk te tellen? Ja, ik ben het, die gezondigd en zeer verkeerd gehandeld heb; maar deze schapen - wat hebben zij gedaan? HERE, mijn God, laat uw hand gericht zijn tegen mij en mijn familie, maar niet tegen uw volk, om het te slaan” (1 Kron. 21:17). Dat was een prachtige gezindheid. David leerde zeggen: “uw volk”. Hij was bereid tussen hen en de vijand te staan.

Maar temidden van de toorn betoonde God zijn barmhartigheid. Bij de dorsvloer van de Jebusiet Ornan stak de verderfengel het zwaard weer in de schede. “Toen gebood de engel des HEREN Gad, tot David te zeggen, dat deze moest opgaan om een altaar voor de HERE op te richten op de dorsvloer van de Jebusiet Ornan” vs. 18). Dat was de plaats waar de “barmhartigheid tegen het oordeel roemde” (Jak. 2:13). Daar vloeide het bloed van het offerdier, en daar werd het fundament van het huis van de Heer gelegd. “Op dat tijdstip, toen David zag, dat de HERE hem op de dorsvloer van de Jebusiet Ornan geantwoord had, offerde hij daar. De tabernakel des HEREN, die Mozes gemaakt had in de woestijn, en het brandofferaltaar stonden in die tijd wel op de hoogte te Gibeon, maar David kon daar niet voor God verschijnen om Hem te zoeken, want hij was bevangen door schrik voor het zwaard van de engel des HEREN. Toen zeide David: Dit is het huis van de HERE God, en dit is het brandofferaltaar voor Israël. David nu beval, de vreemdelingen die in het land van Israël waren, bijeen te brengen, en hij stelde steenhouwers aan om steenblokken te houwen voor de bouw van het huis Gods” (1 Kron. 21:28-30; 1 Kron. 22:1-2). Zo leerde David op een ernstige manier waar het huis van de Here gebouwd moest worden, en de diepe betekenis daarvan. De Here weet hoe Hij de zijnen moet leiden en onderwijst hen over de diepe geheimen van zijn hart. Hij deed dat bij David eerst door middel van oordeel, later door middel van barmhartigheid, en zo maakte Hij hem de plaats duidelijk waar Hij wilde dat de tempel moest komen en de betekenis daarvan. Zijn eigen nood was de aanleiding dat David onderwijs kreeg over Gods tempel. Toen hij dan ook voorbereidingen ging treffen, deed hij dat als iemand die door eigen falen Gods karakter had leren kennen.

“Dit is het huis van de Here God”, de plaats waar barmhartigheid tegen het oordeel roemde, waar het bloed van het offerdier vloeide, waar Davids zonde uitgedelgd werd. Dat was iets heel anders dan te gaan bouwen omdat hijzelf in een cederen paleis woonde, zoals in 2 Sam. 7. In plaats van “zie toch, ik woon in een cederen paleis”, zou hij nu kunnen zeggen: “zie, ik ben een zondaar, wiens zonden vergeven zijn”. Wij kunnen niets doen op grond van wie *wij* zijn; we kunnen alleen maar handelen op grond van wie *God* is. Het huis van God moest een monument zijn van zijn barmhartigheid, en dat geldt voor de gemeente nu evenzeer als voor de tempel toen. Beide tonen de triomf van de barmhartigheid over het oordeel. Op het kruis zien we hoe aan het vlekkeloos Offerlam het oordeel voltrokken wordt; daarna kwam de Heilige Geest om mensen te vergaderen rondom Hem, die uit de doden was opgewekt. Zo begon David gehouwen stenen en materialen voor de verbindin-

gen van het huis te verzamelen toen bepaald was waar het fundament zou komen te liggen. De gemeente is de tempel van de levende God, waarvan Christus de hoeksteen is. Toen Christus leed, werden de bouwmaterialen verzameld, en werd het fundament gelegd. David is een type van Christus in zijn lijden, Salomo is een type van Hem in zijn heerlijkheid. David voerde oorlog; onder Salomo was er vrede. Deze beide koningen zijn een voorafschaduw van Hem, die door het lijden aan het kruis het bouwen van de tempel begonnen is, die volkomen geopenbaard zal worden op de dag dat Hij zal komen in heerlijkheid.

Uiteindelijk bleek, dat, hoewel Davids *gedachten* over het tijdstip waarop het huis gebouwd moest worden onjuist waren geweest, zijn *liefde* voor het huis niet minder vurig was. Hij zegt tenslotte: “Daarom heb ik, zoveel ik vermocht, gereedgelegd voor het huis van mijn God: goud voor de gouden, zilver voor de zilveren, koper voor de koperen, ijzer voor de ijzeren, hout voor de houten voorwerpen, chrysoprasen en vulstenen, zwarte en kleurige stenen, allerlei edelgesteente en wit marmer in menigte” (1 Kron. 29:2). Zo zorgt Gods genade dat de dienst op de juiste plaats uitgevoerd wordt, en dat niet alleen, maar zij geeft daaraan een energie die, als de dienst op het verkeerde moment had plaatsgevonden, er niet geweest zou zijn. Toen David alleen met de Heer was, en toen hij op de dorsvloer van de Jebusiet Ornan stond, had hij lessen geleerd, die hem geschikt maakten om de nodige voorbereidingen te treffen voor de tempelbouw. Hij kon nu zeggen “Ik heb, zoveel ik vermocht, gereedgelegd voor het huis van mijn God ... Maar nu schenk ik nog bovendien, uit *liefde* voor het huis van mijn God, van wat ik zelf aan goud en zilver bezit, aan het huis van mijn God, *behalve* wat ik voor het heiligdom heb gereedgelegd: drieduizend talenten goud...” (vs. 3). Al zijn kracht en toewijding gingen uit naar een werk dat door een ander zou worden voltooid.

Gods genade maakt dat een mens niet op zichzelf maar op God ziet. Toen Davids oog rustte op al die pracht die hij had verzameld, kon hij zeggen: “Wij geven het *uit uw hand*” (1 Kron. 29:41). “Toen prees David de HERE ten aanschouwen van de gehele gemeente, en David zeide: Geprezen zijt Gij, HERE, God van onze vader Israël, van eeuwigheid tot eeuwigheid. Van U, o HERE, is de grootheid en de kracht, de heerlijkheid, de roem en de majesteit, ja, alles wat in de hemel en op de aarde is; van U is de heerschappij, o HERE, en Gij zijt als hoofd boven alles verheven. Want rijkdom en eer komen van U, en Gij heerst over alles; in uw hand is sterkte en kracht, en Gij hebt het in uw macht een ieder groot en sterk te maken. Thans loven wij U, o onze God, en prijzen wij uw heerlijke naam. *Wie toch ben ik*, en wat is mijn volk, dat wij in staat zouden zijn zulke vrijwillige gaven te schenken? Want *het komt alles van U*, en wij geven het U uit uw hand. Voorwaar, wij zijn vreemdelingen en bijwoners voor uw aangezicht, gelijk al onze vaders; als een schaduw zijn onze dagen op aarde, zonder hoop. HERE, onze God, al deze rijkdom die wij bijeengebracht hebben om U een huis te bouwen voor uw heilige naam, komt uit uw hand; U behoort het alles” (1 Kron. 29:10-16).

“Wie toch ben ik?” David was niets, en God was alles in allen. Als hij ooit de gedachte had gekoesterd dat hij God iets kon aanbieden, dan was dat nu wel verleden tijd. Het was alles van de Here, en Hij had in zijn genade David dat alles laten aanbieden. De mens kan nooit God tot zijn schuldenaar maken, hoewel hij dat altijd probeert. Psalm 50, Jesaja 1 en Handelingen 17 laten alle drie zien dat de mens, Jood of heiden, God altijd iets probeert te geven. Het antwoord van God is: “Indien Ik honger had, zou Ik het u niet zeggen” (Psalm 50:12). God moet de gever zijn, de mens de ontvanger. De apostel zegt: “Wie heeft Hem eerst gegeven?” (Rom. 11:35). De Heer wil graag iets aannemen van hen die hebben leren zeggen: “Wij geven het U uit Uw hand”, maar de eeuwigheid zal duidelijk maken dat God de grote Gever is. Gelukkig maar! Het is goed voor een arme, schuldige zondaar om God te erkennen als de Gever van alles - van leven, vergeving, vrede, heiligheid, eeuwige heerlijkheid. David was gelukkig dat hij aan het einde van zijn loopbaan zichzelf en zijn gaven kon verbergen achter de rijke overvloed van Gods genade! Het maakte hem gelukkig te weten dat de tempel, die Salomo zou bouwen, voor altijd een monument zou zijn van Gods grote barmhartigheid. Het huis zou te zijner tijd in volle heerlijkheid op zijn fundamenten worden opgebouwd; Gods heerlijkheid zou het huis vervullen.

Maar niemand mocht ooit vergeten dat het gebouwd was op die heilige plaats, waar het oordeel tot staan gebracht was door soevereine genade, die betoond werd in verbinding met het bloed van een onschuldig offerdier.

Als we denken aan de hemelse tempel, zien we eveneens de barmhartigheid triomferen over het oordeel. Vanuit de stralende heerlijkheid van het duizendjarig rijk zullen zowel Israël als de gemeente terugzien op het kruis, de plaats waar het oordeel tot staan werd gebracht en waar God in zijn barmhartigheid het fundament legde voor dat gebouw dat eeuwig zal schitteren tot lof en eer van God, de Gever van alles.

De samenzwering

We volgen David nu verder op de weg van zijn vernedering - een weg waar we de zonde en de bittere vruchten daarvan duidelijk zien. We hebben gezien hoe God in zijn genade David terugbracht van zijn dwaling met betrekking tot het bouwen van de tempel, en nu zien we hem als de gevangene van zijn eigen natuurlijke begeerten. Zo is de mens helaas - een arm, struikelend schepsel, dat voortdurend Gods genade nodig heeft. Iedere gelovige vindt eigenlijk wel iets van zijn eigen geschiedenis terug in het leven van David. Daarom is zijn geschiedenis voor ons van zoveel belang. Wie heeft nog nooit te kampen gehad met de kracht van het ongeloof, zoals David, toen hij vluchtte naar de koning van Gath? Of met verkeerde ideeën over het dienen van de Heer, zoals David, toen hij voortijdig een huis voor God wilde bouwen? Of met gevoelens van trots en zelfingenomenheid, zoals David, toen hij het volk ging tellen? Of met immorele begeerten, zoals David, in het geval van de Hethiet Uria? De genade die David ten deel viel, moet iedereen, die zijn eigen zwakheden kent, wel aanspreken.

Het gedeelte dat nu voor ons ligt, bevat veel belangrijke beginselen. De feiten zijn ongetwijfeld bekend, maar het zal nuttig zijn ze nauwkeurig te overwegen. Davids zonde leidde tot de samenzwering van Absalom. “In het daaropvolgende jaar, ten tijde, dat de koningen plegen ten strijde te trekken, zond David Joab uit en zijn knechten met hem, benevens geheel Israël, en zij vernietigden de Ammonieten en sloegen het beleg voor Rabba, *maar David bleef in Jeruzalem*” (2 Sam. 11:1). David bleef rustig thuis, in plaats van aan het hoofd van zijn leger uit te trekken. Dat gaf de vijand natuurlijk een open deur. Als iemand de plaats verlaat waar hij hoort en zich uit de strijd terugtrekt, maakt hij zichzelf zwak; hij heeft zijn wapenrusting afgelegd en zal ongetwijfeld door een pijl van de vijand worden getroffen. Als we voor de Heer werken, op welke manier dan ook, krijgt onze oude natuur geen kans; maar als we op onze lauweren gaan rusten, begint onze oude natuur te werken en voelen we de invloed van de dingen van buiten. We moeten daar ernstig over nadenken. De satan heeft voor mensen die stilzitten altijd iets kwaads te doen. David heeft dat aan den lijve ondervonden. Als hij met zijn leger in Rabba was geweest, zou zijn oog niet gevallen zijn op iets, wat de verdorvenheid van de oude mens actief maakte. Juist het feit dat hij thuisgebleven was, gaf de vijand een kans.

We moeten altijd op onze hoede zijn. De vijand is waakzaam. “Weest nuchter, waakt”, zegt de apostel, “uw tegenpartij, de duivel, gaat rond als een brullende leeuw en zoekt, wie hij zal kunnen verslinden” (1 Petrus 5:8). De satan wacht op een gelegenheid en als hij iemand vindt die niet bezig is met zijn taak, zal hij zo iemand zeker in het verderf proberen te storten. Het is gezond om ijverig met onze dienst bezig te zijn, in gemeenschap met God, want dan stellen we ons lijnrecht op tegenover de vijand. Maar als we niet op onze hoede zijn, zal hij ons gebruiken als instrumenten voor zijn eigen bedoelingen. Toen David tekort schoot om het leger van Israël te leiden, werd hij slaaf van zijn eigen lusten. Wat is dat diep droevig en wat een ernstige waarschuwing voor ons.

Als gelovigen zijn we onderworpen aan de kracht van de Geest, of aan de kracht van het vlees; het is altijd één van de twee. David liet zich leiden door de kracht van het vlees. “Ten tijde dat de koningen plegen ten strijde te trekken” rustte David in zijn huis, en de satan zette hem een lokaas voor, waartegen hij niet bestand was. En wat een smadelijke val maakte hij! Het was niet zomaar een misstap, nee, hij viel in een diepe put van moreel kwaad, van laagstaande verdorvenheid. Onze oude natuur moet geoordeeld worden, anders zullen we zeker schipbreuk lijden.

Het is opvallend hoever David ging in het kwaad dat hij bedreef. Nadat hij aan zijn natuurlijke begeerten heeft toegegeven, probeert hij Uria te gebruiken als middel om zelf niet in opspraak te komen. Zijn reputatie moet tot elke prijs gehandhaafd worden. Hij probeert het eerst vriendelijk, maar tevergeefs; hij voert de bedrogen en onteerde Uria dronken, maar dat helpt ook niet; tenslotte ver-

moordt hij hem door het zwaard van de Ammonieten. Wat een afschuwelijke gang van zaken! Dacht David werkelijk dat alles voorbij was, nu Uria uit de weg geruimd was? Was hij vergeten dat de ogen van de Heer al zijn kwaad gezien hadden? Het moet wel zo zijn dat zijn geweten bij deze gelegenheid verhard was. Anders zou hij er zeker voor teruggeschrokken zijn om na het bedrijven van overspel ook moord te begaan. Dan zou hij gebukt zijn gegaan onder het scherpe verwijt van Uria - dat David des te meer had moeten treffen omdat Uria het niet met opzet zo zei: "De ark en Israël en Juda vertoeven in tenten en mijn heer Joab en de knechten van mijn heer zijn in het veld gelegerd; zou ik dan naar mijn huis gaan" (2 Sam. 11:11). Wat een berisping voor David! De Heer en zijn volk waren in het veld strijdend met de onbesneden vijanden van Israël, maar David zat op zijn gemak thuis en gaf toe aan zijn natuurlijke verlangens. We mogen zeker zeggen dat David niet op elk moment van zijn leven zo gehandeld zou hebben. Maar wanneer het mensenhart gezwollen is van trots, of het oog verblind is door begeerte, wie zal dan zeggen hoever de verdorvenheid van de mens kan gaan? Maar gelukkig is er de God van alle genade, die in alle noden van zijn eigenzinnige kinderen kan voorzien. Als we er aan denken hoezeer God de zonde haat, dan bewonderen we des te meer zijn volmaakte genade tegenover de zondaar.

Maar al weet de Heer een zondaar terug te brengen, dat gaat nooit ten koste van zijn heiligheid. Over Davids huis spreekt Hij vanwege deze zonde een ernstig oordeel uit. Nathan wordt naar David toe gezonden om zijn geweten weer in het licht van Gods heiligheid te brengen. Ons geweten functioneert alleen goed in Gods nabijheid. Pas dan houden we op te proberen allerlei uitvluchten te verzinnen. Toen David hoorde dat zijn misdadig plan ten opzichte van Uria geslaagd was, zei hij: "Bekommer u hierover niet, want het zwaard verteert nu eens dezen, dan weer genen" (vs. 25). Hij dacht zo de hele zaak te kunnen sussen, maar Gods oog keek dwars door de ongevoeligheid van Davids hart en geweten heen. "Het zwaard verteert nu eens dezen, dan weer genen". Inderdaad, de oorlog heeft zijn wisselvalligheden, maar daarmee is Gods heiligheid niet voldaan. Nee, alles moest aan het licht komen. Wij zouden het misschien verstandiger vinden om de bestraffing van een zo hooggeplaatst persoon aan het oog van de mensen te onttrekken, maar zo doet God niet. Hij laat, door het oordeel uit te oefenen temidden van zijn volk, zien, dat Hij met het kwaad geen gemeenschap heeft.

David maakt echter bij dit alles een buitengewoon ongevoelige indruk. Zelfs toen Nathans aangrijpende gelijkenis hem had laten zien hoezeer hij zich misdragen had, nam hij het toch niet ter harte, al was hij verontwaardigd over het egoïstische gedrag van de rijke man: "Toen ontbrandde de toorn van David zeer tegen die man en hij zeide tot Nathan: Zo waar de HERE leeft: de man die dit gedaan heeft, is een kind des doods" (2 Sam. 12:5). Zo sprak hij, zonder dat hij het wist, het oordeel over zichzelf uit; toch voelde hij zijn eigen zonde nog niet. Daarop sprak de profeet de schokkende woorden: "Gij zijt die man!" Wat een ontdekking! Nu probeerde David zichzelf niet meer te handhaven. "*Ik heb tegen de Here gezondigd*" (vs. 13), is de bekentenis die van zijn lippen komt.

In zijn berouw sprak hij de woorden van Psalm 51 uit, toen hij in het stof lag, in het diepe bewustzijn van zijn eigen nietigheid tegenover de Heer. "Wees mij genadig, o God, naar uw goedertierenheid, delg mijn overtredingen uit naar uw grote barmhartigheid" (Ps. 51:3). David nam weer de toevlucht tot Hem die hem nooit had teleurgesteld. Hij legde zijn zware last neer voor Gods goedertierenheid en grote barmhartigheid - de enige plaats waar zijn gekwelde geest rust kon vinden. Hij voelde dat zijn zonde zo afschuwelijk was, dat alleen Gods barmhartigheid die kon uitdelgen.

Maar David wenste niet alleen vergeving van zijn zonden. Hij had meer nodig: hij moest van binnen gereinigd worden van de verontreinigende macht van de zonde zelf. "*Was mij geheel* van mijn ongerechtigheid, reinig mij van mijn zonde" (Ps. 51:4). De apostel zegt: "Als wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig om ons de zonden te vergeven *en ons te reinigen van alle ongerechtigheid*" (1 Joh. 1:9). Gereinigd worden is meer dan vergeving van zonden; en David wilde zowel het eerste als het laatste. Beide ontvangen we alleen als we onze zonden belijden.

Het is veel moeilijker onze zonden te belijden dan om maar zo in het algemeen om vergeving te vragen. Het is gemakkelijk om de Heer om vergeving te vragen, maar het helpt niets als we onze zonden niet concreet opsommen en ze niet bij de naam te noemen. Daarna is het een zaak van eenvoudig geloof te weten dat onze zonden vergeven zijn. David beleed zijn zonden. "Want ik ken mijn overtredingen, mijn zonde staat bestendig vóór mij. Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd, en

gedaan wat kwaad is in uw ogen, opdat Gij rechtvaardig blijkt in uw uitspraak, zuiver in uw gericht” (Ps. 51:5-6). Dat was ware zelfveroordeling. David deed geen poging de zaak te verbloemen, of de schuld aan de omstandigheden te geven. Hij sprak niet over mensen; we lezen alleen “*ik*” en “*U*”; ik, een zondaar, en U, de God van de waarheid. “God is waarachtig maar ieder mens leugenachtig” (Rom. 3:4). Het geheim van waar herstel bestaat in het innemen van onze juiste plaats, als zondaars, in het licht van God. Dat zet de apostel uiteen in Rom. 3. Als wij ons zo bewust worden van onze eigen verdorvenheid, ontdekken we hoe God in zijn soevereine genade een volmaakte gerechtigheid bewerkt voor de schuldige zondaar.

David leerde innerlijk de waarheid die later in Rom. 3 uiteengezet is. Ook hij had zich laten leiden door zijn oude natuur. “Zie, in ongerechtigheid ben ik geboren, in zonde heeft mijn moeder mij ontvangen” (Ps. 51:7). Dat is wel het absolute dieptepunt. In zonde ontvangen! Kan daar nog iets goeds van komen? Geen sprake van.

“Zie, Gij wilt waarheid in het verborgene” (vs. 8). God wenst waarheid. Wat kon David dus anders doen dan alles belijden? Want dat was de waarheid aangaande hemzelf. Alleen door het kostbare bloed van Christus kon in zijn nood voorzien worden. “Ontzondig mij met hysop, dan ben ik rein, was mij, dan ben ik witter dan sneeuw” (vs. 9). David werpt zich als een hulpeloze zondaar in de armen van Gods verlossende liefde. Dat was het beste wat hij kon doen. Alleen God kan een zondaar reinigen, en hem geschikt maken voor zijn tegenwoordigheid. “doe mij blijdschap en vreugde horen, laat het gebeente dat Gij verbrijzeld hebt, weer jubelen” (vs. 10). God moet alles doen - het geweten van David reinigen, hem weer blijdschap en vreugde doen horen, zijn mond openen, zodat hij overtreders Gods wegen kan leren, hem een rein hart scheppen, hem de blijdschap over zijn heil hergeven, hem door zijn Geest ondersteunen, hem reinigen van bloedschuld. Gods genade had overwonnen.

Toch moest David de bittere vruchten van zijn zonden plukken. Zo is het altijd. “Wat een mens zaait, dat zal hij ook oogsten” (Gal. 6:7). God kan in zijn genade vergeving schenken, maar de gevolgen van de zonde zullen niet uitblijven. In Davids leven blijkt dat duidelijk. Zijn zonde was hem vergeven, hij was gewassen en hersteld. Toch moest hij de ernstige woorden horen: “Nu dan, het zwaard zal van uw huis nimmermeer wijken, omdat gij mij hebt veracht, en de vrouw van de Hethiet Uria genomen hebt” (2 Sam. 12:10). Let u erop dat er staat: “Gij hebt *Mij* veracht”. David had zijn zonde proberen te verbergen door Uria uit de weg te ruimen, maar hij vergat daarbij het alziend oog van Jahweh en de eer van zijn heilige naam. Was dat niet het geval geweest, dan zou hij niet in de zonde zijn gevallen. Het besef van Gods tegenwoordigheid kan ons van zondigen weerhouden - maar wij worden maar al te vaak meer beïnvloed door de aanwezigheid van onze medemens dan door Gods tegenwoordigheid. “Ik stel mij de HERE bestendig voor ogen; omdat Hij aan mijn rechterhand staat, wankel ik niet” (Ps. 16:8). “Het zwaard zal van uw huis nimmermeer wijken” (2 Sam. 12:10). Een schrille tegenstelling met de schitterende beloften die David in hoofdstuk 7 kreeg, en toch is het dezelfde stem. De toon is echter heel anders. God is niet alleen genadig, maar ook heilig. “Gij zult niet sterven, ofschoon gij door deze daad de vijanden des HEREN zeer hebt doen lasteren, - de zoon echter, die u geboren is, zal sterven” (2 Sam. 12:13-14). En dat was pas het begin. David mocht vasten, bidden, zich vernederen, in het stof liggen, maar het kind moest sterven; het oordeel moest zijn loop hebben. Het zwaard van de mensen verteert nu eens dezen, dan weer genen; maar Gods zwaard treft de schuldige. Voor God kan niets verborgen blijven. En toch, hoeveel genade blijkt ook hier weer! Bathseba wordt de moeder van Salomo, die op de troon zat in de meest glansrijke periode van Israël, en haar naam komt voor in het geslachtsregister van de Heer Jezus. De donkerste periode uit Davids leven wordt door Gods hand het middel om de rijkste zegeningen te geven. Gods genade schittert tegen een donkere achtergrond. Geprezen zij de God van alle genade, die ons onze zonden vergeeft, ons herstelt, meelijdt met onze zwakheden en ons ten slotte de overwinning schenkt door Hem die ons liefheeft!

Hoe moet David zich gevoeld hebben als zijn oog later op zijn Salomo rustte, “de vreedzame”, - zijn Jedidjah, “de geliefde van Jahweh!” Hij zal gedacht hebben aan zijn eigen vernederende val, en tevens aan Gods genade. En gaat het ons ook niet net zo? Ook onze geschiedenis is een geschiedenis van vallen en opstaan - maar we zijn dankbaar dat God alles met zijn genade zal bekronen.

Aan het einde van hoofdstuk 12 betreedt David het slagveld weer; dáár hoorde hij ook. “Daarop vergaderde David al het krijgsvolk, trok naar Rabba en nam het stormenderhand in. ... De bevolking die erin was, liet hij naar buiten brengen en hij legde ze onder zagen, ijzeren pinnen en ijzeren bijlen; ook liet hij hen overbrengen naar de tichelwerken. Evenzo deed David met alle steden der Ammonieten. Hierop keerde David met al het volk naar Jeruzalem terug” (vs. 29-31).

En dan begint Davids ellende, de vervulling van wat de profeet gezegd had, namelijk, dat het zwaard van zijn huis niet zou wijken. Hoofdstuk 13 verhaalt ons twee van de meest afschuwelijke gebeurtenissen die ooit in een familie hebben plaatsgevonden. Davids zoon Amnon onteert de zuster van Absalom, en Absalom vermoordt Amnon en vlucht naar Gesur, waar hij drie jaar blijft. David laat hem terugkeren, in strijd met het duidelijke gebod van de wet. Zelfs al zou hij slechts een doodslager geweest zijn, dan nog had hij in een vrijstad moeten blijven; maar hij was een moordenaar. En toch neemt David hem aan, iets wat alleen uit zijn vaderlijke gevoelens voortkwam. Van belijdenis, van oordeel, van verzoening was geen sprake. “En de koning kuste Absalom” (14:33). Ja, de koning kuste de moordenaar in plaats van de handelen naar de wet van de God van Israël. En de gevolgen bleven niet uit. “Hierna schafte Absalom zich een wagen en paarden aan, benevens vijftig mannen die voor hem uit moesten lopen” (15:1). Dat was de volgende stap. Davids misplaatste vriendelijkheid maakte de weg vrij voor Absaloms openlijke opstand. Wat een verschrikkelijke waarschuwing! Dat is het resultaat van liefderijk omgaan met het kwaad; we zullen daarvan zelf de wrange vruchten moeten plukken.

Maar laten we eens zien hoe Absalom te werk ging. Hij begon ermee bij de Israëlieten een verlangen wakker te roepen. “Geregeld ging Absalom des morgens vroeg aan de kant van de weg naar de poort staan. Dan riep Absalom ieder toe, die een rechtsgeding had en tot de koning wilde gaan om recht, en vroeg: Uit welke stad zijt gij? Als hij dan antwoordde: Uw knecht komt uit deze of die stam van Israël, dan zeide Absalom tot hem: Zie, uw zaken zijn goed en recht, maar van de zijde des konings is er niemand die naar u luistert. Ook zeide Absalom: Stelde men mij maar als rechter in het land aan! Dan zou ieder die een geding of een rechtszaak heeft, tot mij komen, en ik zou hem recht verschaffen. Wanneer iemand naderde om zich voor hem neer te buigen, dan strekte hij zijn hand uit, greep hem en kuste hem. Op deze wijze deed Absalom met alle Israëlieten die om recht tot de koning kwamen, en zo stal Absalom het hart der mannen van Israël” (2 Sam. 15:2-6).

De satan roept meestal eerst een verlangen wakker, en vervult dat dan met iets dat hijzelf geeft. In het hart van hen die volkomen tevreden met David waren, was geen plaats voor Absalom.

Dat is iets heel moois, dat we op onszelf kunnen toepassen als het gaat om onze verhouding tot Christus. Als we van Hem vervuld zijn, is er geen ruimte voor iets of iemand anders. Dat ontstaat als de satan bepaalde behoeften bij ons kweekt, die hij dan met iets van hemzelf bevredigt. Maar van zijn lokaas gaat geen enkele bekoring uit als wij aan de Heer genoeg hebben.

Absalom echter stal het hart van de mannen van Israël. Door allerlei vleierijen deed hij een aanval op de plaats die David in hun gedachten en gevoelens innam. Hij had een goed voorkomen, en daardoor nam hij velen voor zich in. “Nu was er in geheel Israël niemand die zo zeer om zijn schoonheid te prijzen viel als Absalom. Van de voetzool af tot de hoofdschedel toe was er geen gebrek aan hem” (2 Sam. 14:25). Maar zijn knappe verschijning en vleierijen hadden geen invloed op hen die in Davids directe omgeving waren. Toen de boodschapper kwam met het bericht: “De mannen van Israël hebben Absaloms partij gekozen”, werd het duidelijk wie er aan Davids kant stond. “Daarop sprak David tot al zijn dienaren die te Jeruzalem bij hem waren: Staat op, laten wij vluchten ... De dienaren van de koning zeiden tot hem: Zoals mijn heer de koning verkiest, zie hier zijn uw dienaren! ... De koning dan ging heen en al het volk volgde hem op de voet; bij het Verre Huis bleven zij staan en al zijn dienaren trokken langs hem heen, benevens alle Keretieten en alle Peletieten. Ook alle Gatieten, zeshonderd man, uit Gat afkomstig, die zich bij hem hadden aangesloten, trokken langs de koning heen ... Het gehele land weende luid, toen al het volk voorbijtrok; de koning stak de beek Kidron over en al het volk trok in de richting van de woestijn” (2 Sam. 14-18; 23).

Er waren dus velen die te veel van David hielden om onder Absaloms invloed te kunnen raken. Zij die bij David geweest waren in de tijd van zijn ballingschap, bevonden zich ook in deze moeilijke tijd dicht bij hem. “David nu besteede de helling van de Olijfberg, en weende onder het voortgaan,

het hoofd omhuld en barrevoets; en allen die bij hem waren, hadden het hoofd omhuld en trokken al wenende voort” (2 Sam. 15:30).

Dit is een ontroerend gedeelte. Davids gezindheid komt in geen enkele periode van zijn leven mooier tot uiting dan tijdens deze samenzwering. Ook de toewijding van zijn volk is aangrijpend. Zijn *persoon* trok hen aan, niet zijn ambt. David had zijn volgelingen niets anders aan te bieden dan het deel hebben aan zijn verwerping; maar toch was er in hem iets dat hen, die hem kenden, aantrok en te allen tijde aan hem verbond. Zij konden met hem wenen, evenals ze met hem overwinningen konden behalen. Luistert u eens naar zo iemand die David oprecht liefhad: “Maar Ittai antwoordde de koning: Zo waar de HERE leeft, en zo waar mijn heer de koning leeft, overal waar mijn heer de koning zal zijn, ten dode of ten leven, daar zal voorzeker uw dienaar zijn” (2 Sam. 15:21). Wat er ook zou gebeuren, hij zou bij David blijven.

In deze hoofdstukken valt de berustende houding van David op. Toen Zadok zich met de ark bij de stoet wilde aansluiten, zei hij: “Breng de ark Gods weer naar de stad; indien ik genade vind in de ogen des HEREN, dan zal Hij mij doen terugkeren en mij haar en haar plaats doen weerzien. Indien Hij echter aldus spreekt: Ik heb geen welgevallen aan u, - hier ben ik, Hij doe met mij zoals goed is in zijn ogen” (2 Sam. 15:25-26).

Toen de Benjaminit Simeï hem begon te vloeken en met stenen naar hem begon te gooien, vroeg Abisaï toestemming om hem het hoofd af te slaan, maar David antwoordde: “Maar de koning sprak: Wat heb ik met u te doen, zonen van Seruja? Laat hem mij maar vervloeken! Wanneer de HERE tot hem zegt: vervloek David, - wie zal dan zeggen: waarom doet gij dat?” (2 Sam. 16:10). Kortom, David boog ootmoedig het hoofd voor wat God beschikte. Hij beseftte ongetwijfeld dat hij slechts de vruchten van zijn eigen zonde plukte, en dat aanvaardde hij. In elke omstandigheid zag hij Gods hand, en Hem erkende hij ootmoedig en nederig. Voor hem ging het niet om Simeï, maar om de Heer. Abisaï zag alleen de man, en daarom wilde hij met hem afrekenen: net zoals Petrus later zijn geliefde Meester wilde verdedigen tegen de moordenaarsbende die Hem wilde arresteren. Maar de Heer Jezus was onderworpen aan de Vader. “De drinkbeker die de Vader mij te drinken gegeven heeft, zou ik die niet drinken?” (Joh. 18:11). Dat stelde Hem in staat alles door te maken. Achter het instrument zag Hij God; achter de drinkbeker zag Hij de hand die hem gevuld had. Het was onbelangrijk of Judas, Herodes, Kajafas of Pilatus voor Hem stonden; in alles kon Hij zeggen: “De drinkbeker die *de Vader* mij te drinken gegeven heeft”.

Er is misschien wel niets waarin wij ons zo vaak vergissen als Gods leiding in onze dagelijkse omstandigheden. Wij kijken veel te gauw naar secundaire oorzaken; we beseffen niet dat God in alles de hand heeft. Daarom kan de satan overwinningen op ons behalen. Wat zou het een verschil maken als we zouden beseffen dat ons van morgen tot avond niets overkomt waarin God zijn hand niet heeft! Mensen en dingen zijn dan slechts instrumenten in de hand van de Vader. Dan zullen we niet met een Abisaï zeggen: “Waarom vervloekt deze dode hond mijn heer de koning? Laat mij toch naar de overkant gaan en hem het hoofd afhouden” (2 Sam. 16:9); en evenmin zullen we dan als Petrus ons zwaard trekken in een opwinding die alleen maar uit onze oude natuur voortkomt.

De geschiedenis van de samenzwering stelt niet alleen Davids onderworpenheid aan het licht, maar ook de verknochtheid van zijn vrienden aan David. Zijn helden bevonden zich aan zijn linker- en aan zijn rechterkant, en deelden de scheldwoorden en de vervloekingen van Simeï met hem. Zij waren met hem in zijn schuilplaats geweest, met hem op de troon, in het veld, en ze deelden nu ook in zijn vernedering.

Dan komen Sobi en Barzillai hem en zijn mannen royaal bedienen (17:27). De gezindheid van veler hart wordt in deze tijd openbaar. Het wordt duidelijk wie David liefhadden om wie hij was, en ongetwijfeld heeft hem dat goed gedaan.

Bij één persoon moeten we iets langer stilstaan, en dat is Mefiboseth, de zoon van Jonathan.

Nauwelijks had David de troon bestegen, of hij sprak de woorden uit: “Is er soms nog iemand over van het huis van Saul? Dan wil ik hem *de goedgunstigheid Gods* bewijzen” (2 Sam. 9:3). Wat een woorden! Saul was zijn onverzoenlijke vijand geweest. Maar David kon, nu hij eenmaal op de troon zat, en Gods genade zo rijkelijk ondervonden had, het verleden vergeten en niet alleen zijn eigen goedgunstigheid, maar de goedgunstigheid van God bewijzen.

Welnu, Gods goedgunstigheid komt vooral tot uitdrukking in zijn houding tegenover zijn vijanden. “Toen wij vijanden waren, zijn wij met God verzoend door de dood van zijn Zoon” (Rom. 5:10). Zo was ook Davids goedgunstigheid die hij aan een lid van het huis van Saul wilde bewijzen. “En Mefiboset, de zoon van Jonatan, de zoon van Saul, kwam bij David, wierp zich op zijn aangezicht en boog zich neer. ... Daarop sprak David tot hem: Vrees niet, want ik zal u voorzeker trouw bewijzen ... en gij zult geregeld aan mijn tafel eten. Toen boog hij zich neer en zeide: Wat is uw knecht, dat gij u bekommert om een dode hond, als ik ben? (2 Sam. 9:6-8). Hier hebben we een prachtig voorbeeld van Gods goedgunstigheid, en we zien tevens de reden waarom Mefiboseth zo verknocht was aan David. Hoewel hij als een vijand of een dode hond niets meer van David te verwachten had, was hij toch in genade aangenomen, en mocht hij eten aan de tafel van de koning.

Maar Mefiboseth had een trouweloze knecht, die, om er zelf beter van te worden, de koning een verkeerde voorstelling van zaken gaf. We lezen in de eerste verzen van hoofdstuk 16 hoe Ziba vriendelijkheid voorwendde jegens David, en hoe hij Mefiboseth zwart maakte om in het bezit van zijn land te komen. Hij maakte misbruik van het lichaamsgebrek van zijn meester om hem te bedriegen en verdacht te maken. Wat een droevige situatie! Maar de waarheid kwam aan het licht en de onheus bejegende Mefiboseth werd volkomen van elke blaam gezuiverd. Toen David terugkeerde en de ellende voorbij was, en Absalom van het toneel verdwenen was, “was Mefiboset, de zoon van Saul, de koning tegemoet gekomen. Hij had zijn voeten en zijn baard niet verzorgd en zijn klederen niet gewassen van de dag af, dat de koning weggegaan was, tot op de dag dat hij behouden terugkwam” (2 Sam. 19:24).

Dat was het getuigenis dat de Heilige Geest van deze trouwe man gaf. Zolang David weg was, treurde Mefiboseth; een prachtig beeld van de houding van een gelovige in deze tijd, nu zijn Meester afwezig is. Als ons hart meer naar Hem uitgaat, verliezen ook de aardse dingen steeds meer hun betekenis. Als wij onze Meester liefhebben, verlangen we dan niet Hem te zien? Zou dat dan ook niet een geweldige invloed op ons gedrag moeten hebben?

Toen David aan Mefiboseth vroeg: “Waarom zijt gij niet met mij meegegaan, Mefiboset?”, kon hij naar waarheid antwoorden: “Hij antwoordde: Mijn heer de koning, mijn dienaar heeft mij bedrogen. Want uw knecht dacht: Ik zal de ezel zadelen, en daarop rijden en met de koning meegaan; uw knecht is immers verlamd. Hij heeft uw knecht bij mijn heer de koning belasterd. Maar mijn heer de koning is als een engel Gods; doe daarom, wat u goeddunkt. Ofschoon mijn gehele familie van mijn heer de koning slechts de dood te wachten had, hebt gij uw knecht opgenomen onder hen die aan uw tafel eten. Wat voor recht zou ik dan nog hebben, hoe zou ik dan nog op de koning een beroep mogen doen?” (19:26-28). Hieruit sprak alleen maar oprechte trouw. Ongeveinsde toewijding kan niet verborgen blijven. Het contrast tussen Ziba en Mefiboseth is haarscherp: de eerste was op de erfenis uit; de tweede wilde alleen maar bij de koning zijn. Toen David dan ook zei: “Waarom zoudt gij nog meer woorden spreken? Ik beveel: gij en Ziba delen het bouwland”, toonde Mefiboseth direct in welke richting zijn wensen en gedachten gingen; hij antwoordde: “*Hij mag ook alles nemen*, nu mijn heer de koning behouden naar zijn huis is teruggekeerd” (vs. 29-30). Het ging Mefiboseth alleen om David. Hoe kon hij dan het land delen met Ziba? Dat was onmogelijk! De koning was teruggekeerd; dat was voor hem voldoende. Bij David te zijn, was veel beter dan de hele erfenis van het huis van Saul. “Hij mag ook *alles* wel hebben”. Mefiboseth verlustigde zich zozeer in de persoon van de koning, dat hij zonder moeite alles kon opgeven waarvoor Ziba zo’n kromme weg had bewandeld.

Zo is het ook met hen die Gods Zoon liefhebben. Het vooruitzicht dat Hij komen zal, doet onze liefde voor de dingen van de wereld verkoelen. Het gaat er niet meer om wat wel en niet mag; iemand die Christus liefheeft denkt niet in deze termen. Als we naar de Heer Jezus uitzien, hebben we voor iets anders geen aandacht meer, dan concentreren we ons op Hem. Ook de vijand weet dat, en daarom wil hij juist deze hoop bij ons doen verflauwen. Hij tracht ons er toe te brengen, die schriftgedeelten, die op de komst van Christus betrekking hebben, te verwaarlozen. Lange tijd is bijvoorbeeld het boek Openbaring beschouwd als een boek dat met zo’n waas van geheimzinnigheid omgeven was, dat bijna niemand het zou kunnen begrijpen. En nu dat boek de laatste tijd wel wordt bestudeerd, heeft de satan zijn uiterste best gedaan de meest vreemde interpretaties naar voren te brengen. Eenvoudige gelovigen komen er daardoor vaak niet toe het boek ter hand te nemen.

Tegen al dit kwaad is maar één remedie, namelijk *een oprechte liefde voor de verschijning van de Heer Jezus*. Als deze liefde minder wordt, ontstaat er onherroepelijk een sfeer waarin geschillen de overhand hebben, en de satan zijn kans krijgt.

Het is niet mijn bedoeling om verder op de details van de samenzwering van Absalom in te gaan. Hij kreeg zijn verdiende loon, al heeft zijn dood David zeer bedroefd. Absalom is bovendien een type van de grote profetische figuur, die, zoals David zegt, “zich door slinkse streken van het koningschap zal meester maken” (Dan. 11:21). Het bestuderen hiervan en van vele andere belangwekkende punten laat ik graag aan de lezer zelf over. Er is geen tijd geweest waarin het bestuderen van het Woord zozeer nodig was als juist nu. Er zijn zoveel tegenstrijdige meningen en ongegronde theorieën, en eenvoudige gelovigen weten vaak niet meer waar ze aan toe zijn. God zij geprezen dat zijn Woord in heldere eenvoud voor ons ligt, en dat we daarin de eeuwige bron van waarheid vinden, de onveranderlijke normen waardoor alles beoordeeld moet worden. Alles wat we nodig hebben, is dat we ons volkomen daaraan onderwerpen. “Als uw oog eenvoudig is, zal uw hele lichaam verlicht zijn” (Matt. 6:22).

Davids danklied en zijn laatste woorden

In 2 Sam. 22 lezen we Davids prachtige danklied. Het hoofdstuk loopt parallel met Psalm 18. Door David spreekt de Geest van Christus, die de dood overwonnen heeft “door de kracht van Gods sterkte” (Efeze 1:19). Het opschrift (vs. 1) vertelt ons dat David dit lied geschreven heeft “ten dage dat de Here hem verlost had uit de greep van al zijn vijanden en uit de greep van Saul”. David verhaalt dankbaar wat God voor hem gedaan heeft, maar toch op zo’n manier dat onze gedachten als vanzelf bepaald worden bij de strijd die de Heer Jezus moest doormaken. Zo’n strijd zal er nooit meer plaatsvinden; zo’n overwinning zal er nooit meer behaald worden, met zulke buitengewone resultaten. Allereerst de verheerlijking van God en zijn Christus; daarna het heil van de gemeente; het herstel en de zegen van de stammen van Israël; de bevrijding van de schepping van de heerschappij van de satan, van de vloek van God en van de slavernij der vergankelijkheid. Alles spande tegen de Heer Jezus samen, maar Hij overwon. “Voorwaar, baren des doods hadden mij omvangen en stromen van verderf hadden mij overvallen, banden van het dodenrijk hadden mij omgeven, valstrikken van de dood lagen op mijn weg. Toen het mij bang te moede was, riep ik de HERE aan; tot mijn God riep ik. En Hij hoorde mijn stem uit zijn paleis, mijn hulpgeroep klonk in zijn oren” (2 Sam. 22:5-7). Ogenschijnlijk was dat zwakheid, maar in werkelijkheid kracht. Degene die verslagen leek, werd overwinnaar. “Want al is hij ook in zwakheid gekruisigd, toch leeft hij door Gods kracht” (2 Kor. 13:4). Toen Hij zijn offerbloed had gestort, gaf Hij Zich over aan de Vader, die Hem door de eeuwige Geest uit de doden opwekte. Hij bood geen weerstand, maar Hij liet zich verdrukken, en zo deed Hij de macht van de vijand te niet. Satan gebruikte de mensen om Hem aan het kruis te nagelen, in een graf te leggen en dit te verzegelen, om te voorkomen dat Hij zou opstaan. Maar Hij is opgestaan. “Hij heeft de overheden en gezaghebbers ontwapend” (Kol. 2:15). Hij betrad het terrein van de vijand alleen om hem openlijk ten toon te stellen.

In de 2 Sam. 22:8-20 zien we hoe God ingrijpt ten gunste van zijn rechtvaardige dienstknecht. De geïnspireerde psalmist bedient zich hier van prachtige en indrukwekkende beeldspraak: “Toen dreunde en beefde de aarde, de grondvesten van de hemel sidderden en daverden, omdat Hij in toorn ontbrand was. ... Hij neigde de hemel en daalde neder, donkerheid was onder zijn voeten, Hij reed op een cherub en vloog, Hij verscheen op de vleugels van de wind. En Hij stelde het duister tot een beschutting rondom Zich: duistere wateren, wolkengevaarten. ... De HERE deed de donder uit de hemel weerklinken, de Allerhoogste verhief zijn stem. Hij schoot pijlen en verstrooide hen, bliksemen en bracht hen in verschrikking. Toen werden de beddingen der zee zichtbaar, de grondvesten der wereld kwamen bloot door het dreigen van de HERE, vanwege het blazen van de adem van zijn neus. Hij reikte van omhoog, greep mij, trok mij op uit grote wateren ...”

De toorn van de Almachtige, de donder van zijn kracht, het trillen van de grondvesten van de schepping, de artillerie van de hemel - dat alles gaat de menselijke verbeeldingskracht te boven. De Heer Jezus kon triomferen over de satan, de dood en de hel omdat Hij aan de eisen van Gods gerechtigheid voldaan had. Hierin bestaat de vrede en de vreugde van de zondaar. Het zou niet baten als we wisten dat de almachtige God de satan had overwonnen, een schepsel uit zijn eigen schep-

ping. Maar te weten dat Hij, als vertegenwoordiger van de mens, als plaatsvervanger van de zondaar, de overwinning heeft behaald, dat geeft ons een onuitsprekelijke vrede. En juist dat is het evangelie. De apostel zegt dat “Hij (Christus) overgegeven is om onze overtredingen en opgewekt om onze rechtvaardiging” (Rom. 4:25). Zijn opstanding is het bewijs dat God volkomen bevredigd is. De Heilige Geest stelt Hem in het evangelie voor als degene die opgestaan en naar de hemel gegaan is en die nu in de hemel aan Gods rechterhand zit. En zo ontnemt Hij aan het hart van de gelovige elke twijfel, angst of aarzelings. De Heer is waarlijk opgestaan! In 1 Kor. 15 spreekt de apostel hier uitgebreid over.

In de verzen 21 t/m 25 zien we waarom Jahweh voor zijn dienstknecht tussenbeide kwam. Uit deze verzen blijkt dat we in dit hele gedeelte moeten denken aan Iemand die groter was dan David. David kon niet zeggen: “De HERE deed mij naar mijn gerechtigheid, naar de reinheid mijner handen vergold Hij mij, want ik heb de wegen des HEREN gehouden en ben niet goddeloos afgeweken van mijn God. Want al zijn verordeningen stonden mij voor ogen en van zijn inzettingen week ik niet af, maar ik was onberispelijk voor Hem, en wachtte mij voor ongerechtigheid. De HERE heeft mij vergolden naar mijn gerechtigheid, naar mijn reinheid vóór zijn ogen”.

Wat een verschil met Psalm 51. Daar lezen we: “Wees mij genadig o God, naar uw goedertierenheid, delg mijn overtredingen uit naar uw grote barmhartigheid” (vs. 3). Dit was de taal van een gevallen zondaar, en zo voelde David zich. Hij durfde niet te spreken van zijn gerechtigheid, die als een wegwerpelijke kleed was; hij had slechts de poel van vuur te verwachten op grond van wat hijzelf was.

De taal van dit hoofdstuk paste daarom alleen in de mond van Christus. “Hem, die geen zonde gekend heeft, heeft Hij voor ons tot zonde gemaakt, opdat wij zouden worden gerechtigheid van God in hem” (2 Kor. 5:21).

Davids danklied besluit met een prachtige toespeling op de heerlijkheid van de toekomst “Vreemden ... gehoorzaamden mij”. “Ik loof U, o Here, onder de volken” (2 Sam. 22:45-50). Zo worden wij langs de weg geleid die bij het kruis begint en bij het koninkrijk eindigt. Hij, die in het graf gelegen heeft, zal straks op de troon zitten. Dan zal zowel in de hemel als op de aarde de heerlijkheid van de verlossing waarachtig gevierd worden, omdat de Verlosser verhoogd zal zijn en de verlostten volmaakt en eeuwig gelukkig.

In Davids laatste woorden zien we dat hij, evenals de andere dienstknechten van God, in Hem zijn veilige toevlucht vond. Zijn hele leven door had David geleerd dat alleen Gods genade in zijn noden kon voorzien; en aan het eind van zijn leven spreekt hij daar duidelijk over, zowel in zijn danklied als in zijn laatste woorden. Davids laatste woorden ontlenen hun kracht hieraan, dat hij wist welke eisen God aan een heerser stelt. “Een rechtvaardige heerser over de mensen, een heerser in de vreze Gods, hij is als het morgenlicht” (2 Sam. 23:3-4). Hij moet rechtvaardig zijn; dat verlangt God. En wie onder de menselijke heersers komt daaraan toe? Zo iemand zullen we in de gehele wereldgeschiedenis niet aantreffen.

Psalm 82 laat ons zien welke eisen God stelt aan hen die gezag bekleden. “God staat in de vergadering der goden, Hij houdt gericht temidden van de goden” (vs. 1). Wat vindt Hij daar? Gerechtigheid en vrees voor zijn Naam? Verre van dat. “Hoe lang zult gij onrechtvaardig richten en de goddelozen gunst bewijzen?” (vs. 2). Zo is de mens. “Zij weten niets en begrijpen niets, in duisternis wandelen zij rond; alle grondvesten der aarde wankelen” (vs. 5). Wie kan er nog uitkomst brengen in zo’n trieste situatie? “Sta op, o God, richt de aarde, want Gij bezit alle volken” (vs. 8). Alleen de Heer Jezus is in staat naar Gods gedachten te regeren, en Psalm 72 schildert ons hoe zijn regering zal zijn. “Hij richtte uw volk met gerechtigheid, uw ellendigen met recht ... Hij verschafte recht de ellendigen van het volk; Hij redde de arme maar verbrijzelde de verdrukker” (Ps. 72:2, 4). “Hij zij als de regen die neerdaalt op het grasland, als de regenbuien die de aarde besproeien” (vs. 6). Kortom, de hele Psalm spreekt van het duizendjarig vrederijk van de Zoon des mensen, en het zal u opvallen dat Davids laatste woorden volkomen met de geest daarvan in overeenstemming zijn. “Hij is als het morgenlicht bij het opgaan der zon, een morgen zonder wolken: door de glans na de regen spruit jong groen uit de aarde” (2 Sam. 23:4). Dat is verfrissend en verkwikkend. Die “morgen zonder wolken” hebben we nog in het vooruitzicht. Dan zal ook de schepping delen in de verlossing.

David zelf heeft niet aan Gods eisen beantwoord; hij heeft dat zelf beseft: “Maar niet alzo mijn huis bij God!” (vs. 5). Als mens noch als koning was hij wat hij had moeten zijn. En daarom was Gods genade zo kostbaar voor hem. Hij keek in de spiegel van Gods volmaakte wet en zag daarin zijn eigen onvolkomenheid. Maar hij zag dat God een “eeuwig verbond had gegeven, geordend in *alles* en *verzekerd*”, en daarin rustte hij vol vertrouwen. Davids huis was niet in alles geordend, maar Gods verbond wél, en daarom kon David zeggen: “Want al mijn heil en alle welbehagen, zou Hij die niet laten uitspruiten?” (2 Sam. 23:5). Hij had geleerd om van zichzelf en zijn huis af te zien en alleen oog te hebben voor God en zijn eeuwige verbond van Genade.

Het is iets heerlijk als God *alles* voor ons betekent! Dan is Hij niet alleen degene die onze tekorten aanvult, maar ons alles! Veel mensen vertrouwen op God wat hun eeuwig heil betreft, maar niet in de kleine dingen van het leven; en toch wordt God juist daarin verheerlijkt. Niets is Hem te gering!

Maar in hoofdstuk 23 vinden we ook nog iets over de helden van David en het is interessant om dit te zien in verbinding met Gods verbond. David was door twee dingen bemoedigd en versterkt: door Gods trouw en door de toewijding van zijn dienstknechten. Ook de apostel Paulus voelde zich hierdoor gesterkt. In de tweede brief aan Timotheüs kijkt hij naar de toestand om zich heen; hij ziet het “grote huis”, dat zeker niet met Gods eisen in overeenstemming was; hij ziet hoe Hymeneüs en Filetus een verkeerde leer brengen en het geloof van sommigen omverwerpen; hij ziet hoe Alexander de kopersmid veel kwaad berokkent; hij ziet hoe velen voor zichzelf leraars verzamelen en zich naar de fabels afwenden; hij ziet dat met angstwekkende snelheid zware tijden naderen. Kortom, hij ziet alles rondom zich ineens zakken. Maar evenals David rust hij in de zekerheid dat “het vaste fundament van God staat” (2 Tim. 2:19), en hij wordt bemoedigd door de toewijding van enkelen, die pal stonden temidden van het verval. Hij denkt aan het geloof van een Timotheüs, de liefde van een Onesiphorus; hij weet bovendien dat er in de donkerste tijden mensen zouden zijn die de Here aanroepen uit een rein hart. Hij spoort Timotheüs aan zich bij deze laatsten aan te sluiten, en zich te reinigen van de vaten van oneer in het grote huis.

Zo was het ook bij David. Hij kende zijn helden en kon hun daden vertellen. Hoewel zijn eigen huis niet was wat het had moeten zijn en nietswaardigen hem omringden (23:6), toch kon hij spreken van een Adino, een Dodo, een Samma, mannen die hun leven voor hem hadden gewaagd en naam gemaakt hadden door hun krijgsdaden tegenover de onbesnedenen.

Gelukkig, God zorgt dat er altijd mensen zijn die van Hem getuigen, die zich aan Hem toewijden. Dat zien we tegenwoordig ook. We kunnen ons nergens op beroemen en we moeten dat, wat de Heer tot Laodicea zegt, goed op ons laten inwerken. Geve de Heer dat ook wij meer toegewijd mogen zijn! We mogen dankbaar zijn dat Hij ons in zijn Woord zoveel aanwijzingen gegeven heeft over onze ware positie en de weg die wij als dienstknechten van Hem moeten bewandelen. We hebben daarin een enorme steun in een tijd van strijd en onzekerheid. David had veel willen doen, maar hij heeft moeten leren dat God van hem alleen verlangde dat hij in zijn eigen geslacht de raad van God zou dienen (Hand. 13:36). Hij heeft moeten leren dat nederigheid, toewijding, een zuiver geweten en eerlijke bedoelingen kostbaarder zijn voor God dan uiterlijke activiteit. “Gehoorzamen is beter dan slachtoffers, luisteren dan het vette der rammen” (1 Sam. 15:22). Juist in onze tijd, waarin zoveel godsdienstigheid is, maar zo weinig gehoorzaamheid, is het buitengewoon nodig dit te beklemtonen.

Geve de Heer dat we trouw blijven tot het einde, totdat we ontslapen of totdat de Heer Jezus komt. Laten we ons in de tussentijd verblijden in de woorden van de apostel in 2 Timotheüs 2:19: “En toch blijft het vaste fundament van God staan, met dit zegel: de Heere kent wie van Hem zijn, en ieder die de Naam van Christus noemt, moet zich verhouden van de ongerechtigheid”.